

วิจัยในชั้นเรียน
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์
เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วรวัชร วรรณสุทธิ
ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย

โรงเรียนทุ่งศรีอุดม อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

Worawat Wannasut

A Thesis Proposal Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Curriculum and Instruction)

November 2022

Copyright of Mahasarakham University

ชื่อเรื่อง

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์
เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีความมุ่งหมายทางการวิจัย 1) เพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ในเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ในเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อภาพรวมการจัดการเรียนการสอนในเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนทุ่งศรีอุดม สังกัดสำนักงานเขตการพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569 จำนวน 30 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือวิจัย มี 3 ชนิด ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ จำนวน 8 แผน (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน (3) แบบวัดทักษะการแก้ปัญหา จำนวน 12 ข้อ และ (4) แบบวัดความพึงพอใจที่มีผลต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และ t-test (Dependent Samples) ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 87.78/89.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80
2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ มีทักษะการแก้ปัญหาทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.78, S.D. = 0.38)

คำสำคัญ : การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, บทเรียนออนไลน์, ทักษะการแก้ปัญหา

TITLE Developing problem-based learning activities in conjunction with online
Law in Daily Life Legal Matters for Grade 10

AUTHOR Worawat Wannasut

ADVISORS Associate Professor Dr. Montree Wongsaphan

DEGREE Master of Education **MOJOR** Curriculum and Instruction

UNIVERSITY Mahasarakham **YEAR** 2023
University

76

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to determine the effectiveness of problem-based learning activities in conjunction with online lessons in The Law of Everyday Life of 4th graders in accordance with criteria 80/80, 2) to compare the problem-solving skills of learners who have been taught in the civic duty course of 4th grade students by organizing problem-based learning activities in conjunction with online lessons in Law in Everyday Life, 3) to study the satisfaction of learners with the teaching and learning of the subject. 4th graders use problems as a base in conjunction with online lessons.

The sample in this research was 4/7 students of Women's Education Area Office 1 semester 2 of the academic year 2022, 40 students were assigned cluster random sampling. 8 lesson plans 14 hours (2) 15 multiple-choice and 5 subjective (3) 12 subjective problem solving skills (4) satisfaction questionnaire affecting problem-based learning activities in conjunction with online lessons in everyday law statistics statistics used to analyze data mean standard deviation. Percentage of efficiency (E_1/E_2) and t-test (Dependent Samples). used to analyze data, averages, standard deviations. Percentage efficiency (E_1/E_2) and Sample t-test The results of the study were as follows:

1. Management of problem-based learning with online lessons For students in Grade 4 that are built efficiently (E_1/E_2) is 87.78/89.14 which is higher than the set threshold of 80/80.

2. grade 10 students who study using problem-based learning management together with online lessons. For 4th graders, post-study problem solving skills was statistically significantly higher than pre-school at .05

3. grade 10 students who study using problem-based learning management together with online lessons for 4th graders overall had the highest level of satisfaction ($\bar{x} = 4.78$, S.D. = 0.38).

Keywords : problem-based learning, online lessons, problem solving skills

สารบัญ

บทที่	หน้า
สารบัญ.....	ก
สารบัญตาราง.....	ข
สารบัญภาพประกอบ.....	ค
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
หลักสูตรและสาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง.....	8
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	32
การพัฒนาบทเรียนออนไลน์.....	38
การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์.....	41
ทักษะการแก้ปัญหา.....	42
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	48
การหาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	57
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67

สารบัญ

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	78
สรุปผลการวิจัย.....	78
อภิปรายผล.....	79
ข้อเสนอแนะ.....	81
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก ก.....	88
ภาคผนวก ข.....	132
ภาคผนวก ค.....	137
ภาคผนวก ง.....	140
ภาคผนวก จ.....	155

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6 และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ส 2.1.....	13
2 ตาราง 2ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6 และสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานที่ ส 2.2.....	15
3 ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6 และคุณภาพผู้เรียน มาตรฐาน ส 2.1 รายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส30232 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	16
4 ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6 และคุณภาพผู้เรียน มาตรฐาน ส 2.2 รายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส30232 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	18
5 โครงสร้างรายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส30232 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	20
6 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้.....	23
7 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดรายวิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	24
8 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้รายวิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	28
9 เวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน.....	30
10 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และจำนวนข้อสอบ อัตนัย.....	59
11 ประสิทธิภาพของแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาพร้อมกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	62
12 ผลการเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับ บทเรียนออนไลน์.....	73
13 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา.....	74

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	57
2 รูปแบบการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design.....	66

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564) กำหนดยุทธศาสตร์ชาติซึ่งเป็นกรอบในการพัฒนาประเทศให้บรรลุวิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยใช้ยุทธศาสตร์หลัก 6 ประการ คือ 1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 6) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (ธานินทร์ ณะอม, 2558) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2559) ที่มีเป้าหมายจะพัฒนาประเทศภายในปี 2579 (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2558) เป็นประเทศให้มีรายได้สูงและขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมด้วยการพัฒนาที่สมดุล 4 มิติ ได้แก่ มีความสมดุลในความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การมีสังคมที่อยู่ดีมีสุขและการเสริมสร้างภูมิปัญญามนุษย์ การพัฒนากำลังคนถือว่ามีความสำคัญต่อผู้ที่อยู่ในช่วงวัยที่กำลังศึกษาซึ่งถือเป็นการเสริมสร้างความรู้พื้นฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้กฎหมายในชีวิตประจำวัน

กฎหมายในชีวิตประจำวัน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพินิจและการป้องกันการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น ยิ่งหากบุคคลที่กระทำความผิดนั้นอยู่ในช่วงที่อยู่ในระหว่างการศึกษาเล่าเรียนย่อมส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมไปถึงผู้กระทำความผิดเอง โดยข้อมูลพบว่าเด็กมัธยมศึกษามีการก่อคดีกระทำความผิดสูงที่สุดในปี 2564 จำนวน 7,843 คดี รองลงมาได้แก่ ชั้นประถมศึกษาจำนวน 2,776 คดี และประกาศนียบัตรวิชาชีพ 1,828 คดีตามลำดับ ซึ่งจากข้อมูลพบว่าเด็กจากครอบครัวแยกกันอยู่ก่อคดี 10,375 คดี มากกว่าเด็กมาจากครอบครัวที่อยู่ร่วมกันกับพ่อแม่ถึงเกือบเท่าตัวที่ 5,483 คดี โดยเยาวชนมีแนวโน้มที่จะถูกจับในข้อหาก่ออาชญากรรมมากกว่าผู้ใหญ่ที่ก่ออาชญากรรมร้ายแรง อาชญากรรมเด็กและเยาวชนที่พบบ่อยที่สุดครั้งหนึ่งในนั้นคือการจับกุมในคดีการโจรกรรม การทำร้ายร่างกายที่ไม่ถึงแก่ชีวิต และการใช้ยาเสพติด เป็นต้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565) ซึ่งจะเห็นได้ว่าหากนักเรียนไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวันก็ย่อมไม่สามารถรู้ว่สิ่งไหนควรกระทำหรือยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อไม่ให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น และก่อให้เกิดผลกระทบในภาพรวมของสังคม ดังนั้นการได้รับการศึกษาที่เกี่ยวกับกฎหมายใน

ชีวิตประจำวันจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ความเข้าใจเพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนสู่การมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ในสถาบันการศึกษาในโรงเรียนยังกำหนดให้เกิดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นสาระวิชาหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เข้าใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่อดีต สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม สร้างความเข้าใจในการปรับเปลี่ยนทางสังคมตามยุคสมัยได้อย่างชาญฉลาด สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างสันติสุข มีการกำหนดเนื้อหาสาระตามหลักสูตรไว้ดังต่อไปนี้ สาระศาสนา ศิลธรรมและจริยธรรม ภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ในแต่ละสาระมีการกำหนดมาตรฐานอย่างชัดเจนสำหรับนักเรียนแต่ละระดับชั้นให้คุณภาพทั้งในด้านความรู้ ทักษะและกระบวนการ พร้อมด้วยตัวชี้วัดที่สามารถวัดประเมินผลได้ สามารถเสริมสร้างพัฒนาการนักเรียนในการเรียนรู้เกี่ยวกับโลก สิ่งแวดล้อม การปรับตัวให้เข้ากับบริบทสภาพแวดล้อม มีความเป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 9) โดยส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบทางสังคมและการดำรงชีวิต คือ สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองในประเทศ ลักษณะและความสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เข้าใจในการปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย มีส่วนร่วมต่อการปกครองในประเทศ ปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก มีความรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในฐานะของประชาชนชาวไทย รวมถึงสิทธิ เสรีภาพในการดำรงชีวิตในสังคมซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวที่พึงรู้และตระหนัก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 132)

นอกจากนี้ปัจจุบันสภาพการจัดการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษา ช่วงชั้นที่ 4 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน ในปัจจุบันพบว่าการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ทั้งนี้โดยมีสาเหตุของปัญหามาจากผู้เรียนขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากหลายสาเหตุ คือ จำนวนผู้เรียนในชั้นเรียนมีจำนวนมาก ทำให้การสื่อสารระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนขาดประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้เรียนขาดการปฏิสัมพันธ์และการโต้ตอบกับครูผู้สอน ผู้เรียนจึงไม่เข้าใจในเนื้อหาเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน เพราะในเนื้อหากฎหมายในชีวิตประจำวันเป็นเรื่องที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ในเนื้อหาอย่างละเอียด สำหรับผู้เรียนบางคนซึ่งจะเรียนอ่อนก็จะตามเพื่อนไม่ทันในระหว่างที่ครูผู้สอนทำการสอน ทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียนและไม่สนใจการเรียนในชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจในเนื้อหาที่สอนได้อย่างชัดเจน ด้วยเหตุนี้สื่อการเรียนการสอนยุคใหม่จึงเข้ามามีบทบาทในการเชื่อมต่อระหว่างผู้เรียน

และบทเรียนออนไลน์ ซึ่งจะช่วยให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้มากขึ้นรวมถึงการใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน

Keammani (2011) และ UK Learning Center (2009) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน Problem-based Learning (PBL) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยที่ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์การเรียนรู้จากผู้สอนในเบื้องต้น จากนั้นผู้เรียนจะต้องทำกิจกรรมแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการเรียนการสอนที่อาจารย์กำหนดด้วยการระดมสมองในชั้นเรียนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนจดจำและเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มจะมีผู้เรียนประมาณ 5-8 คนและมีครูผู้สอน 1 คน หรืออาจมากกว่าทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นสนับสนุนและช่วยเหลือให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ซึ่งจะเรียกผู้สอนในระบบนี้ว่า Tutor หรือ Facilitator กระบวนการจะเริ่มต้นด้วยการให้ผู้เรียนได้ประสบกับปัญหาที่สำคัญซึ่งคล้ายคลึงกับปัญหาที่จะต้องไปประสบจริงโดยที่ผู้เรียนไม่ได้มีการเตรียมตัวล่วงหน้าเกี่ยวกับปัญหานี้มาก่อนโดยผู้สอนจะนำปัญหาดังกล่าวมาเขียนเป็นสถานการณ์ หรือโจทย์ปัญหาเป็นการสร้างเหตุการณ์จำลองเพื่อใช้เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดการคิดไตร่ตรองหาเหตุผลมาอธิบายและพยายามแก้ไขปัญหานั้นเบื้องต้น ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการคิดหลายรูปแบบ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ (ยรรยง สิ้นธุ์งาม, 2554 : 8) เนื่องจากการใช้ปัญหาเป็นสิ่งที่เร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน เน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา เน้นพัฒนาการเรียนรู้มากกว่าความรู้ที่จะได้รับ ซึ่งการเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวก็ยังไม่เป็นการเพียงพอต่อการเรียนการสอนของผู้เรียน ในปัจจุบันที่ความเจริญด้านเทคโนโลยีสื่อสารมี ความเจริญมากขึ้น โดยเฉพาะด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถติดต่อสื่อสารระยะทางไกลๆได้ สามารถถ่ายทอดข้อมูลตัวอักษร ภาพกราฟิก เสียงหรือแม้แต่วีดิทัศน์สามารถนำมาใช้ร่วมกับการเรียนการสอนในรูปแบบของ e-Learning หากได้รับการออกแบบและผลิตอย่างมีระบบ สามารถช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า ในเวลาที่เร็วกว่า (พงษ์นที ศิลาอาศน์ และคณะ, 2563 : 3)

จากความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะการมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นส่วนเชื่อมโยงในการถ่ายโอนแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อใช้ข้อมูลร่วมกัน (อริปิตย์ คลี่สุนทร, 2540) ส่งผลกระทบต่อการศึกษาก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาในรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า เว็บเพจหรือเว็บไซต์ต่าง ๆ (สมพร สุขะ, 2545) รวมไปถึงการสร้างบทเรียนออนไลน์จึงเป็นรูปแบบการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการจัดการศึกษาที่มีประโยชน์มากรูปแบบหนึ่งเพราะเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นการสนองตอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 3) ทั้งนี้การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทำให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มขึ้น ถึงร้อยละ 30 มากกว่าการเรียนรู้โดยการฟังการบรรยายในห้องเรียนหรือจากการอ่านหนังสือและทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้นถึง

ร้อยละ 60 ของการเรียนรู้แบบดั้งเดิม (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ : บทความ) การพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยใช้บทเรียนออนไลน์ (e-Learning) พบว่านักเรียนมีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้ด้วยตนเองเข้าใจเนื้อหา ที่เรียนมีความรับผิดชอบได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเชื่อมั่น กล้าคิดกล้าแสดงออกส่งผลให้นักเรียน มีความพึงพอใจต่อการเรียนมากขึ้นทำให้ทางการเรียนสูงขึ้น (ดนุภค เซาว์ศรีกุล, 2553:บทคัดย่อ) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หรือ Problem-based Learning : ที่เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวและเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับ ผู้เรียน ที่สามารถค้นคว้าและคิดหาคำตอบตามกระบวนการเรียนรู้ด้วย Problem-based Learning ก็จะสามารถหาคำตอบของปัญหาหรือประเด็นที่สนใจ ปัญหาที่ซับซ้อน ต้องศึกษาค้นคว้า พัฒนา ตรวจสอบ อีกทั้งยังสนับสนุนให้ผู้เรียนมุ่งสร้างประสบการณ์ตรง จึงเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ฝึกทักษะการคิด เสนอสมมติฐานการแก้ปัญหา วางแผนการเรียนรู้ และตรวจสอบกำกับการเรียนรู้ และนอกจากนี้ PBL ยังช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียนได้อีกด้วย (มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา, 2566)

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงมีความสนใจที่จะจัดการเรียนการสอนให้มีความน่าสนใจมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงเนื้อหาในเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันโดยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสามารถแก้ไขปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนและมีทางการเรียนที่ดีขึ้น อีกทั้งผู้เรียนสามารถเรียนเวลาใดก็ได้ หรือเรียนในสถานที่ใดก็ได้ที่มีความพร้อมทางด้านการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นประโยชน์หลายลักษณะ เช่น การใช้เป็นสื่อการสอนแทนผู้สอนทั้งในและนอกห้องเรียน การทบทวนบทเรียนได้ทุกสถานที่และเวลาใดก็ได้ หรือใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนทางไกลได้ และสามารถนำมาเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนโดยการพัฒนาสื่อและรูปแบบการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น บทเรียนออนไลน์ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น จึงน่าจะเป็นวิธีการที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันได้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ในเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียนก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ในเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน วิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการสอนในเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์

สมมุติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน มีทักษะการแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งศรีอุดม สังกัดสำนักงานเขตการพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญเขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569 จำนวน 3 ห้อง มีนักเรียนทั้งหมด 95 คน

2. ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนทุ่งศรีอุดม สังกัดสำนักงานเขตการพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569 จำนวน 30 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. ตัวแปรในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการใช้บทเรียนออนไลน์

3.2 ตัวแปรตาม

3.2.1 ทักษะการแก้ปัญหา

3.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียน

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เนื้อหารายวิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569

5. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569 จำนวน 14 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หมายถึง การจัดกระบวนการในการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหา โดยใช้เหตุผลในการพิจารณาแก้ไขปัญห กำหนดเป้าหมายสืบค้นข้อมูล และนำมาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งนักเรียนช่วยกันจัดระบบประเมินข้อมูลให้สอดคล้องตรงตามเป้าหมายและนำเสนอข้อสรุปที่เกิดขึ้น

2. บทเรียนออนไลน์ หมายถึง การใช้ google classroom ในการจัดการเรียนประกอบ เนื้อหาการสอนตามขั้นตอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีส่วนประกอบที่เป็นห้องเรียนออนไลน์ ประกอบด้วยสื่อประสมที่มีการนำสื่อและกิจกรรมหลายๆ อย่างมาประกอบกันเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วยโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหา ให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าความรู้ได้ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ หมายถึง ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการในการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหา โดยใช้เหตุผลในการพิจารณาแก้ไขปัญห กำหนดเป้าหมายสืบค้นข้อมูล และนำมาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควบคู่กับการใช้สื่อและกิจกรรมหลายๆ อย่างมาประกอบกันเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผ่านช่องทางสารสนเทศ ซึ่งมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา ครูผู้สอนจัดสถานการณ์ต่างๆกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้ อยากเรียนเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 การทำความเข้าใจกับปัญหาผู้เรียน ผู้เรียนทำความเข้าใจกับปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ และต้องสามารถอธิบายสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

ขั้นที่ 3 การดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้วยวิธีการหลากหลายโดยใช้บทเรียนออนไลน์เป็นฐานในการค้นหาข้อมูล

ขั้นที่ 4 การสังเคราะห์ความรู้ ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 5 การสรุปและประเมินค่าของคำตอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม สรุปผลงานของกลุ่มตนเอง และประเมินผลงานว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสม หรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

ขั้นที่ 6 การนำเสนอและประเมินผลงาน ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้นำจัดระบบองค์ความรู้ และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย ผู้เรียนทุกกลุ่ม ทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาร่วมกันประเมินผลงาน

4. ประสิทธิภาพการเรียนรู้ คือ ระดับประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว ชุดการสอนก็จะมีคุณค่าที่จะสามารถนำไปสอนตามวัตถุประสงค์ตามเกณฑ์ของประสิทธิภาพ โดยเกณฑ์การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยใช้ในครั้งนี้ใช้เกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ คำนวณได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคน จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คำนวณได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนจากการทำแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาหลังเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ในเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

5. ทักษะการแก้ปัญหา การใช้ประสบการณ์ที่ค้นพบด้วยตนเองที่เกิดจากการสังเกต การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความและการสรุปความเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างเหมาะสมโดยสามารถอธิบายเหตุผลของการแก้ปัญหาอย่างชัดเจนถูกต้อง วัดได้จากแบบทดสอบเชิงสถานการณ์ ที่เป็นข้อสอบแบบเขียนตอบเชิงอัตนัย

6. ความพึงพอใจในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ มีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแยกการนำเสนอเนื้อหาตามลำดับ ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

- 1.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 1.2 การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6 : สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
- 1.3 โครงสร้างรายวิชา

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

- 2.1 ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning)
- 2.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
- 2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
- 2.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3. การพัฒนาบทเรียนออนไลน์

- 3.1 บทเรียนออนไลน์
- 3.2.1 ความหมายของบทเรียนออนไลน์
- 3.2.2 คุณลักษณะของบทเรียนออนไลน์
- 3.2.3 องค์ประกอบสำคัญของบทเรียนออนไลน์

4. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์

5. ทักษะการแก้ปัญหา

- 5.1 ความหมายของทักษะการแก้ปัญหา
- 5.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะการแก้ปัญหา
- 5.3 ขั้นตอนการแก้ปัญหา
- 5.4 การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา

6. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

- 6.1 ความหมายความพึงพอใจ

6.2 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

6.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

6.4 วิธีการสร้างความพึงพอใจในการเรียน

7. การหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

9. กรอบแนวคิดของการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นหนึ่งใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนเพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล โดยคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา ทั้งนี้ได้กำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ที่ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน และยังกำหนดให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ มาตรฐาน การเรียนรู้อย่างเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการ ตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา (กระทรวงศึกษา, 2551: 8)

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม รวมทั้งการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัย ต่าง ๆ จนสามารถเกิดความเข้าใจในตัวเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศและสังคม โลกต่อไป (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551: 1)

1.1 เป้าหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นการศึกษาการอยู่ ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์ และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียน สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม รวมทั้งเป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม โดยกำหนดสาระต่าง ๆ ที่ต้องเรียนไว้ดังนี้

ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนา

ตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระบบการเมือง การปกครองในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลุกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

ภูมิศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพของโลก การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ปัญหาทางกายภาพและภัยพิบัติ ความสัมพันธ์ ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ การใช้ภูมิสารสนเทศ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับการสร้าง ส ร ร ค์ วิ ถี การดำเนินชีวิต กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ความร่วมมือ ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในประเทศและระหว่างประเทศ และการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.2 สารและมาตรฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธา ที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และดำรง รักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.3 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส 3.4 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผล ต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหาวิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.3 คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ มีค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตามความประสงค์
3. มีความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
4. มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกและตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ประเพณีวัฒนธรรมไทย และสิ่งแวดล้อม มีความรักท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม

5. มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ชี้นำตนเองได้ และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในสังคมได้ตลอดชีวิต

2. การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6 : สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

2.1 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6 และสาระการเรียนรู้แกนกลาง (สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตในสังคม) รายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส30232 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐานที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตาราง 1 ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6 และสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานที่ ส 2.1
รายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส30232 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-6	1. วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลก	- กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญา เช่น ซื้อขาย ขายฝาก เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ กู้ยืมเงิน จำน่า จำนอง - กฎหมายอาญา เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิต และร่างกาย - กฎหมายอื่นที่สำคัญ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน กฎหมายการรับราชการทหาร กฎหมายภาษีอากร กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค - ข้อตกลงระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิ กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ
	2. วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	- โครงสร้างทางสังคม - การจัดระเบียบทางสังคม - สถาบันทางสังคม - การขัดเกลาทางสังคม - การเปลี่ยนแปลงทางสังคม - การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาทางสังคม

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-6	3. ปฏิบัติตนและมีส่วนสนับสนุนให้ผู้อื่น ประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดี ของประเทศไทย และสังคมโลก	• คุณลักษณะพลเมืองดีของ ประเทศไทย และสังคมโลก เช่น - เคารพกฎหมาย และกติกาสังคม - เคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเอง และบุคคลอื่น - มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของ ผู้อื่น - มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน ประเทศไทยและสังคม - เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การปกครอง - มีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไข ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม - มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักใน การดำเนินชีวิต
	4. ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนใน ประเทศไทย และเสนอแนวทาง พัฒนา	• ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและ หลักการของสิทธิมนุษยชน • บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศ ในเวทีโลกที่มีผลต่อประเทศไทย • สาระสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน • บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน • ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศ และแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนา

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-6	5. วิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล	• ความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรม • ลักษณะและ ความสำคัญของวัฒนธรรมไทยที่สำคัญ • การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย • ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมสากล • แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ดีงาม • วิธีการเลือกรับวัฒนธรรมสากล

มาตรฐานที่ 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตาราง 2 ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6 และสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานที่ ส 2.2
รายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส30232 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-6	1. วิเคราะห์ปัญหาการเมืองที่สำคัญในประเทศจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข	• ปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศ • สถานการณ์การเมืองการปกครองของสังคมไทย • อิทธิพลของระบบการเมืองการปกครองที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

ตาราง 2 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-6	2. เสนอแนวทาง ทางการเมืองการปกครองที่นำไปสู่ความเข้าใจ และการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ	• การประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ เช่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศต่าง ๆ • การแลกเปลี่ยนเพื่อช่วยเหลือ และส่งเสริมด้านวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม
	3. วิเคราะห์ความสำคัญและ ความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	• การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข - รูปแบบของรัฐ - ฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์
	4. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ	• การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การตรวจสอบโดยองค์กรอิสระ การตรวจสอบโดยประชาชน

2.2 การวิเคราะห์ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6 (สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตในสังคม) และคุณภาพผู้เรียน รายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส30232 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อจัดทำคำอธิบายรายวิชา

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐานที่ 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตาราง 3 ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6 และคุณภาพผู้เรียน มาตรฐาน ส 2.1 รายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส30232 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6	คุณภาพผู้เรียน	
	ผู้เรียนรู้อะไร (K)	ผู้เรียนทำอะไรได้ (P/S)
1. วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลกจะนำไปสู่ความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลกจะนำไปสู่ความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน	วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก
2. วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	ความสำคัญของการจัดระเบียบทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม มีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ต้องกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม
3. ปฏิบัติตนและมีส่วนสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก	การปฏิบัติตนและสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ทำให้สังคมไทยและสังคมโลกสงบสุข	ปฏิบัติตนและมีส่วนสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6	คุณภาพผู้เรียน	
	ผู้เรียนรู้อะไร (K)	ผู้เรียนทำอะไรได้ (P/S)
4. ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยและเสนอแนะทางพัฒนา	การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข ต้องมีการประเมินสถานการณ์และเสนอแนะทางพัฒนาด้านมนุษยชนของคนไทย	ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และเสนอแนะทางพัฒนา
5. วิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากล	การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล	วิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล

มาตรฐานที่ 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้

ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตาราง 4 ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6 และคุณภาพผู้เรียน มาตรฐาน ส 2.2 รายวิชา สังคมศึกษา 1

รหัสวิชา ส30232 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6	คุณภาพผู้เรียน	
	ผู้เรียนรู้อะไร (K)	ผู้เรียนทำอะไรได้ (P/S)
1. วิเคราะห์ปัญหาการเมืองที่สำคัญในประเทศจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนะทางแก้ไข	ปัญหาการเมืองของไทยมีผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติ	วิเคราะห์ปัญหาการเมืองที่สำคัญในประเทศ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนะทางแก้ไข

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัดช่วงชั้น ม.4-6	คุณภาพผู้เรียน	
	ผู้เรียนรู้อะไร (K)	ผู้เรียนทำอะไรได้ (P/S)
2. เสนอแนวทางทางการเมือง การปกครองที่นำไปสู่ความเข้าใจและการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ	การเมืองการปกครองมีส่วนสำคัญต่อการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ	เสนอแนวทางทางการเมือง การปกครองที่นำไปสู่ความเข้าใจ และการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ
3. วิเคราะห์ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	พระมหากษัตริย์ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจ และความมั่นคงในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย	วิเคราะห์ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
4. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ	การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจ รัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยองค์กรอิสระและประชาชนส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ดีขึ้น	เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

2.3 คำอธิบายรายวิชา รายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส30232 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ศึกษา วิเคราะห์ ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาทางสังคม การปฏิบัติตนและสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติ ตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก วัฒนธรรมไทยที่สำคัญ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากล สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยและแนวทางการพัฒนา บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ปัญหาการเมืองที่สำคัญ ในประเทศไทย การเมือง การปกครอง การประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ การแลกเปลี่ยนเพื่อช่วยเหลือ

และส่งเสริมด้านวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การมีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบ การใช้อำนาจอธิปไตย กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญา กฎหมายอาญาในเรื่องความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย กฎหมายอื่นที่สำคัญ ข้อตกลง ระหว่างประเทศ

3. โครงสร้างรายวิชา และโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

3.1 โครงสร้างรายวิชา

รายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส30232 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1.0 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง ได้กำหนดรายละเอียดโครงสร้างรายวิชา ตามตารางที่ 5 (สตรีศึกษา, ออนไลน์)

ตาราง 5 โครงสร้างรายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส30232 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ที่	หน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	สังคมมนุษย์	ส 2.1 ม.4-6/2	โครงสร้างทางสังคมมี สถาบันทางสังคมเป็นส่วน สำคัญที่ทำหน้าที่ในการขัด เกลาทางสังคม และมีส่วน ในการแก้ปัญหาและพัฒนา สังคม	3	8
2	วัฒนธรรมไทย	ส 2.1 ม.4-6/5	วัฒนธรรมไทย มีคุณค่าและ ความสำคัญต่อการดำเนิน ชีวิตของชาวไทย ซึ่งจะต้อง รู้จักการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และเลือกรับ วัฒนธรรมสากลอย่าง เหมาะสม	4	8

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	หน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
3	สิทธิมนุษยชน	ส 2.1 ม.4-6/4	ปัจจุบันนี้องค์กรต่าง ๆ ทั้ง ในประเทศและองค์กร ระหว่างประเทศต่าง ๆ ให้ ความสำคัญกับสิทธิ มนุษยชนในประเทศไทย และร่วมมือกันแก้ไขปัญหา สิทธิมนุษยชนให้เป็นไปตาม ปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิ มนุษยชน	4	8
4	กฎหมายในชีวิต ประจำวัน	ส 2.1 ม.4-6/1	การปฏิบัติตามกฎหมาย ที่เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับ นิติ กรรมสัญญา กฎหมาย อาญา กฎหมายที่สำคัญของ ประเทศ และข้อตกลง ระหว่างประเทศ ย่อมส่งผล ดีต่อความสงบเรียบร้อยใน สังคมระดับประเทศ และ สังคมโลก	8	18
5	พลเมืองดีของ ประเทศชาติ และสังคมโลก	ส 2.1 ม.4-6/3	การปฏิบัติตามเป็นพลเมืองดี ของประเทศชาติและสังคม โลกนั้น ย่อมส่งผลต่อการอยู่ ร่วมกันอย่างสันติสุข	3	8

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	หน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
6	ระบอบการเมือง การปกครอง	ส 2.2 ม.4-6/1 ม.4-6/2 ม.4-6/3	ความรู้เกี่ยวกับรัฐและการ ปกครองภายในรัฐการร่วมมือ กันแก้ปัญหาการเมืองการ ปกครอง และประสาน ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง ประเทศ เป็นส่วนสำคัญใน การธำรงรักษาไว้	5	10
7	การปกครองระบอบ ประชาธิปไตย	ส 2.2 ม.4-6/1 ม.4-6/2 ม.4-6/3	การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยเป็นการ ปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วม ร่วมในการปกครอง	4	8
8	ปัญหาการเมือง	ส 2.2 ม.4-6/1	รูปแบบการปกครองของไทย ในอดีตมีการปกครองแบบ ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ตั้งแต่สมัยอยุธยาเป็นต้นมา หลังจากนั้นไทยมีการ เปลี่ยนแปลงรูปแบบการ ปกครองครั้งสำคัญที่สุด เมื่อ พ.ศ. 2475 ซึ่งในขณะนั้น สถานการณ์ทางการเมืองการ ปกครองประสบกับปัญหาต่าง ๆ และยังส่งผลกระทบต่อ ประชาชนอีกด้วย	6	14

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	หน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
9	รัฐธรรมนูญและการ ตรวจสอบอำนาจรัฐ	ส 2.2 ม.4-6/4	การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทยนั้น สามารถตรวจสอบได้ โดยองค์กรอิสระและตรวจสอบ โดยประชาชน ดังนั้นประชาชน ทุกคนจึงควรมีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	3	8
รวมทั้งหมด				40	90
จิตพิสัย/คุณลักษณะ					10
รวมคะแนนทั้งสิ้น					100

3.2 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 “กฎหมายในชีวิตประจำวัน” รายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส30232 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569 จำนวนเวลา 8 ชั่วโมง กำหนดรายละเอียดโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

แผนการสอนที่	เรื่อง	ชั่วโมง
-	ทดสอบก่อนเรียน	1
1	กฎหมาย	1
2	กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว	1
3	กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญา	1
4	กฎหมายอาญา	1
5	กฎหมายอื่นที่ควรรู้	1

ตารางที่ 6 (ต่อ)

แผนการสอนที่	เรื่อง	ชั่วโมง
6	กฎหมายระหว่างประเทศที่ควรรู้	1
-	ทดสอบหลังเรียน	1

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน โดยผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงสร้างรายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด ส 2.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์และปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลก

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ รายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส30232

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตาราง 7 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ รายวิชา สังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส30232

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4	1. วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก	กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญา เช่น ซื้อขาย ขายฝาก เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ กู้ยืมเงิน จำน่า จำนอง กฎหมายอาญา เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย กฎหมายอื่นที่สำคัญ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน กฎหมายการรับราชการทหาร กฎหมายภาษีอากร กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ◆ ข้อตกลงระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญา สากลว่าด้วยสิทธิ กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

ตาราง 7 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	2. วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	◆ โครงสร้างทางสังคม - การจัดระเบียบทางสังคม - สถาบันทางสังคม ◆ การขัดเกลาทางสังคม ◆ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ◆ การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาทางสังคม
	3. ปฏิบัติตนและมีส่วนสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศไทย และสังคมโลก	คุณลักษณะพลเมืองดีของประเทศไทย และสังคมโลก เช่น - เคารพกฎหมาย และกติกาสังคม - เคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเองและบุคคลอื่น - มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น - มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม ชุมชน ประเทศชาติและสังคม - เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การปกครอง - มีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง สิ่งแวดล้อม - มีคุณธรรมจริยธรรม ใช้เป็นตัวกำหนดความคิด
	4. ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และเสนอแนวทางการพัฒนา	• ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและหลักการของสิทธิมนุษยชน • บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในเวทีโลกที่มีผลต่อประเทศไทย • สาระสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		มนุษยชน • บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน • ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศ และแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนา
	5. วิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล	• ความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรม • ลักษณะและ ความสำคัญของวัฒนธรรมไทยที่สำคัญ • การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย • ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมสากล • แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่ดียิ่ง • วิธีการเลือกรับวัฒนธรรมสากล

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม. 4	1. วิเคราะห์ปัญหาการเมืองที่สำคัญในประเทศไทย จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข	• ปัญหาการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศ • สถานการณ์การเมืองการ ปกครองของสังคมไทย และสังคมโลก และการประสานประโยชน์ร่วมกัน • อิทธิพลของระบบการเมืองการปกครองที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
	2. เสนอแนวทาง ทางการเมืองการปกครองที่นำไปสู่ความเข้าใจ และการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ	• การประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ เช่น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศต่าง ๆ • การแลกเปลี่ยนเพื่อช่วยเหลือ และส่งเสริมด้าน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		วัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม
	3. วิเคราะห์ความสำคัญและ ความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	- การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข - รูปแบบของรัฐ - ฐานะและพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์
	4. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น การตรวจสอบโดยองค์กรอิสระ การตรวจสอบโดยประชาชน

2. การวิเคราะห์ตัวชี้วัดรายวิชา

รายวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ส31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ภาคเรียนที่ 2

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตาราง 8 แสดงการวิเคราะห์ตัวชี้วัดรายวิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตัวชี้วัด	นักเรียนรู้อะไร	นักเรียนทำอะไรได้
1.วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัวชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลก	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลกจะนำไปสู่ความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน	วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก
2.วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคมและการ	ความสำคัญของการจัดระเบียบทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม มีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย	วิเคราะห์ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม

เปลี่ยนแปลงทางสังคม	ต้องกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	
3.ปฏิบัติตนและมีส่วนสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก	การปฏิบัติตนและสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีทำให้สังคมไทยและสังคมโลกสงบสุข	ปฏิบัติตนและมีส่วนสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก
4.ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และเสนอแนะแนวทางพัฒนา	การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข ต้องมีการประเมินสถานการณ์และเสนอแนะทางการพัฒนาด้านมนุษยชนของคนไทย	ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และเสนอแนะแนวทางพัฒนา
5. วิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากล	การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล	วิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	นักเรียนรู้อะไร	นักเรียนทำอะไรได้
1.วิเคราะห์ปัญหาการเมืองที่สำคัญในประเทศจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไข	ปัญหาการเมืองของไทยมีผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติ	วิเคราะห์ปัญหาการเมืองที่สำคัญในประเทศ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไข

2.เสนอแนวทางทางการเมืองการปกครองที่นำไปสู่ความเข้าใจและการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ	การเมืองการปกครองมีส่วนสำคัญต่อการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ	เสนอแนวทางทางการเมืองการปกครองที่นำไปสู่ความเข้าใจ และการประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ
3.วิเคราะห์ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	พระมหากษัตริย์ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจ และความมั่นคงในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย	วิเคราะห์ความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
4.เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ	การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจ รัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยองค์กรอิสระและประชาชนส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ดีขึ้น	เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ

3. โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตาราง 9 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้รายวิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ที่	หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	คะแนน
1	สังคมมนุษย์	ส 2.1 ม. 4/2	โครงสร้างทางสังคมมีสถาบันทางสังคมเป็นส่วนสำคัญที่ทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคม และมีส่วนในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม	3	10

2	วัฒนธรรมไทย	ส 2.1 ม. 4/5	วัฒนธรรมไทย มีคุณค่าและความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของชาวไทย ซึ่งจะต้องรู้จักการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกปรับวัฒนธรรมสากลอย่างเหมาะสม	4	9
3	สิทธิมนุษยชน	ส 2.1 ม. 4/4	ปัจจุบันองค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และร่วมมือกันแก้ไขปัญหามสิทธิมนุษยชนให้เป็นไปตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	4	9
4	กฎหมายในชีวิตประจำวัน	ส 2.1 ม. 4/1	การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับ นิติกรรมสัญญา กฎหมายอาญา กฎหมายที่สำคัญของประเทศ และข้อตกลงระหว่างประเทศ ย่อมส่งผลดีต่อความสงบเรียบร้อยในสังคมระดับประเทศ และสังคมโลก	6	14

ตาราง 9 (ต่อ)

ที่	หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	คะแนน
5	พลเมืองดีของประเทศไทยและสังคมโลก	ส 2.1 ม. 4/3	การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศไทยและสังคมโลกนั้น ย่อมส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	3	8
6	ระบอบการเมืองการปกครอง	ส 2.2 ม. 4-6/1 ม. 4-6/2 ม. 4-6/3	ความรู้เกี่ยวกับรัฐและการปกครองภายในรัฐ การร่วมมือกันแก้ปัญหาการเมืองการปกครอง และประสานประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศ	6	12

			เป็นส่วนสำคัญในการดำรงรักษาไว้		
7	การปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย	ส 2.2 ม. 4-6/1 ม. 4-6/2 ม. 4-6/3	การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง	4	8
8	ปัญหา การเมือง	ส 2.2 ม. 4-6/1	รูปแบบการปกครองของไทยในอดีต มีการปกครองแบบระบอบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ตั้งแต่สมัย อยุธยาเป็นต้นมา หลังจากนั้นไทยมี การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการ ปกครองครั้งสำคัญที่สุด เมื่อ พ.ศ. 2475 ซึ่งในขณะนั้นสถานการณ์ทาง การเมืองการปกครองประสบกับ ปัญหาต่าง ๆ และยังส่งผลกระทบต่อ ประชาชนอีกด้วย	7	12

ตาราง 9 (ต่อ)

ที่	หน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	คะแนน
9	รัฐธรรมนูญ และการ ตรวจสอบ อำนาจรัฐ	ส 2.2 ม. 4-6/4	การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยนั้น สามารถ ตรวจสอบได้โดยองค์กรอิสระและ ตรวจสอบโดยประชาชน ดังนั้น ประชาชนทุกคนจึงควรมีส่วนร่วมใน การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	3	8

รวมชั่วโมง	40	90
จิตพิสัย/คุณลักษณะ		10
รวมคะแนนทั้งสิ้น		100

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์เรื่อง เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน โดยผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงสร้างรายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดที่ ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่พึงงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1. ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) มีการพัฒนาขึ้นครั้งแรกโดยคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ (Faculty of Health Sciences) ของมหาวิทยาลัย McMaster ที่ประเทศแคนาดา ได้ถูกนำมาใช้ในกระบวนการติวให้กับนักศึกษาแพทย์ฝึกหัด เนื่องจากมีประเด็นปัญหาว่านักศึกษาแพทย์มีจุดอ่อนในเรื่องของการสื่อสาร จึงต้องการให้คนทำงานในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพทำงานร่วมกันเป็นทีมได้เป็นอย่างดี วิธีการดังกล่าวได้กลายมาเป็นรูปแบบการ จัดการเรียนรู้ (Learning model) ที่ทำให้มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาไปเป็นแบบอย่างในการ จัดการเรียนรู้ โดยเริ่มจากปลายปี ค.ศ. 1950 มหาวิทยาลัย Case Western Reserve ได้นำมาใช้เป็นแห่งแรกและได้จัดตั้งห้องทดลองรูปแบบการสอนใหม่ๆ รูปแบบการสอนที่มหาวิทยาลัย Case Western Reserve พัฒนาขึ้นมานั้น ได้กลายมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนหลายแห่งในสหรัฐอเมริกา ทั้งในระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา และบัณฑิตวิทยาลัย จนกระทั่งกลางปี ค.ศ. 1980 เทคนิคการสอนโดยใช้รูปแบบ PBL ได้เริ่มขยายออกไปสู่การสอนในสาขาอื่น ๆ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ เป็นต้น

สำหรับในประเทศไทยนั้น ปัจจุบันการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหา เป็นฐาน (Problem Based Learning) ใช้ในการจัดการเรียนรู้ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ระดับอุดมศึกษา เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนนำความรู้ที่มาก่อนเรียนมาใช้ในการอภิปรายประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหา โดยใช้เหตุผลที่ดีที่สุดประกอบ ส่วนใหญ่ผู้เรียนไม่แน่ใจว่าคำตอบที่ตนเองมีถูกต้องหรือไม่ เมื่อไปถึงขั้น ตอนการ

ค้นคว้าจึงมั่นใจว่ามาถูกทาง เป็นการฝึกตั้งสมมุติฐานให้คุ้นเคย การเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน น่าจะเป็นทางเลือกทางหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ

2. ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

สุปรียา วงษ์ตระหง่าน (2546: 4) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หมายถึง กระบวนการที่แสวงหาความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติจากสถานการณ์ (ปัญหา) ที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน โดยใช้ปัญหาในการแสวงหาความรู้ด้วยกลวิธีในการหาข้อมูล เพื่อพิสูจน์สมมติฐานอันเป็นการแก้ปัญหาที่นั้น ๆ โดยผู้เรียนต้องนำปัญหามาเชื่อมโยงกับความรู้เดิม ความคิดที่มีเหตุผลและการแสวงหาความรู้ใหม่ ขนาดของปัญหาควรค่อนข้างกว้าง เพื่อนำไปสู่การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมหลายด้าน

สุขุมล พุกษ์อุดม (2562) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการสำรวจค้นคว้า และการแก้ปัญหาที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันของนักเรียน อาจพบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นเป็นทั้งยุทธวิธีการเรียน การสอน และใช้เป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรซึ่งมีลักษณะดึงดูดนักเรียนให้เข้าไปมีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหา ครูจะเป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำและออกแบบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิด และสำรวจหลักสูตรที่สร้างขึ้นจะมีปัญหาเป็นแกนกลาง มีบทบาทในการเตรียมประสบการณ์จริง ที่ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ สนับสนุนให้สร้างความรู้ด้วยตนเองและบูรณาการสิ่งต่าง ๆ ที่เรียนรู้ในโรงเรียนกับชีวิตจริงเข้าด้วยกัน ในขณะที่เรียนรู้ผู้เรียนจะถูกพัฒนาให้เป็นนักแก้ปัญหา มีหน้าที่สร้างความสนใจ สร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ครูเป็นผู้แนะนำและอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์

วิภาดา พินลา (2564:34-46) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้ประเด็นปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม แสวงหาวิธีการที่หลากหลายมาใช้ในการปฏิบัติ จนสามารถค้นพบวิธีการแก้ปัญหานั้นได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ และทักษะการแก้ปัญหา โดยครูผู้สอนมีบทบาทเป็นเพียงผู้คอยอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการในการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหา โดยใช้เหตุผลในการพิจารณาแก้ไขปัญห กำหนดเป้าหมายสืบค้นข้อมูล และนำมาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยครูผู้สอนมีหน้าที่นำและอำนวยความสะดวกให้แก่ นักเรียน ซึ่งนักเรียนช่วยกันจัดระบบประเมินข้อมูลให้สอดคล้องตรงตามเป้าหมาย และนำเสนอข้อสรุป

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากแนวคิด /ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เป็นยุทธวิธีในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา โดยให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ใหม่ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการสร้างความรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในกระบวนการ จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เมื่อผู้เรียนเผชิญกับสถานการณ์ปัญหาที่ไม่รู้ทำให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญาและผลักดันให้ผู้เรียนไปแสวงหาความรู้และนำความรู้ใหม่มาเชื่อมโยงกับความรู้เดิมเพื่อแก้ปัญหาต่อไป

4. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ หรือยุทธวิธีที่ใช้ร่วมกับวิธีการอื่นๆ เช่น การบูรณาการการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มเล็ก การแก้ปัญหาตามผสมผสานกันเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถใช้สอนได้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งนี้ครูผู้สอนจำเป็นต้องพิจารณาเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมไปพร้อมกับการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ โดยมีนักวิชาการเสนอกระบวนการและขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 6-8) ได้สรุปขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 6 ขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และมองเห็นปัญหาสามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้อยากเรียนได้ และเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 การทำความเข้าใจกับปัญหาผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

ขั้นที่ 3 การดำเนินการศึกษาค้นคว้าผู้เรียนกำหนดสิ่งที่ต้องเรียน ดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้วยวิธีการหลากหลาย

ขั้นที่ 4 การสังเคราะห์ความรู้ เป็นขั้น ที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อภิปรายผล และสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มาว่า มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

ขั้นที่ 5 การสรุปและประเมินค่าของคำตอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของกลุ่มตนเอง และประเมินผลว่าข้อมูลที่ ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระ ทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมปัญหาอีกครั้ง

ขั้นที่ 6 การนำเสนอและประเมินผลงานผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาจัดระดับองค์ความรู้ และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลายผู้เรียนทุกกลุ่มรวมทั้ง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาร่วมกัน ประเมินผลงาน

Bloom (1956: 122) ได้เสนอขั้นตอนการคิดแก้ปัญหา ดังนี้

ขั้นที่ 1 เมื่อผู้เรียนได้พบปัญหา ผู้เรียนจะคิดค้นหาสิ่งที่เคยพบเห็นที่เกี่ยวกับปัญหา

ขั้นที่ 2 ผู้เรียนจะใช้ผลจากขั้นที่หนึ่งมาสร้างรูปแบบของปัญหาขึ้นมาใหม่

ขั้นที่ 3 จำแนกแยกแยะปัญหา

ขั้นที่ 4 การเลือกใช้ทฤษฎีหลักการ ความคิด และวิธีการที่เหมาะสมกับปัญหา

ขั้นที่ 5 การใช้ข้อสรุปของวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 6 ผลที่ได้จากการแก้ปัญหา

ความสามารถทางสมองที่นำมาใช้คิดแก้ปัญหาในขั้นที่ 1-4 เป็นส่วนของการนำไปใช้ ขั้นที่ 5 และ 6 เป็นส่วนของความเข้าใจสำหรับความรู้ความจำถือว่าเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในการคิด แก้ปัญหา ส่วนการคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถทางสมองที่นำมาใช้ในกระบวนการคิดแก้ปัญหา ในขั้นที่ 3

Delisle (1997: 26-36) ได้เสนอกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับการเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 6 ขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การเชื่อมโยงปัญหา (Connecting with the Problem) เป็นขั้นตอนในการสร้างปัญหาผู้เรียนต้องมีความรู้สึก ว่าปัญหานั้นมีความสำคัญต่อตนก่อน ดังนั้น ครูจะสำรวจ ประสพการณ์ความสนใจของผู้เรียนแต่ละบุคคลก่อน เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกหรือออกแบบ ปัญหา โดยครูอาจยกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาขึ้นมาร่วมกันอภิปรายก่อน แล้วครูและผู้เรียน ช่วยกันสร้างปัญหาที่ผู้เรียนสนใจขึ้นมา เพื่อเป็นปัญหาสำหรับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ประเด็นที่ครูยกมานั้นต้องเป็นประเด็นที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในเนื้อหาวิชา และทักษะที่ต้องการ ให้ผู้เรียนได้รับด้วย

ขั้นที่ 2 การจัดโครงสร้าง (Setting up Structure) ประกอบด้วย แนวความคิดต่อ ปัญหา (Ideas) ข้อเท็จจริงจากปัญหา (Facts) สิ่งที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติม (Learning Issues) และ แผนการเรียนรู้ (Action Plan) โดยเสนอเป็นรูปตาราง เพื่อเห็นความสัมพันธ์กันแต่ละหัวข้อ

ขั้นที่ 3 การเข้าพบปัญหา (Visiting the Problem) ผู้เรียนในกลุ่มร่วมกันเสนอ แนวคิดต่อปัญหาว่า มีแนวทางเป็นไปได้หรือไม่ในการแก้ปัญหา จะแก้ปัญหานั้นด้วยวิธีใด ความรู้ อะไรที่นำมาเป็นฐานของการแก้ปัญหา จากนั้นผู้เรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายถึงข้อเท็จจริงที่โจทย์ กำหนดมาให้ แล้วกำหนดสิ่งที่ต้องกำหนดเพิ่มเติม เพื่อนำมาเป็นฐานความรู้ในการแก้ปัญหารวมทั้ง กำหนดวิธีการหาความรู้ และแหล่งทรัพยากรของความรู้ด้วย ในแต่ละหัวข้อจะเขียนลง

ในตาราง4 โดยเขียนเรียงเป็นข้อ ในข้อหนึ่งๆ เขียนแต่ละสดมภ์ให้สัมพันธ์กัน เมื่อกลุ่มกำหนดทุกหัวข้อเสร็จแล้ว กลุ่มจะมอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มไปศึกษาค้นคว้าตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ แล้วนำความรู้ที่ไปศึกษามารายงานต่อกลุ่ม ทำ เช่นนี้เรื่อย ๆ จนได้ความรู้เพียงพอสำหรับการแก้ปัญหา ในขั้นนี้ผู้เรียนมีอิสระกำหนดในแต่ละหัวข้อ ครูเพียงแต่สังเกตและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เท่านั้น

ขั้นที่ 4 การเข้าพบปัญหาอีกครั้ง (Revisiting the Problem) กลุ่มร่วมกันสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มานั้น ว่าเพียงพอที่จะแก้ปัญหานั้นหรือไม่ ถ้าความรู้ที่ได้มานั้นไม่เพียงพอ กลุ่มก็จะกำหนดสิ่งที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติม และแผนการเรียนรู้อีกครั้งแล้วทำแผนการเรียนรู้จนกว่าจะได้ความรู้ที่สามารถนำไปแก้ปัญหาก็ได้ ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนในกลุ่มต้องใช้การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาตามแผนการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความสามารถในการสื่อสารการพูดการวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 5 การผลิตผลงาน (Producing a Product or Performance) ผู้เรียนใช้ความรู้ที่ได้ ศึกษามาแก้ปัญหา หรือสร้างผลผลิตขั้นสุดท้ายของการเรียนรู้ และนำเสนอผลผลิตนั้นให้ชั้นเรียนได้ทราบผลร่วมกัน

ขั้นที่ 6 การประเมินผลงานและแก้ปัญหา (Evaluating Performance and the Problem) ครูและผู้เรียนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการประเมินด้านความรู้ ทักษะด้านความรู้ ได้แก่ การแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร และทักษะทางด้านสังคม ได้แก่ การทำงานร่วมกันเป็นทีมรวมถึงครูต้องประเมินปัญหาที่ใช้ในการเรียนรู้ด้วยว่า มีประสิทธิภาพหรือไม่

Bruner (1966: 123-124) ได้อธิบายขั้นตอนต่าง ๆ ในการคิดแก้ปัญหา ดังนี้

ขั้นที่ 1 รู้จักปัญหา เป็นขั้นที่บุคคลรับรู้สิ่งเร้าที่ตนกำลังเผชิญอยู่ว่าเป็นปัญหา

ขั้นที่ 2 แสวงหาเค้าเงื่อน เป็นขั้นตอนที่ระลึกถึงประสบการณ์เดิม

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความถูกต้อง เป็นขั้นตอนที่ตอบสนองในลักษณะของการจัดประเภทหรือแยกโครงสร้างของเนื้อหา

ขั้นที่ 4 การตัดสินใจตอบสนองที่สอดคล้องกับปัญหา

จากการศึกษาการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาและทำความเข้าใจ โดยผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ที่เป็นข่าวภาพข่าวจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นจริง บทความ หรือกรณีศึกษามากระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เกิดความสงสัย เพื่อกำหนดประเด็นปัญหา และทำความเข้าใจกับปัญหาเพื่อความชัดเจนว่าปัญหานั้น

คืออะไร มีความสำคัญหรือไม่ ผลที่ตามมาจะเป็น อย่างไร ดังนั้นในขั้นที่ 1 นี้ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถในการระบุปัญหา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการคิดและการมีจิตสาธารณะ

ขั้นที่ 2 สืบค้นข้อมูล ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะดำเนินการสืบค้น และรวบรวมข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่กลุ่มนักเรียนต้องการศึกษา โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องการจัดหาแหล่งข้อมูล เอกสาร ตำราต่าง ๆ ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกใช้ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง และเชื่อถือได้ ดังนั้นในขั้นตอนที่ 2 ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถในการหาสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และทำให้กระจ่าง

ขั้นที่ 3 ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดระบบข้อมูล ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้จากสืบค้นในขั้นที่ 2 มาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดระบบข้อมูล จำแนกความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ชัดเจนกับข้อมูลที่คลุมเครือ ข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น และตัดสินความขัดแย้งของข้อความ และประเมินว่าข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง ข้อมูลใดเป็นข้อคิดเห็น คำโฆษณา คำชวนเชื่อ หรือการกล่าวอ้างเกินจริง ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลจากประสบการณ์เดิมหรือความเดิม ดังนั้นในขั้นที่ 3 ผู้เรียนใช้หลักการพิจารณาตัดสินข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย การตัดสินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ความเกี่ยวข้องของข้อมูลกับปัญหา

ขั้นที่ 4 ตรึงตรองสะท้อนคิดประเด็นปัญหา และประเมินคุณค่า ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการค้นคว้ามาสังเคราะห์โดยใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจทางเลือก ให้มีความกระจ่าง ชัดเจน และตรงประเด็น พร้อมทั้งประเมินความถูกต้อง ความสมเหตุสมผลของข้อสรุป ในขั้นที่ 4 นี้ผู้เรียนยังคงต้องใช้หลักการพิจารณาข้อมูลในเรื่องของการตระหนักในความคงเส้นคงวาของข้อมูล การลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล

ขั้นที่ 5 นำเสนอผลงาน นักเรียนนำผลการศึกษาค้นคว้าออกมานำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งในขั้นที่ 5 นี้ผู้เรียนจะต้องประมวลความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยเฉพาะความสามารถในการลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผลเพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียนอย่างสร้างสรรค์ และน่าสนใจ

ขั้นที่ 6 การประเมินผู้เรียนร่วมกันทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ประเมินผลงาน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และการทำงานของกลุ่มด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง ที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในความคิดรวบยอด

ด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning หรือ PBL) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นเทคนิคการสอน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เผชิญหน้ากับปัญหาด้วยตนเอง สามารถเพิ่มการฝึกทักษะในการคิดหลายรูปแบบ เช่น การคิดวิจาร์ณญาณ คิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ เป็นการ

มุ่งเน้นสิ่งที่จะเรียนรู้และกระบวนการค้นคว้าหาความรู้ใหม่เพื่ออธิบายปัญหาที่พบ โดยผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีอยู่และตัดสินใจทางเลือกที่เหมาะสม อย่างไรก็ตามการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก็เป็นข้อจำกัด ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนจะมีความรู้เพียงใด ความรู้ที่ได้รับจะไม่เป็นระบบ ความถูกต้องของเนื้อหาหรือข้อมูลที่ผู้เรียนไปค้นคว้า ศึกษาานั้นถูกต้องหรือไม่ขอบเขตของการเรียนรู้ต้อง เรียนรู้มากน้อยเพียงไร รวมถึงความแตกต่างกันของครูประจำกลุ่ม จำนวนครูการบริหารจัดการ และเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ไพศาล สุวรรณน้อย, 2563 : 5)

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์

1. บทเรียนออนไลน์

1.1 ความหมายของบทเรียนออนไลน์

เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2559, หน้า 59) กล่าวว่า บทเรียนออนไลน์ หมายถึง สื่อที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนในรูปแบบ E-learning และเป็นการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในยุคปัจจุบันโดยผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้จากเนื้อหาบทเรียนที่จัดเตรียมไว้ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ทุกที่ทุกเวลาตามความต้องการ และความสามารถของบุคคลซึ่งการเรียนการสอนแบบ E-learning สามารถศึกษาได้ทั้งแบบบุคคลและแบบกลุ่ม

สุวัฒน์ บันลือ (2559, หน้า 252) กล่าวว่า บทเรียนผ่านเว็บ หรือ บทเรียนออนไลน์ หมายถึง การเรียนการสอนออนไลน์ เป็นรูปแบบที่มีการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนไว้อย่างเป็นระบบ มีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจนจัดการเรียนการสอนตามหลักทฤษฎีทางการศึกษา หลักการเรียนรู้และจิตวิทยาการศึกษา การถ่ายทอดความรู้ การนำเสนอเนื้อหาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน โดยถ่ายทอดกลยุทธ์ การสอนจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและเรียนรู้โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา

กิดานันท์ มลิทอง (2539 อ้างถึงใน สุมณา สุขพันธ์, 2561, หน้า 587) กล่าวว่า บทเรียนออนไลน์ หมายถึง การเรียนการสอนผ่านเว็บเป็นการใช้เว็บในการเรียนการสอนโดยอาจใช้เว็บเพื่อนำเสนอบทเรียนในลักษณะสื่อหลายมิติของวิชาทั้งหมดตามหลักสูตรหรือใช้เพียงการนำเสนอข้อมูลบางอย่างเพื่อประกอบการสอนก็ได้ รวมทั้งใช้ประโยชน์จากคุณลักษณะต่าง ๆ ของการสื่อ

จันจรี ผ่องแก้ว (2554 อ้างถึง ผศ.ดร.ถนอมพร เลาหจรัสแสง ในบทความออนไลน์ เรื่องบทเรียนออนไลน์) ได้ให้คำจำกัดความไว้ 2 ความหมาย คือบทเรียนออนไลน์ (Online) อีเลิร์นนิ่ง (e-Learning)

ความหมายแรกบทเรียนออนไลน์ (Online) อีเลิร์นนิ่ง (e-Learning) หมายถึง

การเรียนเนื้อหา หรือสารสนเทศสำหรับการสอน หรือการอบรม ซึ่งใช้การนำเสนอด้วยตัวอักษร (Text) ภาพนิ่ง (Image) ผสมผสานกับการใช้ภาพเคลื่อนไหว (Animation) วิดิทัศน์ และเสียง (Sound) โดยอาศัยเทคโนโลยีของเว็บ (Web Technology) ในการถ่ายทอดเนื้อหา รวมทั้งใช้เทคโนโลยีการจัดการคอร์ส (Course Management System) ในการบริหารจัดการงานสอนต่าง ๆ

ความหมายที่สองบทเรียนออนไลน์ (Online) อีเลิร์นนิ่ง (e-Learning) คือ การเรียนในลักษณะใดก็ได้ ซึ่งใช้การถ่ายทอดเนื้อหาผ่านทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ (Computer) เครือข่ายอินทราเน็ต (Intranet) อินเทอร์เน็ต (Internet) เอ็กซ์ทราเน็ต (Extranet) หรือสัญญาณโทรทัศน์ สัญญาณดาวเทียม

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่าบทเรียนออนไลน์ หมายถึงบทเรียนที่จัดทำขึ้นเป็นสื่อการสอน ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตประกอบไปด้วยโครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา แบบทดสอบ แบบฝึกทักษะเพื่อให้นักเรียนและผู้สนใจศึกษา สามารถศึกษาค้นคว้าความรู้ได้ด้วยตนเองโดยออกแบบไว้ให้โต้ตอบกับผู้เรียนได้

1.2 คุณลักษณะของบทเรียนออนไลน์

Parson (n.d. อ้างถึงใน ศรัณย์ พรหมสวัสดิ์, 2557, หน้า 9) กล่าวว่า การเรียนการสอนผ่านเว็บมี 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การเรียนการสอนผ่านเว็บแบบรายวิชาอย่างเดียว (Stand-alone course) คือเว็บรายวิชาเป็นเว็บที่มีการบรรจุเนื้อหา (Content) หรือเอกสารในรายวิชาเพื่อการสอนเพียงอย่างเดียวเป็นเว็บรายวิชาที่มีเครื่องมือและแหล่งที่เข้าไปถึง และเข้าหาได้โดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ตลักษณะของการเรียนการสอนผ่านเว็บที่มีลักษณะเป็นแบบวิทยาเขตมีนักศึกษาจำนวนมากที่เข้ามาใช้งานจริงแต่มีลักษณะการสื่อสารส่งข้อมูลระยะไกลและมักจะเป็นการสื่อสารทางเดียว, 2) การเรียนการสอนผ่านเว็บแบบเว็บสนับสนุนรายวิชา (Web supported course) เป็นเว็บรายวิชาที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมที่มีลักษณะเป็นการสื่อสารสองทางที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และมีแหล่งทรัพยากรทางการศึกษาให้มาก มีการกำหนดงานให้ทำบนเว็บ การกำหนดให้อ่านมีการร่วมกันอภิปราย การตอบคำถามมีการสื่อสารอื่นๆ ผ่านคอมพิวเตอร์มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ทำในรายวิชา มีการเชื่อมโยงไปยังแหล่งทรัพยากรอื่นๆ เป็นต้น, และ 3) การเรียนการสอนผ่านเว็บแบบศูนย์กลางการศึกษา (Web pedagogical recourse) เป็นเว็บที่มีรายละเอียดทางการศึกษา การเชื่อมโยงไปยังเว็บอื่นๆ เครื่องมือวัตถุดิบและรวมรายวิชาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสถาบันการศึกษาไว้ด้วยกัน และยังรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาไว้บริการทั้งหมด และเป็นแหล่งสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษา ทั้งทางด้านวิชาการและไม่ใช่วิชาการโดยการใช้สื่อที่หลากหลาย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561 : 2) กล่าวว่า ลักษณะบทเรียนออนไลน์มีอยู่ 5 ประการ คือ 1) ต้องเป็นดิจิทัล 2) สะดวกต่อการพกพา 3) ต้องสามารถเชื่อมโยงกับเครือข่าย

ได้เป็นประจำ 4) อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการกิจหลายประการ ได้แก่ การสื่อสาร การเก็บข้อมูล การบันทึก ไฟล์ภาพ และเสียง ฯลฯ และ 5) เป็นเทคโนโลยีที่ปรากฏใช้อย่างแพร่หลาย

1.3 องค์ประกอบสำคัญของบทเรียนออนไลน์

เชมณัฏฐ์ มิ่งศิริธรรม (2559 : 74-75) กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญของบทเรียนออนไลน์ ไว้ 5 ข้อ ดังนี้

1. บทเรียนออนไลน์ (Online of lesson)
2. โปรแกรม Google classroom
3. ระบบอินเทอร์เน็ต (Internet network system)
4. ตัวอักษร (Text)
5. มัลติมีเดีย (Multimedia)

ศุภนัยเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (2545) กล่าวถึง องค์ประกอบของเว็บเพจ ดังนี้

1. บทนำเรื่อง (Title) เป็นส่วนแรกของบทเรียน ช่วยกระตุ้น ได้รับความสนใจให้ผู้เรียนอยากติดต่อ เนื้อหาต่อไป
2. คำชี้แจงบทเรียน (Instruction) ส่วนนี้จะอธิบายเกี่ยวกับการใช้บทเรียน การทำงานของบทเรียน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน
3. วัตถุประสงค์บทเรียน (Objective) แนะนำ อธิบายความคาดหวังของบทเรียน
4. รายการเมนูหลัก (Main Menu) แสดงหัวเรื่องย่อยของบทเรียนที่จะให้ผู้เรียนศึกษา
5. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre Test) ส่วนประเมินความรู้ขั้นต้นของผู้เรียน เพื่อดูว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในระดับใด
6. เนื้อหาบทเรียน (Information) ส่วนสำคัญที่สุดของบทเรียน โดยนำเสนอเนื้อหาที่จะนำเสนอ
7. แบบทดสอบท้ายบทเรียน (Post Test) ส่วนนี้จะนำเสนอเพื่อตรวจสอบผลวัดสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน
8. บทสรุป และการนำไปใช้งาน (Summary - Application) ส่วนนี้จะสรุปประเด็นต่าง ๆ ที่จำเป็น และยกตัวอย่างการนำไปใช้งาน

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์ ผู้วิจัยได้เลือกการจัดการสอนในรูปแบบการทำเป็นเนื้อหาบทเรียนเรียนที่เกี่ยวข้องกับวิชาหน้าที่พลเมือง โดยจะนำเอาเนื้อหา แบบฝึกหัด ที่เกี่ยวข้องไปจัดทำเป็นเว็บไซต์ ให้ผู้เรียนสามารถเข้าไปสืบค้นและติดตามงานโดยใช้คอมพิวเตอร์ หรือสมาร์ทโฟน

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการในการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหา โดยใช้เหตุผลในการพิจารณาแก้ไขปัญห กำหนดเป้าหมายสืบค้นข้อมูล และนำมาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยครูผู้สอนมีหน้าที่นำและอำนวยความสะดวกให้นักเรียน ซึ่งนักเรียนช่วยกันจัดระบบประเมินข้อมูลให้สอดคล้องตรงตามเป้าหมาย และนำเสนอข้อสรุป โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาและทำความเข้าใจ โดยผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ที่เป็นข่าวภาพข่าวจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นจริง บทความ หรือกรณีศึกษามากระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเกิดความสงสัย เพื่อกำหนดประเด็นปัญหา และทำความเข้าใจกับปัญหาเพื่อความชัดเจนว่าปัญหานั้นคืออะไร มีความสำคัญหรือไม่ ผลที่ตามมาจะเป็น อย่างไร ดังนั้นในขั้นที่ 1 นี้ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถในการระบุปัญหา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการคิดและการมีจิตสาธารณะ

ขั้นที่ 2 สืบค้นข้อมูล ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะดำเนินการสืบค้น และรวบรวมข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่กลุ่มนักเรียนต้องการศึกษา โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องการจัดหาแหล่งข้อมูล เอกสาร บทเรียนออนไลน์ ตำราต่างๆ ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกใช้ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง และเชื่อถือได้ ดังนั้นในขั้นตอนที่ 2 ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถในการหาสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และทำให้กระจ่าง

ขั้นที่ 3 ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดระบบข้อมูล ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้จากสืบค้นในขั้นที่ 2 มาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดระบบข้อมูล จำแนกความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ชัดเจนกับข้อมูลที่คลุมเครือ ข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น และตัดสินความขัดแย้งของข้อความ และประเมินว่าข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริงข้อมูลใดเป็นข้อคิดเห็น คำโฆษณา คำชวนเชื่อ หรือการกล่าวอ้าง เกินจริง ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลจากประสบการณ์เดิมหรือความเดิม ดังนั้นในขั้นที่ 3 ผู้เรียนใช้หลักการพิจารณาตัดสินข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย การตัดสินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ความเกี่ยวข้องของข้อมูลกับปัญหา

ขั้นที่ 4 ตรึกตรองสะท้อนคิดประเด็นปัญหา และประเมินคุณค่า ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการค้นคว้ามาสังเคราะห์โดยใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจทางเลือก ให้มีความกระจ่าง ชัดเจน และตรงประเด็น พร้อมทั้งประเมินความถูกต้อง ความสมเหตุสมผลของข้อสรุป ในขั้นที่ 4 นี้ผู้เรียนยังคงต้องใช้หลักการพิจารณาข้อมูลในเรื่องของการตระหนักในความคงเส้นคงวาของข้อมูล การลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล

ขั้นที่ 5 นำเสนอผลงาน นักเรียนนำผลการศึกษาค้นคว้าออกมาเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งในขั้นที่ 5 นี้ผู้เรียนจะต้องประมวลความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

โดยเฉพาะความสามารถในการลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผลเพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียนอย่างสร้างสรรค์ และน่าสนใจ

ขั้นที่ 6 การประเมินผู้เรียนร่วมกันทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ประเมินผลงานเพื่อพิจารณาทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และการทำงานของกลุ่มด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริงที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในความคิดรวบยอด

บทเรียนออนไลน์ หมายถึงบทเรียนที่จัดทำขึ้นเป็นสื่อการสอน ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตประกอบไปด้วยโครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา แบบทดสอบ แบบฝึกทักษะเพื่อให้นักเรียนและผู้สนใจศึกษา สามารถศึกษาค้นคว้าความรู้ได้ด้วยตนเองโดยออกแบบไว้ให้โต้ตอบกับผู้เรียนได้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ จึงหมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการในการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหา โดยใช้เหตุผลในการพิจารณาแก้ไขปัญหา กำหนดเป้าหมายสืบค้นข้อมูล และนำมาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ควบคู่กับการใช้สื่อและกิจกรรมหลายๆ อย่างมาประกอบกันเพื่อใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผ่านช่องทางสารสนเทศ

ทักษะการแก้ปัญหา

1. ความหมายของทักษะการแก้ปัญหา

ทักษะการแก้ปัญหา เป็นหนึ่งในทักษะส่วนบุคคลที่มีความสำคัญ เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้สามารถทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ และนำไปสู่แนวทางแก้ไขปัญหานั้น ทักษะนี้มีความจำเป็นต่อทุกช่วงวัยของชีวิต ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่

Good (1973: 158 อ้างอิงใน นฤมล ฉิมงาม, 2558,) ได้กล่าวว่าการแก้ปัญหาคือเป็นแบบแผนหรือวิธีการ ซึ่งอยู่ในสถานะที่มีความลำบากยุ่งยาก หรืออยู่ในสถานะที่พยายามตรวจสอบข้อมูลที่ทำได้ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับปัญหา มีการตั้งสมมติฐาน และตรวจสอบสมมติฐาน ภายใต้การควบคุมมีการเก็บข้อมูลจากการทดลองเพื่อหาความสัมพันธ์นั้นว่าจริงหรือไม่

Torrance (1987 อ้างอิงใน นฤมล ฉิมงาม, 2558, น. 28) ให้ความหมายของการคิดแก้ปัญหาคือเป็นรูปแบบการคิดแก้ปัญหที่เริ่มจากการรับรู้ถึงสถานการณ์ที่ยังไม่ปรากฏขึ้นแล้วนำเอาสถานการณ์นั้นเข้ามาสู่ระบบการคิดแก้ปัญหา หรือค้นคว้าหาคำตอบที่แปลกใหม่เป็นแนวคิดที่มีคุณค่าตามกระบวนการคิดแก้ปัญหา

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2557, น ได้กล่าวว่า การคิดแก้ปัญหาเป็นการใช้ประสบการณ์เดิมจากการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมของบุคคล นำมาคิดแก้ไขปัญหามโนทัศน์ที่จำเป็นในปัจจุบัน เพื่อให้บรรลุสำเร็จตามจุดหมายเฉพาะเรื่องที่กำหนด

มิลเลอร์ (Miller. 1998) ได้กล่าวไว้ว่าความสามารถในการคิดอย่างเป็นนามธรรมที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา การวางแผนในอนาคตและการมองหาความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นๆ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (SRRS) ได้ให้ความหมายของทักษะการแก้ปัญหาว่า หมายถึงการใช้ประสบการณ์ที่ค้นพบด้วยตนเองที่เกิดจากการสังเกต การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความและการสรุปความเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

จากการศึกษาความหมายของความสามารถในการแก้ปัญหาสรุปได้ว่าความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นกระบวนการ วิธีการ หรือวิธีคิด เพื่อแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยทำความเข้าใจกับสถานการณ์ปัญหา และใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ

ทฤษฎีการแก้ปัญหาส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากผลงานเรื่องนักแก้ปัญหาทั่วไป (general problem solver) ของ Ernest & Newell (1969) และ Newell & Simon (1972) ซึ่งเป็นทฤษฎีการแก้ปัญหาของมนุษย์ (human problem solving) ในรูปแบบของโปรแกรมที่เป็นสถานการณ์จำลอง ผลงานนี้ช่วยวางรากฐานกระบวนการทศวรรษเกี่ยวกับการประมวลผลสารสนเทศสำหรับศึกษาเรื่องการแก้ปัญหา หลักการของทฤษฎีนี้คือ พฤติกรรมการแก้ปัญหา ประกอบด้วย “วิธีการ-ปลายทาง-วิเคราะห์” ซึ่งเป็นการนำปัญหามาแตกออกเป็นองค์ประกอบหรือเป้าหมายย่อยๆ แล้วจึงจัดการแก้ไขเป้าหมายย่อย ๆ เหล่านั้นทีละเรื่อง แนวคิดนี้ตรงกันข้ามกับ Wertheimer (1959) นักจิตวิทยาในกลุ่มทฤษฎีเกสโตลต์ ซึ่งทำการวิจัยเรื่องการแก้ปัญหา และให้ความสำคัญ ด้านความเข้าใจเรื่องโครงสร้างของปัญหา โดยเชื่อว่าพฤติกรรมการแก้ปัญหา ที่ประสบผลสำเร็จเป็นเพราะบุคคลผู้นั้นสามารถมองเห็นโครงสร้างโดยรวม ทั้งหมดของปัญหา หลักการของทฤษฎีนี้คือ ผู้เรียนจะต้องได้รับการสนับสนุนให้เกิดการค้นพบธรรมชาติของปัญหาหรือประเด็นหัวข้อที่ต้องการแก้ไข สิ่งที่เป็นช่องว่าง ความไม่ลงรอยกัน หรือสิ่งรบกวนต่าง ๆ เป็นสิ่งเร้าที่สำคัญต่อการเรียนรู้ การเรียนการสอนจะต้องอยู่บนพื้นฐานของกฎองค์การ ประกอบด้วย ความใกล้เคียง การปกปิด ความคล้ายคลึง และความเรียบง่าย

DeBono (1991) เสนอแนวคิดในการแก้ปัญหาโดยประยุกต์ใช้วิธีการคิดแบบนอกกรอบ โดยเชื่อว่าปัญหาส่วนใหญ่ต้องการมุมมองที่แตกต่าง จึงจะแก้ไขได้สำเร็จ วิธีการที่จะทำให้ได้มุมมองที่แตกต่างเกี่ยวกับปัญหา คือ การแยกปัญหาเป็นส่วนๆ แล้วนำกลับมารวมกลุ่มเข้าด้วยกัน ในลักษณะที่แตกต่างไปจากเดิมหรือสุมบางส่วนมารวมกัน หลักการนี้เสนอองค์ประกอบ ในการแก้ปัญหา 4 ประการคือ 1) ค้นหาความคิดเด่น ๆ ที่เป็นหลักในทำความเข้าใจกับปัญหา 2) ค้นหาวิธีการที่แตกต่าง

ออกไปในการมองปัญหา 3) ปล่อยวางการคิดแบบยึดติด และ 4) ให้โอกาสตนเองในการเปิดรับความคิดอื่น ๆ

3 ขั้นตอนของการแก้ปัญหา

การแก้ปัญหาเป็นกิจกรรมพื้นฐาน ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ปัญหาบางปัญหาเราสามารถหาทางแก้ปัญหาได้ทันที แต่บางปัญหาอาจต้องใช้เวลาในการค้นหาคำตอบ ซึ่งคำตอบที่ได้ต้องพิสูจน์ได้ว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือและสามารถนำไปอ้างอิงต่อการแก้ปัญหาของแต่ละบุคคลมีขั้นตอนและใช้เวลาที่แตกต่างกัน เนื่องจากความรู้และประสบการณ์ จะส่งผลต่อการแก้ปัญหา

ขั้นตอนการแก้ปัญหาโดย "จอร์จ โพลยา" นักคณิตศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2488 และยังคงนำมาใช้ต่อจนถึงปัจจุบัน มีอยู่ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์และกำหนดรายละเอียดของปัญหา

1.1 สิ่งที่ต้องการคืออะไร

1.2 ข้อมูลที่กำหนดให้คืออะไรบ้างพิจารณาข้อมูลและเงื่อนไขที่กำหนดให้เพียงพอที่จะหาคำตอบของปัญหาหรือไม่ ถ้าไม่เพียงพอควรหาข้อมูลเพิ่มเติม

2. การวางแผนในการแก้ปัญหา

เมื่อทำความเข้าใจแล้ว ควรวางแผนในการแก้ปัญหาด้วยการเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการเพื่อให้ได้ซึ่งคำตอบ ประสบการณ์จะนำมาใช้ในขั้นตอนนี้ "เคยแก้ปัญหาในลักษณะนี้หรือไม่" ในกรณีที่มีประสบการณ์มาก่อน ควรใช้ประสบการณ์มาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับปัญหาใหม่

3. การดำเนินการแก้ไขปัญหา

เมื่อวางแผนในขั้นตอนที่ 2 แล้ว จึงดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา

4. การตรวจสอบและปรับปรุง

กิลฟอร์ด (Guilford, 1971) กล่าวถึงลำดับขั้น ตอนการแก้ปัญหาไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการเตรียมการ หมายถึง การตั้งปัญหาหรือค้นพบว่าปัญหาที่แท้จริงของเหตุการณ์คืออะไร

2. ขั้นการวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง การพิจารณาดูว่ามีสิ่งใดบ้างที่เป็นสาเหตุสำคัญของปัญหา

3. ขั้นเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา หมายถึง การหาวิธีการแก้ปัญหาซึ่งตรงกับสาเหตุของปัญหาแล้วแสดงออกมาในรูปของวิธีการแก้ปัญหา

4. ขั้นตรวจสอบผล หมายถึง การเสนอเกณฑ์เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จากการเสนอวิธีการแก้ปัญหา ถ้าพบว่าผลลัพธ์ที่ยังไม่ใช่ผลที่ถูกต้องก็ต้องมีวิธีการเสนอปัญหาใหม่จนกว่าจะได้ผลลัพธ์ที่ถูกต้อง

5. ขั้นการนำไปประยุกต์ใหม่ หมายถึง การนำวิธีการปัญหาที่ถูกต้องเพื่อไปใช้ในโอกาสข้างหน้า เมื่อพบกับเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาคลายคลึงกับปัญหาที่ผ่านมาแล้ว

สุริย มุลคา (2551, น. 32-34) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาไว้ 3 ขั้นตอนใหญ่ ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ผู้สอนศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระและจุดประสงค์อย่างละเอียดและวางแผนกำหนดกิจกรรมเป็นขั้นตอนตามลำดับ

2. ขั้นการเรียนรู้

2.1 ขั้นกำหนดปัญหา ผู้สอนเน้นให้ผู้เรียนมองเห็นและเข้าใจปัญหา รวมทั้งกำหนดขอบเขตของปัญหา ซึ่งผู้สอนอาจใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ เช่น การเล่าเรื่อง การสร้างสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

2.2 ขั้นตั้งสมมติฐาน เป็นขั้นคาดคะเนคำตอบของปัญหา โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ช่วยในการคาดคะเน ปัญหานั้นน่าจะมีสาเหตุมาจากอะไร หรือวิธีการแก้ปัญหานั้นน่าจะแก้ไขได้ โดยวิธีใดบ้าง ซึ่งควรจะต้องตั้งสมมติฐานไว้อย่างหลากหลาย

2.3 ขั้นวางแผนแก้ปัญหา ขั้นตอนนี้จะเป็นการคิดหาวิธีวางแผนเพื่อแก้ปัญหา โดยใช้ข้อมูลจากปัญหาที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้วในขั้นที่ 2.1 ประกอบกับข้อมูลและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น แล้วนำมาใช้ประกอบการวางแผนแก้ปัญหา ในกรณีที่ปัญหาต้องตรวจสอบโดยการทดลอง ขั้นตอนนี้จะเป็นการวางแผนการทดลอง ซึ่งประกอบด้วย การตั้งสมมติฐาน กำหนดวิธีทดลองหรือตรวจสอบ และอาจรวมทั้งแนวทางในการประเมินผลการแก้ปัญหา

2.4 ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นที่ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เช่น ค้นคว้าจากตำรา เอกสารต่าง ๆ สัมภาษณ์ผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญ หรือทำการทดลองแล้วเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ โดยอาจใช้วิธีการจดบันทึกข้อมูลหรือวิธีอื่นๆ ตามความเหมาะสมเพื่อนำข้อมูลมาทดลองสมมติฐานในขั้นต่อไป

2.5 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นมาวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่

2.6 ขั้นสรุปผล ผู้เรียนประเมินผลวิธีการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจเลือกวิธีการที่ได้ผลดีที่สุดในการแก้ปัญหา หรือเป็นลักษณะการสรุปลงไปว่าเชื่อสมมติฐานใดนั่นเอง โดยอาจสรุปในรูปแบบของหลักการที่จะนำไปอธิบายเป็นคำตอบ หรือเป็นวิธีแก้ของปัญหาที่กำหนดไว้ ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้

3. **ขั้นประเมินผล** ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย นาผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนต่อไปเมื่อดำเนินการตามขั้นที่ 3 แล้ว จึงนำผลมาตรวจสอบว่าแก้ปัญหาได้หรือไม่ ถ้าแก้ได้ถือว่าสำเร็จ แต่ถ้าแก้ไม่ได้ จะต้องมามีวิธีปรับปรุงให้ดีขึ้น

4. การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา

McNamara (1999) กล่าวว่าวิธีการแก้ปัญหามีหลากหลายวิธี ไม่มีวิธีการแก้ปัญหาใดที่จะสามารถแก้ปัญหาทุกเรื่องได้ แต่มีแนวปฏิบัติพื้นฐานที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ โดยต้องมีการฝึกใช้เสียก่อน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยจนสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติ ขั้นตอนต่าง ๆ มีดังนี้

1. **ระบุปัญหา** ขั้นนี้เป็นขั้นที่คนส่วนใหญ่มักจะสับสน กล่าวคือ จะเริ่มด้วยการคิดว่าสิ่งนั้นเป็นปัญหา แทนที่จะทำความเข้าใจให้ถ่องแท้เสียก่อนว่า ทำไมจึงคิดว่าสิ่งนั้นเป็นปัญหา การระบุปัญหาต้องอาศัยข้อมูลจากตนเองและผู้อื่น ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการตั้งคำถาม อาทิ อะไรคือสิ่งที่เห็นว่า เป็นสาเหตุที่ทำให้คิดว่ามีปัญหาเกิดขึ้น ปัญหาที่ว่านั้นเกิดขึ้นที่ไหน เกิดขึ้นอย่างไร เกิดขึ้นเมื่อใด กำลังเกิดขึ้นกับใคร และทำไมจึงเกิดขึ้น จากนั้นให้เขียนอธิบายว่าสิ่งที่กำลังเกิดในขณะนั้น โดยแท้จริงควรจะเป็นอย่างไร ต้องพยายามอธิบายให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เขียนอย่างเจาะจง และครอบคลุมประเด็นว่า อะไร ที่ไหน อย่างไร กับใคร และทำไม

1.1 เมื่อถึงจุดนี้ หากปัญหายังดูเหมือนว่าเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อน ควรระบุปัญหาให้กระจายออกมาแบบย่อย ๆ ลงไปอีก โดยตั้งคำถามซ้ำอย่างเดิม จนกว่าจะได้คำอธิบายสำหรับปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมากพอ

1.2 ทำการตรวจสอบว่าความเข้าใจที่มีต่อปัญหาต่าง ๆ นั้น มีความถูกต้องเพียงใด โดยการหารือกับสมาชิกในกลุ่มหรือบุคคลอื่น

1.3 นำปัญหาต่าง ๆ มาจัดความสำคัญ หากพบว่ามีปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน จำนวนหลายปัญหา ให้พิจารณาว่าปัญหาใดควรจัดการก่อนปัญหาใดจัดการทีหลัง ทั้งนี้ต้องแยกให้ชัดเจนระหว่างปัญหาที่มีความสำคัญกับปัญหาที่เป็นเรื่องฉุกเฉิน เพราะปัญหาที่มีความสำคัญเป็นปัญหาที่ต้องจัดการก่อน

1.4 ทำความเข้าใจกับบทบาทของตนเองในปัญหานั้นให้ถูกต้อง เพราะเป็นสิ่งที่มีความอิทธิพลต่อการรับรู้บทบาทของผู้อื่น ตัวอย่างเช่น เมื่อตนเองเครียดก็อาจมองว่าผู้อื่นเครียดเช่นเดียวกัน ซึ่งความจริงอาจไม่เป็นเช่นนั้น

2. **มองหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา** ในขั้นนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับข้อมูลนำเข้าจากบุคคลอื่นซึ่งรับรู้ปัญหาและจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา การเก็บข้อมูลควรทำเป็นรายบุคคลจะได้ข้อมูลมากกว่า ให้จดบันทึกสิ่งที่เห็นเป็นความคิดเห็นของตนเองและสิ่งที่ได้ยินมาจากผู้อื่น

จากนั้นเขียนอธิบายสาเหตุของปัญหาในลักษณะที่ว่า อะไรกำลังเกิดขึ้น เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อใด อย่างไร กับใคร และทำไม

3. แจกแจงทางเลือกต่าง ๆ สำหรับวิธีการที่จะใช้แก้ปัญหา ในขั้นนี้ควรให้บุคคลอื่น เข้ามามีส่วนร่วม ยกเว้นในกรณีที่ปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องส่วนตัว ให้ระดมสมองเพื่อหาทางแก้ไข ปัญหาเพื่อให้ได้ทางเลือกหลายๆ ทาง แล้วนำมาคัดกรองเพื่อหาแนวคิดที่ดีที่สุด การได้มาซึ่งความคิด ที่หลากหลายนั้น ต้องระวังที่จะไม่ตัดสินว่าความคิดเหล่านั้นดีหรือไม่ดี ให้จดบันทึกตามที่ได้ยินมา เท่านั้น ทักษะที่เหมาะสมที่สุดในการจำแนกสาเหตุของปัญหาคือการคิดเชิงระบบ (systems thinking)

4. เลือกวิธีการแก้ปัญหา ในการคัดเลือกวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา ควรพิจารณา ดังนี้

4.1 วิธีการใดที่สามารถแก้ปัญหาได้ในระยะยาว

4.2 วิธีการใดที่มีความเป็นจริงมากที่สุดในการแก้ปัญหาได้สำเร็จ ในขณะนี้มี ทรัพยากรสำหรับการแก้ปัญหาหรือไม่ จะจัดหามาใช้ได้หรือไม่ มีเวลาเพียงพอที่จะใช้วิธีการนี้หรือไม่

4.3 อะไรคือความเสี่ยงของทางเลือกแต่ละวิธี

5. วางแผนนำทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เป็นวิธีที่ดีที่สุดไปปฏิบัติ หรือจัดทำ แผนปฏิบัติการ ซึ่งในขั้นนี้มีสิ่งที่ต้องพิจารณาคือ

5.1 สถานการณ์จะเป็นอย่างไรเมื่อปัญหาได้รับการแก้ไขแล้ว

5.2 มีขั้นตอนอะไรที่จะต้องทำในการนำทางเลือกที่ดีที่สุดไปแก้ปัญหา มีระบบ หรือกระบวนการอะไรที่จะต้องเปลี่ยนแปลงบ้าง

5.3 จะรู้ได้อย่างไรว่าขั้นตอนต่าง ๆ มีการปฏิบัติ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ของแผน

5.4 ทรัพยากรอะไรบ้างที่ต้องการ ในประเด็นของบุคลากร เงิน และสิ่งอำนวยความสะดวก

5.5 ต้องใช้เวลานานเท่าใดในการนำวิธีการแก้ปัญหาไปปฏิบัติ ให้เขียนตารางที่ แสดงเวลาตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุด และเวลาที่คาดว่าจะเห็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จปรากฏขึ้น

5.6 ใครคือผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลการปฏิบัติตามแผน

5.7 เขียนคำตอบสำหรับคำถามที่กล่าวมาแล้ว และให้ถือว่าเป็นแผนปฏิบัติการ

5.8 สื่อสารทำความเข้าใจแผนนี้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องในการนำแผนไปปฏิบัติ ปัจจัยสำคัญของขั้นตอนนี้คือ การสังเกตและการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่อง

6. ควบคุมผลการปฏิบัติตามแผน โดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ซึ่งได้แก่

6.1 เห็นสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตามตัวบ่งชี้หรือไม่

6.2 แผนมีการดำเนินงานตามตารางที่กำหนดไว้หรือไม่

6.3 ถ้าแผนไม่ได้ดำเนินไปตามที่คาดหวังไว้ ให้พิจารณาว่า แผนมีความเป็นไปได้จริงหรือไม่ มีทรัพยากรเพียงพอที่จะทำให้แผนสำเร็จตามกำหนดการ หรือไม่ ควรมีสิ่งอื่นที่ต้องทำก่อนสิ่งที่กำหนดไว้แต่เดิมในแผนหรือไม่ ควรเปลี่ยนแผนหรือไม่

7. ตรวจสอบว่าปัญหาได้รับการแก้ไขเรียบร้อยแล้วหรือไม่ ในขั้นนี้ วิธีหนึ่งที่ดีที่สุดในการตรวจสอบว่าปัญหาได้รับการแก้ไขเรียบร้อยแล้วหรือไม่ คือการกลับคืนสู่การปฏิบัติงานตามปกติ แล้วสังเกตสถานการณ์ นอกจากนั้นก็มีประเด็นที่ควรพิจารณาเพิ่มเติมดังนี้

7.1 ควรมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเช่นนี้ขึ้นอีก

7.2 อะไรคือบทเรียนที่ได้จากการแก้ปัญหาครั้งนี้ ในเชิงความรู้ ความเข้าใจ และ/หรือทักษะ

7.3 ควรมีการเขียนบันทึกสั้นๆ ถึงเหตุการณ์เด่น ที่เป็นความสำเร็จในการพยายามแก้ปัญหา และสิ่งที่เป็นผลลัพธ์ที่ได้เรียนรู้ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

1. ความหมายความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้หลายความหมาย ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า พึงพอใจ หมายถึง รัก ชอบใจ และพึงใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

ดิเรก (2528) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำของบุคคลที่มีต่องานในทางบวก ความสุขของบุคคลอันเกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลเป็นที่พึงพอใจ ทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น มีความสุข ความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและมีกำลังใจ มีความผูกพันกับหน่วยงาน มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงานที่ทำ และสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานส่งผลต่อถึงความก้าวหน้าและความสำเร็จขององค์กรอีกด้วย

กาญจนา (2546) กล่าวว่า ความพึงพอใจของมนุษย์เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนและต้องมีสิ่งเร้าที่ตรงต่อความต้องการของบุคคล จึงจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ดังนั้นการสิ่งเร้าจึงเป็นแรงจูงใจของบุคคลนั้นให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น

จากการตรวจสอบเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติที่ดีของบุคคล ซึ่งมักเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการ ก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการของตนไม่ได้รับการตอบสนองความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

Shelly (2536 อ้างโดย ประกายดาว) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับความสุขสามารถทำให้เกิดความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อนและมีความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกในทางบวกอื่น ๆ ขณะที่รัชชัย (2531) กล่าวว่า แนวคิดความพึงพอใจ มีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ กล่าวคือ ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง ซึ่งมนุษย์ไม่ว่าอยู่ในที่ใดย่อมมีความต้องการขั้นพื้นฐานไม่ต่างกัน

พิทักษ์ ตรุษทิพย์ (2538) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นปฏิกิริยาด้านความรู้สึกต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นที่แสดงผลออกมาในลักษณะของผลลัพธ์สุดท้ายของกระบวนการประเมิน โดยบ่งบอกทิศทางของผลการประเมินว่าเป็นไปในลักษณะทิศทางบวกหรือทิศทางลบหรือไม่มีปฏิกิริยาใดๆ ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งที่มากระตุ้น

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

Kotler and Armstrong (2002) รายงานว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นต้องมีสิ่งจูงใจ (motive) หรือแรงขับเคลื่อน (drive) เป็นความต้องการที่กดดันจนมากพอที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ความต้องการบางอย่างเป็นความต้องการทางชีววิทยา (biological) เกิดขึ้นจากสภาวะตึงเครียด เช่น ความหิวกระหายหรือความลำบากบางอย่าง เป็นความต้องการทางจิตวิทยา (psychological) เกิดจากความต้องการการยอมรับ (recognition) การยกย่อง (esteem) หรือการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน (belonging) ความต้องการส่วนใหญ่อาจไม่มากพอที่จะจูงใจให้บุคคลกระทำในช่วงเวลานั้น ความต้องการกลายเป็นสิ่งจูงใจ เมื่อได้รับการกระตุ้นอย่างเพียงพอจนเกิดความตึงเครียด โดยทฤษฎีที่ได้รับนิยามมากที่สุด มี 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีของอับราฮัม มาสโลว์ และทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์

1. ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's theory motivation) อับราฮัม มาสโลว์ (A.H.Maslow) ค้นหาวิธีที่จะอธิบายว่าทำไมคนจึงถูกผลักดันโดยความต้องการบางอย่าง ณ เวลาหนึ่งทำไมคนหนึ่งจึงทุ่มเทเวลาและพลังงานอย่างมากเพื่อให้ได้มาซึ่งความปลอดภัยของตนเองแต่อีกคนหนึ่งกลับทำสิ่งเหล่านั้น เพื่อให้ได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น คำตอบของมาสโลว์ คือ ความต้องการ

ของมนุษย์จะถูกเรียงตามลำดับจากสิ่งที่กดดันมากที่สุดไปถึงน้อยที่สุด ทฤษฎีของมาสโลว์ได้จัดลำดับความต้องการตามความสำคัญ คือ

1.1 ความต้องการทางกาย (physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐาน คือ อาหาร ที่พัก อากาศ ยารักษาโรค

1.2 ความต้องการความปลอดภัย (safety needs) เป็นความต้องการที่เหนือกว่าความต้องการเพื่อความอยู่รอด เป็นความต้องการในด้านความปลอดภัยจากอันตราย

1.3 ความต้องการทางสังคม (social needs) เป็นการต้องการการยอมรับจากเพื่อน

1.4 ความต้องการการยกย่อง (esteem needs) เป็นความต้องการการยกย่องส่วนตัว ความนับถือและสถานะทางสังคม

1.5 ความต้องการให้ตนประสบความสำเร็จ (self – actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล ความต้องการทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ

บุคคลพยายามที่สร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดเป็นอันดับแรกก่อนเมื่อความต้องการนั้นได้รับความพึงพอใจ ความต้องการนั้นก็จะหมดลงและเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลพยายามสร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดลำดับต่อไป ตัวอย่าง เช่น คนที่อดอยาก (ความต้องการทางกาย) จะไม่สนใจต่องานศิลปะชิ้นล่าสุด (ความต้องการสูงสุด) หรือไม่ต้องการยกย่องจากผู้อื่น หรือไม่ต้องการแม้แต่อากาศที่บริสุทธิ์ (ความปลอดภัย) แต่เมื่อความต้องการแต่ละขั้นได้รับความพึงพอใจแล้วก็จะมีความต้องการในขั้นลำดับต่อไป

2. ทฤษฎีแรงจูงใจของฟรอยด์

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (S. M. Freud) ตั้งสมมุติฐานว่าบุคคลมักไม่รู้ตัวมากนักว่าพลังทางจิตวิทยามีส่วนช่วยสร้างให้เกิดพฤติกรรม ฟรอยด์พบว่าบุคคลเพิ่มและควบคุมสิ่งเร้าหลายอย่าง สิ่งเร้าเหล่านี้อยู่นอกเหนือการควบคุมอย่างสิ้นเชิง บุคคลจึงมีความฝัน พูดคำที่ไม่ตั้งใจพูด มีอารมณ์อยู่เหนือเหตุผลและมีพฤติกรรมหลอกหลอนหรือเกิดอาการวิตกกังวลอย่างมาก

4. วิธีการสร้างความพึงพอใจในการเรียน

วิธีการสร้างความพึงพอใจในการเรียนมีการศึกษาในด้านความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างสภาพจิตใจของผู้เรียนกับผลการเรียนมีจุดน่าสนใจคือการสร้างความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนตั้งแต่เริ่มต้นจะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่ดีมากดังที่มีผู้ให้แนวคิดไว้หลายท่านดังนี้

สกินเนอร์มีความเห็นว่าการปรับพฤติกรรมของคนไม่อาจทำได้โดยเทคโนโลยีทางชีวภาพหรือทางกายภาพแต่ต้องอาศัยเทคโนโลยีทางพฤติกรรม หมายถึง ความเสรีภาพ

ความภาคภูมิใจจุดหมายปลายทางที่แท้จริงของการเรียนการสอน การที่บุคคลได้เป็นตัวของตัวเอง เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีความภาคภูมิใจและมีเสรีภาพในการกระทำของตน จึงนำไปสู่ความเป็น คนและความสำเร็จได้ ในที่นี้สกินเนอร์ให้นิยามเสรีภาพ หมายถึง ความเป็นอิสระจากการควบคุมบาง สิ่งที่มีลักษณะแข็งกร้าว แต่เป็นการวิเคราะห์ปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยทำให้อำนาจ การควบคุมอ่อนตัวลงจนบุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนไม่ได้ถูกควบคุมหรือต้องแสดงพฤติกรรมใดๆ ที่เนื่องมาจากความกดดันภายนอก บุคคลควรได้รับการยกย่องการเป็นที่ยกย่องยอมรับเป็นความ ภาคภูมิใจเป็นคุณค่าของมนุษย์แต่การกระทำที่ควรได้รับการยกย่องยอมรับมากเท่าไรจะต้องเป็น การกระทำที่ปราศจากการบังคับ

สกินเนอร์ได้อ้างคำกล่าวของแจ๊ครูสโซที่แสดงความคิดในแนวเดียวกันจากหนังสือเอมีน โดยได้ให้ข้อคิดแก่ครูว่าจงทำให้เด็กเกิดความเชื่อว่าเขาสามารถควบคุมทุกสิ่งทุกอย่างได้ถึงแม้ว่าผู้ ควบคุมที่แท้จริงก็คือครูแต่ก็ไม่มีวิธีการใดดีไปกว่าการให้เขาแสดงความรู้สึกของตนเองอย่างเป็นอิสระ วิธีนี้จะทำให้คนมีกำลังใจสรุปได้ว่าเสรีภาพนำไปสู่ความภาคภูมิใจและความภูมิใจนั้นนำบุคคลไปสู่ความ เป็นตัวของตัวเองเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจการกระทำและผลที่เกิดจากการกระทำของ ตนเองนั่นคือเป้าหมายปลายทางที่แท้จริงของการศึกษาในสิ่งที่สกินเนอร์ต้องการเน้นคือการปรับแก้ พฤติกรรมของคนต้องแก้ด้วยเทคโนโลยีของพฤติกรรมเท่านั้น

จากการศึกษาเอกสารเบื้องต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดที่จะทำให้นักเรียนมีความพึง พื่อใจในการเรียน ครูผู้สอนจะต้องสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียน โดยนำเอาแนวคิดของสกิน เนอร์มาปรับใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนกล่าวคือ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอน ให้ผู้เรียนได้เป็นผู้กำหนดสิ่งที่ผู้เรียนต้องการจะศึกษา ให้ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนกิจกรรมการ เรียนการสอนได้อย่างเสรี นอกจากนั้นยังสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดของ ชิกมัลฟอย ที่เน้นการ เสริมแรงให้กับผู้เรียนโดยสามารถเสริมแรงในทางบวกเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกมีความภาคภูมิใจในตนเอง ความภูมิใจในตัวเองของผู้เรียนจะส่งผลให้พฤติกรรมของผู้เรียนแสดงออกในทางที่ดีขึ้นนั่นคือมีความ พึงพอใจใน การจัดการเรียนการสอนแต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นกับผู้สอนเองด้วยที่จะสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน ได้มากน้อยเพียงใด

การหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

การหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้เป็นการหาเพื่อให้มั่นใจว่าเนื้อหาสาระในกิจกรรม นั้นถูกต้องเหมาะสมสามารถนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงว่าจะไป

การหาประสิทธิภาพของการจัดการการสอนได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายประการดังนี้

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2556) กล่าวว่าชุดการสอนก่อนนำไปใช้จริงควรมีการทดลองแก้ไขปรับปรุงให้ได้มาตรฐานโดยนำชุดการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้จริง

ประยุทธ์ เรืองสุวรรณ (2554) การหาประสิทธิภาพชุดการเรียนอันนั้นเป็นการประเมินหรือพิจารณาคุณค่าด้านต่าง ๆ ของสื่อนั้นเพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปใช้ในระบบการเรียนการสอนและเผยแพร่ต่อไป

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเป็นกระบวนการการตรวจสอบและพิจารณาคุณค่าของสื่ออย่างมีระบบทำให้ทราบว่าสื่อนั้นมีคุณภาพและช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ของชุดการเรียนนั้น

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2554) กล่าวว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพหมายถึงระดับประสิทธิภาพของชุดการเรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้วชุดการสอนก็จะมีคุณค่าที่จะสามารถนำไปสอนตามวัตถุประสงค์ตามเกณฑ์ของประสิทธิภาพในการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสามารถทำได้โดยการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมอย่างต่อเนื่องและพฤติกรรมขั้นสุดท้ายการประเมิน

พฤติกรรมอย่างต่อเนื่องคือการประเมินพฤติกรรมในหลายๆด้านเป็นระยะเวลานานเรียกว่ากระบวนการการประเมิน

พฤติกรรมขั้นสุดท้ายคือการประเมินผลลัพธ์ผลการทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในเนื้อหาแต่ละหน่วยโดยพิจารณาจากผลการตอบกลับหลังการจัดการใช้ชุดกิจกรรม

ประสิทธิภาพมีหลายเกณฑ์ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะพิจารณาตามความเหมาะสมโดยเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 80/80 85/85 หรือ 90/90

หาความรู้ต้องอาศัยทักษะหรือเจตคติค่อนข้างจะใช้ระยะเวลานานมักใช้เกณฑ์การประเมินต่ำกว่า 75/75 เป็นต้นอย่างไรก็ตามในการตั้งเกณฑ์ไม่ควรจะตั้งให้ต่ำเกินไปเพราะจะทำให้ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่ใช้ไม่มีความหมาย

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต(2554) การหาประสิทธิภาพกิจกรรมนั้นจะความเหมาะสมตามมาตรฐานคือ 90/90 ผลลัพธ์ค่าประสิทธิภาพของสื่อเป็น E1/E2 หมายความว่าประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดกิจกรรมคิดเป็นร้อยละจากการประเมินกิจกรรมการเรียน

โดยเกณฑ์การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยใช้ในครั้งนี้ใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยการพิจารณาลักษณะของที่มีลักษณะเป็นความจำผู้วิจัยจึงเกณฑ์ในการพิจารณาความเหมาะสม ดังที่กล่าวต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วีระชัย (2563) ได้ทำการศึกษาการเปรียบเทียบทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันกับนักเรียนที่เรียนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสุขุมโนพัฒนาอุปถัมภ์จำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 10 แผน เอกสารประกอบการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 5 เล่มและแบบทดสอบวัดทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันจำนวน 40 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .75 สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าและ t-test independent ผลการวิจัยพบว่าเอกสารประกอบการเรียนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่ามีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.59/83.33 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีปกติสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Dikkatwar (2022) ได้ทำการศึกษาการเรียนรู้ตามปัญหาและการศึกษาออนไลน์ในประเทศกำลังพัฒนา: ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศอินเดีย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 50 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.00/81.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2) การพัฒนาความสามารถในการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ มีคะแนนความสามารถในการรับรู้การใช้ชีวิตเฉลี่ยเท่ากับ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธีรภัทร์ นิตยกุลเศรษฐ์ (2563) ได้ทำการศึกษาการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด จำนวน 28 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อน

เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

CHRIS D CRAIG.(2016) ได้ทำการศึกษาการเรียนรู้ตามปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในการพัฒนากำลังคนในศตวรรษที่ 21 ผ่านบทเรียนออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักกฎหมายในชีวิตประจำวันด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่หลักกฎหมายในชีวิตประจำวัน 2) แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ และ 3) แบบวัดทักษะการรับรู้เกี่ยวกับหลักกฎหมายในชีวิตประจำวัน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีทักษะใช้ปัญหาเป็นฐานที่หลักกฎหมายในชีวิตประจำวัน หลังจากการใช้กิจกรรม กล่าวคือ นักเรียนร้อยละ 78.57 สามารถ แบ่งปัญหาใหญ่ออกเป็นแบบออนไลน์สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ทำกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โกยสิทธิ์ อภิระติง (2562) หาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง การแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 39 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ บทเรียนออนไลน์ แบบทดสอบวัดทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสถิติ (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง การแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศรีวิชัยวิทยามีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.48/81.37 2) ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จิตต์โสภณ บุญเชิด (2563) ได้ศึกษาทางการเรียนสังคมศึกษาและความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 26 คน ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนชำนาญพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม พบว่า 1) นักเรียนมีทางการเรียนสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) นักเรียนมีทางการเรียนสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 3) นักเรียนมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ฤดีรัตน์ แป้งหอม (2559) ได้ศึกษาสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนดาราสุมุทธภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 50 คน เลือกมาโดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แบบทดสอบวัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และแบบวัดเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การทดสอบค่าที (t-test Dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (E1/E2) เท่ากับ 83.20/81.27 2. ทางการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. เจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา มีเจตคติในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

วรศรา อ้นเกษ และวิเชียร อารังโสติสสกุล (2560) ได้ศึกษาการสร้างและหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆ ของกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.29$, S.D.=0.25)และเมื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ 77.27/76.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75 ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน โดยเริ่มวิเคราะห์จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และกำหนดเนื้อหาที่ใช้สอนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยทดลองกับนักเรียน 3 คน เพื่อตรวจสอบเนื้อหา ภาษา

และเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมทั้งดำเนินการแก้ไขกิจกรรมการเรียนรู้ในส่วนที่บกพร่อง เมื่อนำมาหาประสิทธิภาพกับนักเรียน จำนวน 9 คน พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 มีประสิทธิภาพของกระบวนการเป็น 77.43, 75.08, 77.57, 78.29 และ 76.95 ตามลำดับและมีประสิทธิภาพของกระบวนการรวมเฉลี่ยเท่ากับ 77.27 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์เป็น 76.17 นั่นคือ กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.27/76.17 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาพบว่าการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานทำให้ผู้เรียนมีที่เพิ่ม รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาวิชาเรียนและสามารถติดตามงานได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการจัดทำบทเรียนออนไลน์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะจัดทำงานวิจัยชิ้นนี้เพื่อพัฒนาทางการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาหน้าที่พลเมือง ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ศุภมาส แสนโคก และอุฤทธิ์ เจริญอินทร์ (2022) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนบนเว็บเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงคำนวณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนบนเว็บ จำนวน 6 แผน 12 ชั่วโมง 2) บทเรียนบนเว็บจำนวน 6 บทเรียน 3) แบบวัดความสามารถในการคิดเชิงคำนวณจำนวน 2 ข้อ และ 4) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ One Sample t-test ผลวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนบนเว็บ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.20/81.73 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 2) ความสามารถในการคิดเชิงคำนวณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.88 จากคะแนนเต็ม 32 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.13 ผ่านเกณฑ์ระดับยอดเยี่ยมจำนวน 34 คน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมทักษะการแก้ปัญหา เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแก่นักเรียนโรงเรียนทุ่งศรีอุดม จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569 และผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอตามหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งศรีอุดม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569 มีนักเรียนทั้งหมด 95 คน จากห้องปกติจำนวน 3 ห้อง

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนทุ่งศรีอุดม สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 28 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์เรื่องหน้าที่พลเมือง จำนวน 6 แผน ใช้เวลา 8 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน 4 ตัวเลือกจำนวน 15 ข้อ และเป็นแบบอัตนัยจำนวน 5 ข้อ
3. แบบวัดทักษะการแก้ปัญหา เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน แบบอัตนัยจำนวน 12 ข้อ

วิธีการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพ

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์

1.1 ศึกษาวิธีการแผนการจัดกิจกรรมวิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา

1.2.1 ศึกษาแนวคิดและองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบคู่ขนานควบคู่กับการใช้ชุดกิจกรรมออนไลน์ วิธีการ หลักการ และเทคนิคการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560 มาตรฐานการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 วิชาหน้าที่พลเมือง วิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

1.2.3 กำหนดเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนสอนของแต่ละแผนจัดการเรียนรู้

ตาราง 10 แสดงเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

แผนการสอนที่	เรื่อง	ชั่วโมง
-	ทดสอบก่อนเรียน	1
1	กฎหมาย	1
2	กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว	1
3	กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญา	1
4	กฎหมายอาญา	1
5	กฎหมายอื่นที่ควรรู้	1
6	กฎหมายระหว่างประเทศที่ควรรู้	1
-	ทดสอบหลังเรียน	1
	รวม	14

1.3 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนของแต่ละเนื้อหา รวมทั้งการวัดผลและประเมินผล

1.4 สร้างแผนการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ใช้เวลาในการสอนทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง ซึ่งแต่ละแผนประกอบด้วย

1.4.1 มาตรฐานการเรียนรู้

1.4.2 ตัวชี้วัด

1.4.3 สาระสำคัญ

1.4.4 สาระการเรียนรู้

1.4.5 จุดประสงค์การเรียนรู้

1.4.6 กิจกรรมการเรียนรู้

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ละขั้นตอนตามรูปแบบการสอนแล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์เสนอแนะ

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

1.7 นำแผนการเรียนรู้ที่แก้ไขเสร็จสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนทุ่งศรีอุดม

2.2 วิเคราะห์หลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนทุ่งศรีอุดม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

2.3 ศึกษารายละเอียด และขอบข่ายของเนื้อหาจากคู่มือครู และเอกสารประกอบการเรียน วิชาหน้าที่พลเมือง

2.4 ศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบ และกำหนดรูปแบบของข้อคำถาม

2.5 สร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

2.6 สร้างแบบทดสอบย่อยเป็นแบบปรนัยทั้งหมด จำนวน 15 ข้อ และเป็นแบบอัตนัยจำนวน 10 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยผู้เชี่ยวชาญจะตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและตามโครงสร้างของหน้าที่พลเมือง ซึ่งสามารถวิเคราะห์ออกมาเป็นตัวเลข เรียกว่า ดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (ไพศาล วรคำ, 2559) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

กำหนดให้ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์
 $\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชา

ถ้าดัชนี IOC ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าข้อสอบนั้นเป็นตัวแทนของมโนคติที่จะทดสอบ ถ้าข้อสอบที่คำนวณได้มีค่าดัชนี IOC ต่ำกว่า 0.5 ข้อสอบนั้นถูกตัดออกไปหรือปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น

2.7 คัดเลือกแบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเป็นแบบปรนัยจำนวน 15 ข้อ และเป็นแบบอัตนัยจำนวน 5 ข้อ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน

2.8 นำคะแนนที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์เป็นรายข้อ เพื่อวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบแต่ละข้อ

2.9 คัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (p) ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.22-0.80 และ ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544, อ้างถึงใน ไพศาล วรคำ, 2559) ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ 0.85 ขึ้นไป จากนั้นนำมาจัดทำเป็นแบบทดสอบย่อยฉบับสมบูรณ์

2.10 นำแบบทดสอบย่อยฉบับสมบูรณ์วิชากฎหมายในชีวิตประจำวันไปใช้ทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. แบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหา

แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา รายวิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบบอัตนัย จำนวน 12 ข้อ

3.1 ศึกษาคู่มือครู หนังสือเรียนและเนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางสังคมศาสตร์

3.2 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

3.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และ

จำนวนข้อสอบอัตนัย เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน รายวิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
จำนวน 24 ข้อ ต้องการใช้จริง 12 ข้อ ดังตาราง

ตาราง 11 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และจำนวนข้อสอบอัตนัย

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อสอบ	
		จำนวนทั้งหมด	จำนวนที่ใช้จริง
การดำเนินชีวิตประจำวันของคนเราย่อมต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายอยู่ตลอดเวลา การศึกษาเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันจะช่วยให้เรามีความเข้าใจและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง	- อธิบายความหมายของกฎหมายได้ - วิเคราะห์กฎหมายกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชนได้	4	2
การดำเนินชีวิตประจำวันของคนเราย่อมต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายอยู่ตลอดเวลา การศึกษาเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันจะช่วยให้เรามีความเข้าใจและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง	- อธิบายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวได้ - วิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว	4	2
การปฏิบัติตามกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรม สัญญา ย่อมส่งผลให้ดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุขไม่ถูกผู้อื่นเอาเปรียบ	- วิเคราะห์การปฏิบัติตามกฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญาได้	4	2

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อสอบ	
		จำนวนทั้งหมด	จำนวนที่ใช้จริง
การปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามหลักกฎหมายอาญา ย่อมทำให้ไม่พลาดพลั้งในการกระทำ ความผิดทางอาญา ซึ่งเป็นผลดีต่อตนเองและสังคม	- อธิบายลักษณะการกระทำผิดทางอาญาและความรับผิดทางอาญาได้ - วิเคราะห์การกระทำตามหลักกฎหมายอาญาในความผิดต่อชีวิตและร่างกาย และความผิดต่อทรัพย์สินได้	4	2
การปฏิบัติตนตามกฎหมายในชีวิตประจำวัน ทั้งที่เป็นกฎหมายในประเทศและข้อตกลงระหว่างประเทศ ย่อมส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข	- วิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการรับราชการทหาร กฎหมายเกี่ยวกับภาษี กฎหมายว่าด้วย การคุ้มครองผู้บริโภค	4	2
การปฏิบัติตนตามกฎหมายในชีวิตประจำวัน ทั้งที่เป็นกฎหมายในประเทศและข้อตกลงระหว่างประเทศ ย่อมส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข	- วิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศได้	4	2
รวม		24	12

3.4 สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหารายวิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

3.5 นำแบบทดสอบวัดทักษะในการแก้ปัญหาทาง เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.6 นำแบบทดสอบวัดทักษะในการแก้ปัญหารายวิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน และเกณฑ์การตรวจให้คะแนน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น
- คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น
- คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบข้อนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น

3.7 นำผลการประเมินแต่ละข้อมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้สูตร IOC คัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00

3.8 นำแบบทดสอบวัดทักษะในการแก้ปัญหารายวิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2569 โรงเรียนทุ่งศรีอุดม จำนวน 40 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำข้อสอบที่คัดเลือกมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.981 (ตารางตามภาคผนวก ง)

3.9 นำแบบทดสอบวัดทักษะในการแก้ปัญหารายวิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวันตรวจให้คะแนน วิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ เพื่อหาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ตามวิธีการตามวิธีการของวิทนีและซาเบอร์ (Whitney and Sabers) โดยผู้วิจัยจึงเลือกข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมมากที่สุด 12 ข้อ โดยผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของข้อสอบอัตนัยที่คัดเลือกจำนวน 17 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ 0.547 ถึง 0.643 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.203 ถึง 0.271 และมีข้อที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 17 ข้อ (ตารางตามภาคผนวก ง)

3.10 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดทักษะในการแก้ปัญหารายวิชาหน้าที่พลเมือง เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน เพื่อนำไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

- 4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามพึงพอใจ
- 4.2 เขียนนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้และเลือกรูปแบบของแบบสอบถาม

4.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 20 ข้อ และเลือกใช้จริง 15 ข้อ

4.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นทั้ง 15 ข้อ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความชัดเจนทางภาษาและความถูกต้องของเนื้อหา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ

4.6 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกข้อที่มีค่า ioc ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากนั้นผู้วิจัยคัดแบบสอบถามความพึงพอใจให้เหลือ 15 ข้อ โดยผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เพื่อหาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมจากผลรวมของคะแนนทั้งหมดพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในภาพรวมมีค่า IOC เท่ากับ 0.820 (ตารางตามภาคผนวก ง)

4.7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

4.8 พิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 15 ข้อ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยอธิบาย บทบาทหน้าที่ของผู้เรียนและบทบาทของผู้วิจัย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ และเตรียมความพร้อมของตนเองในการวิจัยครั้งนี้

1.2 ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 จัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ โดยใช้แผนการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน ซึ่งดำเนินการทดลองใช้เนื้อหาในการจัดการเรียนรู้รายวิชาหน้าที่พลเมือง เป็นเวลา 14 ชั่วโมง

2.2 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เมื่อจบการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

2.3 เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามกำหนด ผู้วิจัยทำการทดสอบผลการเรียนรู้ โดยใช้แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาและแบบสอบถามความพึงพอใจกับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มีแบบแผนการวิจัยเชิงทดลองกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังทดลอง (One Group Pretest Posttest Design) (นฤมล แสงพรหม. 2563: 119-120) มีลักษณะการทดลองดังภาพประกอบ

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
E	O ₁	X	O ₂

เมื่อ O₁ แทน การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

O₂ แทน การทดสอบหลังเรียน (Post-test)

X แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. เพื่อพัฒนาแผนการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ จะต้องมีการเรียนรู้หลังเรียนด้วยค่าที (t-test for Dependent Samples)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้ (มนตรี วงษ์สะพาน. 2563)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้
(มนตรี วงษ์สะพาน. 2563)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน ข้อมูลแต่ละค่าของตัวอย่าง

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.3 ร้อยละ มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 122)

$$p = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้คำนวณคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความตรงรายข้อของแบบทดสอบและแบบสอบถามโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ เรียกว่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) เป็นความสอดคล้องระหว่างข้อสอบ/ข้อคำถามกับจุดประสงค์ โดยอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นหลัก มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้ (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2556 : 50)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบ/ข้อคำถามกับ
จุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2 วิเคราะห์หาค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ แบบปรนัยเป็นรายข้อ มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้ (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2556 : 57 - 58)

$$P = \frac{H + L}{2N} \quad r = \frac{H - L}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากของข้อสอบ

r แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

H แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบข้อสอบข้อนั้น ๆ ถูก

L แทน จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบข้อสอบข้อนั้น ๆ ถูก

N แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

2.3 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับตัวชี้วัด (IOC) โดยใช้สูตร (อพนันท์รี พูลพุทธา, 2564 น.171)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ความเที่ยงตรง

$\sum R$ แทน ผลรวมของผลการพิจารณาผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแบบปรนัยทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR-20 โดยวิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้ (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2556 : 88 - 89)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

p แทน ค่าความยากของข้อสอบแต่ละข้อ

q แทน สัดส่วนค่าความยากแต่ละข้อ ($q = 1 - p$)

S^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวม

k แทน จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ

2.5 การหาคุณภาพของแบบวัดความพึงพอใจ

แบบสอบถามการวัดความพึงพอใจเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) ตามแบบของ Likert's Scale มี 5 ระดับเรียงจากมากไปหาน้อย ให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบตามระดับความคิดเห็นได้เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	การให้คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

การอธิบายผลของการรวบรวมข้อมูลตามลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ผู้วิจัยใช้เกณฑ์เฉลี่ย (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2561) ในการอธิบายผล ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอินเทอร์เน็ต} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการแบ่ง}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.21 - 5.00	มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20	มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับมาก
2.61 - 3.40	มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.80	มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้

t – test (Dependent Samples) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

$$t = \frac{\sum_{i=1}^n D_i}{\sqrt{\frac{n \sum_{i=1}^n D_i^2 - (\sum_{i=1}^n D_i)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต
ในการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

D_i แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน
ค่า Degrees of Freedom (df) เท่ากับ $n - 1$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของข้อมูล เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียน
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
%	แทน	ร้อยละ
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ในเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ในเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาค่า

$$E_1/E_2$$

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ตามตารางที่ 6

ตาราง 12 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คะแนน	N	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ E1/E2
ประสิทธิภาพของ กระบวนการ (E1)	40	64	24.38	80.02	80.02/89.14
ประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E2)	40	64	57.05	89.14	

จากตาราง 6 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 80.02 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 89.14 ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เท่ากับ 80.02/89.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ t-test (Dependent Samples)

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	40	24.38	3.77	40.852*	.000
หลังเรียน	40	51.73	3.07		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 ผลเปรียบเทียบทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ พบว่า มีค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.05 นั่นคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ มีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์หาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผู้วิจัยวิเคราะห์หาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ มีจากคะแนนการทำแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ปรากฏผลดัง ตาราง 8

ตาราง 14 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ข้าพเจ้าเข้าใจกิจกรรมการเรียนรู้จากครูได้อย่างชัดเจน	4.93	0.27	มากที่สุด
2. ข้าพเจ้าได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคุณครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียน	4.57	0.51	มากที่สุด
3. กิจกรรมการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ สนุกสนานและน่าสนใจ	4.79	0.43	มากที่สุด
4. บทเรียนออนไลน์มีเนื้อหาที่เหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป	4.86	0.36	มากที่สุด
5. ข้าพเจ้ามีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผ่านบทเรียนออนไลน์	4.86	0.36	มากที่สุด
6. บรรยากาศในการเรียนผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียด	4.57	0.51	มากที่สุด
7. ข้าพเจ้าได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระหว่างเรียน	4.79	0.43	มากที่สุด
8. ข้าพเจ้าเกิดทักษะในการแก้ไขปัญหาจากโจทย์คำถามที่ครูสร้างขึ้น	4.86	0.36	มากที่สุด
9. ข้าพเจ้าได้แลกเปลี่ยนความเห็นกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน	4.79	0.43	มากที่สุด
10. เวลาที่ใช้ในการอธิบายหน้าชั้นเรียนมีความเหมาะสม	4.71	0.47	มากที่สุด
11. บทเรียนออนไลน์มีภาพและตัวอย่างที่น่าสนใจ	4.57	0.51	มากที่สุด
12. บทเรียนออนไลน์มีความน่าสนใจ	4.93	0.27	มากที่สุด
13. ข้าพเจ้าได้ฝึกและสามารถนำทักษะการแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ได้	4.86	0.36	มากที่สุด
14. ครูให้โอกาสนักเรียนซักถามปัญหา	4.79	0.43	มากที่สุด
15. ครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน	4.86	0.36	มากที่สุด
โดยรวม	4.78	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 13 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้าพเจ้าเข้าใจกิจกรรมการเรียนรู้จากครูได้อย่างชัดเจนและบทเรียนออนไลน์มีความน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.27) อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคุณครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียน บรรยายภาคในการเรียนผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียด และบทเรียนออนไลน์มีภาพและตัวอย่างที่น่าสนใจ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.51) อยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

- 5.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย
- 5.2 สรุปผลการวิจัย
- 5.3 อภิปรายผล
- 5.4 ข้อเสนอแนะ

5.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ในเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ในเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในเรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์

5.2 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

- 5.2.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 87.78/89.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80
- 5.2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ มีทักษะการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.38)

5.3 อภิปรายผล

5.3.1 กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 87.78/89.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้สร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ โดยการศึกษารูปแบบ วิธีการสร้างจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระ ตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ ให้มีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ทดลอง และปรับปรุงก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เผชิญซึ่งปัญหาโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา มีการออกแบบและพัฒนาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองที่ทำให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้และหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในปัญหาได้อย่างชัดเจน โดยที่ครูผู้สอนนั้นมีส่วนร่วมน้อยที่สุดซึ่งสอดคล้องกับโกยสิทธิ์ อภิระติง (2562) ได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง การแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา จังหวัดนครปฐม พบว่า การที่มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 เนื่องจากการวิเคราะห์ศึกษารายละเอียดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง การแก้ปัญหา เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดขอบเขตเนื้อหา ศึกษาหลักการออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์และศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อีกทั้งครูผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริงหรือผู้สอนจัดสภาพการณ์ให้นักเรียนได้เผชิญปัญหา เพื่อฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน เห็นทางเลือกและวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการคิดและกระบวนการแก้ปัญหา และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพร คุ่มครอง (2561) ได้ศึกษาการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า การที่มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 เนื่องจากการวิจัยได้ศึกษารูปแบบวิธีการสร้าง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระ ตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ ให้มีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน อีกทั้งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนแบบกลุ่มเข้ามาช่วยทำให้นักเรียนช่วยเหลือ ตอบคำถามในกลุ่มและระหว่างกลุ่มคนเรียนเก่งช่วยสอนคนเรียนอ่อน และมีการทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียนเมื่อจบทุก ๆ เนื้อหาทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาได้เพิ่มขึ้น เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยและทำคะแนนหลังเรียนได้สูง

5.3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีทักษะการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยใช้บทเรียนออนไลน์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาการสอนเพื่อให้นักเรียนสามารถศึกษาเพิ่มเติมนอกจากเนื้อหาในหนังสือวิชาหน้าที่พลเมือง ระดับชั้น 4-6 ซึ่งทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่และเสริมสร้างทักษะในการแก้ปัญหา อีกทั้งบทเรียนออนไลน์ที่สร้างขึ้นยังมีเนื้อหา ภาพประกอบ และสถานการณ์การแก้ปัญหาที่เป็นข่าวที่เป็นปัจจุบันเป็นที่สนใจในสังคม ทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้และเกิดทักษะในการแก้ปัญหาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฤทธิธน์ แป้งหอม (2559) ได้ศึกษาสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ครูผู้สอนเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในกระบวนการแก้ปัญหาเป็นอย่างดี ซึ่งกิจกรรมเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนใฝ่หาความรู้เพื่อแก้ปัญหาตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการแสวงหาและรู้จักทำงานร่วมกันเป็นทีมและมีการเรียนเป็นรายบุคคล ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้การสอนร่วมกับเพื่อนร่วมกลุ่มและผู้สอนอีกด้วย อีกทั้งครูผู้สอนยังกระตุ้นผู้เรียนให้แสวงหาคำตอบได้ด้วยตนเองจากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย สรุปองค์ความรู้และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ที่หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อนักเรียนได้เรียนด้วยชุดกิจกรรมเกิดความเข้าใจทำให้ผลสัมฤทธิ์ที่หลังเรียนสูงกว่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิศรา อ้นเกษ และวิเชียร ชำรงโสทธิสกุล (2560) ได้ศึกษาการสร้างและหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ โดยครูจัดสถานการณ์ต่างๆ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ และมองเห็นปัญหาสามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาที่นักเรียนอยากรู้อยากเรียนได้ และเกิดความสนใจในการค้นหาคำตอบ ซึ่งนักเรียนจะต้องอธิบายว่ามีสิ่งใดเกี่ยวข้องกับปัญหาบ้าง นำไปสู่การศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่ตนอยากรู้ด้วยตนเอง มีวิธีการศึกษาค้นคว้าที่หลากหลาย สามารถสังเคราะห์

ความรู้ นำความรู้ที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อภิปรายผล และสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มาจัดระบบองค์ความรู้และผู้เรียนทุกคนรวมทั้งครูร่วมกันประเมินผลงาน ทำให้นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.38) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้มีการอธิบายถึงรูปแบบของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้อย่างชัดเจน รวมทั้งมีบทเรียนออนไลน์ที่ช่วยทำให้เรียนการสอนน่าสนใจและมีแหล่งสืบค้นมากขึ้น ทั้งกรณีสถานการณ์ตัวอย่าง มีการจัดลำดับเนื้อหาการเรียนผ่านออนไลน์ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายและเรียนรู้ได้เร็วขึ้นและสามารถสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา ทำให้นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพร คุ่มครอง (2561) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาเศรษฐศาสตร์ในระดับมากที่สุด เนื่องด้วยนักเรียนนั้นได้รับคำชี้แจงและการอธิบายถึงกิจกรรมที่สร้างขึ้นให้แก่ผู้เรียน โดยผู้เรียนมีความพึงพอใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่มีโอกาสทำงานด้วยกิจกรรมกลุ่ม ชอบที่ได้มีโอกาสซักถามคุณครูผู้สอนเมื่อไม่เข้าใจและ นักเรียนชอบได้ฝึกปฏิบัติเรียนรู้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับโกยสิทธิ์ อภิระติง (2562) หาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง การแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เนื่องด้วยครูผู้สอนได้มีการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาการเรียนรู้ 4 ง่ายต่อการเรียนรู้ รวมทั้งบทเรียนออนไลน์มีภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะจากวิจัยในครั้งนี้

1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน ครูผู้สอนควรเตรียมเนื้อหาอย่างละเอียด เพราะเนื้อหาที่เกี่ยวกับกฎหมายต้องมีความละเอียดและถูกต้อง ครูผู้สอนควรเตรียมแหล่งข้อมูลและทำความเข้าใจตัวอย่างของปัญหา เพื่อจะทำให้ลดเวลาในการค้นคว้าข้อมูล เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ใช้เวลาในการทำกิจกรรมและการสอนมากกว่าปกติ

2) ความสำคัญการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ คือ การเลือกประเด็นปัญหาที่จากเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อมากระตุ้นการเรียนรู้ในเรื่องของทักษะในการแก้ปัญหาของนักเรียน ครูผู้สอนต้องนำประเด็นปัญหาที่มีความใกล้เคียงกับ

เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจริงกับตัวนักเรียนเองในอนาคต เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอยากหาคำตอบเรียนรู้วิธีในการแก้ไขปัญหา ครูผู้สอนจะต้องเชื่อมโยงประเด็นปัญหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

5.4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษากำหนดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา วิชากฎหมายในชีวิตประจำวัน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
- 2) ครูผู้สอนควรมีการกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมให้มีความสอดคล้องกับระยะเวลาเรียน
- 3) ควรมีการศึกษาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ร่วมกับการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้สามารถมีช่องทางเรียนรู้ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 มกราคม 2566, จาก http://academic.obec.go.th/images/document/1559878925_d_1.pdf.
- กาญจนา อรุณสุขจุ. (2546). *ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรไชยปราการจำกัด อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ วทม. (ส่งเสริมการเกษตร). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2539). *การออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย*. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2559). *อนาคตใหม่ของการศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 25 มกราคม 2566, จาก <http://www.li.mahidol.ac.th/conference2016/thailand4.pdf>.
- ไถยสิทธิ์ อภิระติง. (2562). *ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง การแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา จังหวัด นครปฐม*. วารสารโครงการนวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ.5(2),1-9.
- เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม. (2559). *การออกแบบสื่อการศึกษาสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันจूरีย์ ผ่องแก้ว. (2554). *การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการจัดการทั่วไป*. สุราษฎร์ธานี : เทพทอง เทคนิคคอล จำกัด.
- จิตติโสภณ บุญเชิด. (2563). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและความสามารถในการ รู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็น ฐาน*. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 14(4), 251-263.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2554). *สื่อการสอนภาษากับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยที่ 9 ในเอกสารการสอน ชุดวิชาสื่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : บริษัท วิพรินทร์.
- ดนุภัก เชาว์ศรีกุล. (2553). *การพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน ศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. อินฟอร์เมชัน, 22(1), 49-58.

บรรณานุกรม

- ดิเรก ฤกษ์ห่วย. (2528). *แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งที่จำเป็นที่เพียงพอแก่การดำรงชีวิต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.

- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2556). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ธานินทร์ ณะเอม. (2558). *ทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2566, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8309.
- นฤมล แสงพรหม. (2563). *การวิจัยทางการศึกษา*. นครราชสีมา : โพโต้-บุ๊ก ดอทเน็ต.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประยุทธ์ เรืองสุวรรณ. (2554). *การออกแบบพัฒนาโปรแกรมบทเรียนและบทเรียนบนเว็บ*. พิมพ์ครั้งที่ 15. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- พงษ์นที ศิลอาศน์ เกษมสันต์ พานิชเจริญ และนคร ละลอกน้ำ. (2563). *การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานวิชาสถิติและการประยุกต์ทั่วไป เรื่อง การทดสอบสมมติฐานสำหรับ นักศึกษาปริญญาตรี*. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี. 12(1), 151-163.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *ความพึงพอใจ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2566, จาก <https://dictionary.orst.go.th/>
- พิทักษ์ ตรุษทิม. (2538). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของ กรุงเทพมหานคร: ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานเขตยานนาวา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ไพศาล วรคำ. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. (2563). *การออกแบบการสอนสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์*. กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการอบรม.
- มนตรี วงษ์สะพาน. (2563). *การยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 13(2), 125-139.
- Transitioning to the New Normal Education. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.

บรรณานุกรม

- यरรงย สิ้นธุ์จาม . (2554). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน *Problem – based Learning (PBL)*. สืบค้นเมื่อ 7 มกราคม 2566, จาก <http://www.vcharkarn.com>.
- วิภาดา พินลา. (2564). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความสามารถในการคิด อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการการเรียนรู้แบบ 4 MAT กับการจัดการเรียนรู้แบบหมวกคิด 6 ใบ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิศรดา อ้นเกษ และวิเชียร อ่างโสทธิสกุล. (2560). การสร้างและหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 21(2), 285-296.
- วีระชัย เนติฉาย.(2563). การศึกษาการเปรียบเทียบทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนเรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันกับนักเรียนที่เรียนแบบปกติ. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา. 7(1), 344-353.
- ศรัณย์ พรหมสวัสดิ์. (2557). การพัฒนาบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง การสร้างเว็บด้วยภาษา HTML สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ เมจินทรีย์. (2559). แนวคิดเกี่ยวกับประเทศไทย 4.0. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2566, จาก <https://planning2.mju.ac.th/goverment/>.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). เอกสารเผยแพร่การก่ออาชญากรรมในเด็ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2566, จาก <http://www.nso.go.th/sites>.
- สมพร สุขะ. (2545). การพัฒนารูปแบบของเว็บเพจเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). ระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2566, จาก <http://thesis.swu.ac.th/swuebook/h234917v3>.

บรรณานุกรม

- สุวิทย์ มูลคำ. (2551). ครบเครื่องเรื่องการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุวัฒน์ บันลือ. (2561). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยราช

- ภักุบลราชธานี . ค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2566, จาก<https://rerujournal.reru.ac.th>.
- สุปรียา วงษ์ตระหง่าน. (2546). การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก. วารสารข่าวสารกอง
บริการการศึกษา, 6 (1), 1-15.
- สุนนา สุขพันธ์. (2561). การเปรียบเทียบนวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยห้องเรียนออนไลน์โดยใช้
Google Classroom กับรายวิชาออนไลน์บนเว็บไซต์การเรียนการสอน. การประชุม
หาดใหญ่วิชาการระดับชาติ
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รูปแบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่: บทเรียน ทางเลือก
และเงื่อนไขความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : บริษัทพรทิททวนกราฟฟิค จำกัด.
- เสาวนีย์สิกขาบัณฑิต. (2528). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อธิปัตย์ คลี่สุนทร. (2540). Internet และ Schoolnet กับการเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาไทย.
เอกสารประกอบการสัมมนาสู่ทศวรรษใหม่แห่งสังคมสารสนเทศ. ไอทีเพื่อเศรษฐกิจและ
สังคม: ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2555). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สู่ผลงานทางวิชาการเพื่อการเลื่อนวิทยฐานะ.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อพนันตรี พูลพุทธา. (2564). รูปแบบการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียน
ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
วารสารวิชาการและวิจัย. 13(37), 61-74.
- ฤติรัตน์ แป้งหอม. (2559). การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่องปรากฏการณ์
ทางภูมิศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
นเรศวร, 18(4), 278-293.

บรรณานุกรม

- Bloom, Benjamin S. (1956). *Taxonomy of Education Objective Handbook : Cognitive Domain*. New York : David Mackey Company, Inc.
- Bruner, J. S. (1966). *Toward a Theory of Instruction*. Cambridge: Harvard University Press.
- Craig, R. C. D. (2023). *Problem-Based Learning: Developing 21st Century Skills in Online Environments*. Retrieved May 10, 2023 from <https://ecampusontario.pressbooks.pub/aguideforbusyeducators>.
- De Bono, E. (1991). *The direct teaching of thinking in education and the CoRT method*. In Maclure, S. (Ed.), *Learning to think thinking to learn*. Oxford: Pergamom Press.
- Delisle, R. (1997). *How to Use Problem-Based Learning in the Classroom*. Alexandria VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Dikkatwar. R. U. (2022). *Problem Based Learning and Online Education in Developing Countries: Experiences of Indian B-School Graduates' Participation in Online CaseDiscussion: An Exploratory Study*. *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology (IJEDICT)*, 18(3), 40-59.
- Ernest, G., & Newell, A. (1969). *GPS: A case study in generality and problem solving*. New York: Academic Press.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw Hill.
- Guilford, J. P., & Hoepfner, R. (1971). *The Analysis of intelligence*. New York, NY: McGraw-Hill Book Co.
- Khemmani, T. (2011). *Analysis, Synthesis, Creative and Critical Thinking Skills: Integration in Teaching - Learning Plan*. *The Journal of the Royal Institute of Thailand*. 36(2), 188-204.
- Kotler, P. & Keller, K. (2009). *Marketing Management*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.

บรรณานุกรม

- McNamara, C. (1999). *General Guidelines for Conducting Interviews*. Sage: Minnesota.
- Miller, D. (1998). *Enhancing Adolescent Competence : Strategies for Classroom Management*. Washington : An International Thomson Publishing Company.
- Shelly,M.W. (1975). *Responding to Social Change.PennsyLvania*. Dowden : Huntchisam -Press. Inc.
- Torrance E. P. (1980) *Growing up creatively gifted: a 22-year longitudinal study*. Creative Child and Adult Quarterly. 5(1), 148–158.
- UK Learning Center. (2009). *TBL and PBL: Two learner-centred approaches*. Retrieved May 10, 2023 from <http://uklearningcenter.co.uk/>.
- Wertheimer, M. (1959). *Productive thinking*. Harper.

ภาคผนวก ก
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้

รหัสวิชา ส30232 รายวิชา สังคมศึกษา 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

เวลา 8 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายเบื้องต้น

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การดำเนินชีวิตประจำวันของคนเราย่อมต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายอยู่ตลอดเวลา การศึกษาเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันจะช่วยให้เรามีความเข้าใจและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม 4-6/1 วิเคราะห์และปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายและลักษณะสำคัญของกฎหมายได้ (K)
2. วิเคราะห์กฎหมายกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของประชาชนได้ (P)
3. สามารถส่งงานที่มอบหมายตามเวลาที่กำหนดและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (A)

สาระการเรียนรู้

ความหมายของกฎหมายในชีวิตประจำวัน

1. ความสำคัญของกฎหมาย ที่มาของกฎหมาย
2. กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของประชาชน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

กิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดช่วงชั้นและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้ผู้เรียนทำแบบวัดทักษะการแก้ปัญหา ก่อนเรียน เป็นข้อสอบชนิดอัตนัย 12 ข้อ (50 นาที)
3. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของประชาชนว่ามีความสำคัญอย่างไรให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น จากนั้นครูอธิบายสรุปเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 การทำความเข้าใจกับปัญหาผู้เรียน

4. ครูสนทนาซักถามความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวันที่ได้รับมอบหมายให้ไปอ่านมาในประเด็น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของประชาชนว่ามีอะไรบ้าง มีสาระสำคัญอย่างไร
5. ครูอธิบายเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของประชาชนว่ามีให้นักเรียนฟัง

ขั้นที่ 3 การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

6. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ออกเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน พร้อมทั้งแจกใบงานที่ 1 ให้แต่ละกลุ่มได้ศึกษาค้นคว้า โดยให้แต่ละกลุ่มสามารถค้นคว้าผ่านโทรศัพท์มือถือ และบทเรียนออนไลน์ในหัวข้อดังนี้
 - 1) กฎหมายสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของประชาชนว่ามีเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไรบ้าง
 - 2) สิทธิของประชาชนมีความสำคัญต่อเราอย่างไรบ้าง
 - 3) หากนักเรียนถูกละเมิดสิทธิควรจะต้องปฏิบัติอย่างไร

ขั้นที่ 4 การสังเคราะห์ความรู้

7. หลังจากที้นักเรียนช่วยกันตอบในใบงานที่ 1 แล้ว ครูอธิบายเพิ่มเติม แล้วให้นักเรียนบันทึกลงในใบงานที่ 1

ขั้นที่ 5 การสรุปและประเมินค่าของคำตอบ

8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของประชาชน

ขั้นที่ 6 การนำเสนอและประเมินผลงาน

9. ครูใช้โปรแกรมสุ่มเลขที่นักเรียน 5 คน เพื่อให้นักเรียนนำเสนอสิ่งที่ได้จากการเรียน เรื่อง กฎหมายเบื้องต้น

10. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 1 เรื่อง กฎหมายเบื้องต้น โดยกำหนดให้ผู้เรียนส่งในคาบเรียน

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบที่ 1	แบบทดสอบที่ 1	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 1	ใบงานที่ 1	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

1. บทเรียนออนไลน์ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน
2. แบบทดสอบที่ 1 เรื่อง กฎหมายเบื้องต้น
3. ใบงานที่ 1
4. โปรแกรมสุ่มรายชื่อผู้เรียน

2. แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. คู่มือการสอน หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ม. 4-6 เล่ม 2

บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด

3. อินเทอร์เน็ต

แบบทดสอบที่ 1

เรื่อง กฎหมายเบื้องต้น

คำชี้แจง โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงเดียว

1. ข้อใดมีความแตกต่างจากกฎหมายในลักษณะที่เป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสังคม

ก. ศาสนา	ข. ศีลธรรม
ค. จารีตประเพณี	ง. ค่านิยมของสังคม
2. ข้อใดไม่ใช่สภาพบังคับทางอาญา

ก. ปรับ	ข. กักกัน
ค. ริบทรัพย์สิน	ง. ประหารชีวิต
3. คำสั่งหรือข้อบังคับที่ใช้ได้เสมอหมายความว่าอย่างไร

ก. ใช้ได้กับทุกคน	ข. ใช้ได้ตลอดเวลา
ค. ใช้ได้กับทุกสถานที่	ง. ใช้ได้จนกว่าจะถูกยกเลิก
4. ข้อใดเป็นกฎหมายที่มาจากข้อห้ามทางศาสนาหรือศีลธรรม

ก. การหย่า	ข. การฟ้องล้มละลาย
ค. การรับบุตรบุญธรรม	ง. การฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา
5. ข้อใดคือสภาพบังคับของ “จารีตประเพณี”

ก. การถูกริบทรัพย์สิน	ข. การถูกไล่ออกจากสังคม
ค. การถูกลงโทษด้วยการเชียนตี	ง. การถูกตีดินนินทาจากบุคคลอื่นในสังคม
6. แม้ว่าจะรู้สึกร้อนและอึดอัด แต่จ้อยก็สวมหมวกนิรภัยทุกครั้งเมื่อขับรถจักรยานยนต์กรณีนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกฎหมายในข้อใด

ก. เป็นกติกาของสังคม	ข. กำหนดหน้าที่ให้แก่สมาชิกของสังคม
ค. ให้ความคุ้มครองสมาชิกของสังคมให้ได้รับความปลอดภัยทั้งในชีวิตและร่างกาย	ง. ถูกทุกข้อ
7. ศาสตร์แขนงใดไม่มีความสัมพันธ์กับวิชากฎหมายน้อยที่สุด

ก. รัฐศาสตร์	ข. คณิตศาสตร์
ค. เศรษฐศาสตร์	ง. ประวัติศาสตร์
8. คำว่า “รัฐธรรมนูญ” ของไทยในปัจจุบันหมายถึงใคร

ก. ศาล	ข. รัฐสภา
ค. นายกรัฐมนตรี	ง. พระมหากษัตริย์

9. “ความไม่รู้กฎหมายไม่เป็นข้อแก้ตัว” หมายความว่าอะไร
- บุคคลจะปฏิเสธความรับผิดชอบเมื่อฝ่าฝืนกฎหมายไม่ได้
 - บุคคลผู้รู้กฎหมายสามารถแก้ตัวให้ตนพ้นความผิดได้
 - บุคคลผู้ไม่มีความรู้ทางกฎหมายเมื่อทำผิด ต้องรับผิดชอบ
 - บุคคลที่กระทำการใดลงไปโดยไม่รู้ว่าเป็นความผิด บุคคลนั้นไม่ต้องรับผิดชอบ
10. ข้อใดผิด
- ที่ไหนมีสังคม ที่นั่นมีกฎหมาย
 - กฎหมายแพ่งต้องมีสภาพบังคับ
 - สภาพบังคับทางแพ่งคือการชดเชยค่าเสียหาย
 - กฎหมายจราจรวิวัฒนาการมาจากข้อห้ามทางศีลธรรม
11. ศีลธรรมและกฎหมายมีส่วนคล้ายคลึงกันในเรื่องใด
- สภาพบังคับ
 - จำนวนบุคคลที่ฝ่าฝืน
 - ความเชื่อถือของบุคคลในสังคม
 - เป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสังคม
12. จารีตประเพณีเป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่ใช้ได้ดีในสังคมที่มีลักษณะอย่างไร
- สังคมยุคเริ่มแรก
 - สังคมด้อยพัฒนา
 - สังคมกำลังพัฒนา
 - สังคมที่พัฒนาแล้ว
13. ข้อใดเรียงลำดับโทษในกฎหมายอาญาจากหนักที่สุดไปจนถึงเบาที่สุดได้ถูกต้อง
- ประหารชีวิต จำคุก ปรับ กักขัง ริบทรัพย์สิน
 - ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน
 - ประหารชีวิต กักขัง จำคุก ริบทรัพย์สิน ปรับ
 - ประหารชีวิต กักขัง จำคุก ปรับ ริบทรัพย์สิน
14. สาเหตุที่ทำให้กฎหมายของแต่ละประเทศหรือแต่ละสังคมมีความแตกต่างกันคืออะไร
- มีจารีตประเพณีแตกต่างกัน
 - มีระบบการเมืองการปกครองแตกต่างกัน
 - มีจำนวนประชากรแตกต่างกัน
 - มีรัฐสภาซึ่งเป็นผู้ออกกฎหมายแตกต่างกัน
15. คำกล่าวที่ว่า “ทุกคนต้องเสมอภาคกันภายใต้กฎหมาย” หมายความว่าอย่างไร
- ทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน
 - ทุกคนมีสภาพและบทบาทอย่างเดียวกันเสมอ
 - บุคคลเมื่อทำความผิดจะต้องได้รับโทษอย่างเดียวกัน
 - กฎหมายทุกฉบับต้องใช้บังคับแก่บุคคลทุกเพศ ทุกวัยโดยเสมอภาคกัน

ใบงานที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษาที่ 1

นายน้อยเป็นข้าราชการ วันหนึ่งนายน้อยได้ลื่นล้มในห้องน้ำหัวแตก จึงเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาลรัฐใกล้บ้าน ต่อมาคุณหมอได้เย็บแผลที่หัวของนายน้อย 5 เข็ม และเมื่อออกจากโรงพยาบาลนายน้อยต้องไปล้างแผลที่โรงพยาบาลเป็นเวลาอีก 7 วัน

คำถาม ค่ารักษาพยาบาลของนายน้อยทั้งหมดนายน้อยต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือไม่

.....

.....

.....

กรณีศึกษาที่ 2

นายรัฐเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ได้เข้าร่วมชุมนุมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยการชุมนุมจัดขึ้นโดนสงบปราศจากอาวุธ

คำถาม นายรัฐสามารถเข้าร่วมการชุมนุมครั้งนี้ได้หรือไม่

.....

.....

.....

.....

กรณีศึกษาที่ 3

นายสาวบิวดี้ได้สั่งซื้อครีมบำรุงผิวหน้ามาจากอินเทอร์เน็ต นางสาวบิวดี้ได้ใช้ครีมที่ตนสั่งได้เพียง 2 วันเกิดอาการแพ้ครีมอย่างรุนแรง ทำให้ผิวหน้าเสียหายจึงนำฉลากครีมดังกล่าวมาตรวจสอบหมายเลข อย. พบว่าเป็นหมายเลข อย.ปลอม

คำถาม นางสาวบิวดี้สามารถร้องเรียนกับหน่วยงานใด ในเรื่องใด

.....

.....

กรณีศึกษาที่ 4

นายอำนาจพบเห็นการประพุดมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในการตั้งด่านตรวจ โดยที่ด่านที่ตั้งอยู่บริเวณมุมอับ ไม่มีแสงไฟ และป้ายที่แสดงว่าเป็นด่านตรวจอย่างชัดเจน

คำถาม นายอำนาจสามารถร้องเรียนการทำงานของเจ้าหน้าที่ได้หรือไม่

.....

.....

.....

กรณีศึกษาที่ 5

นาย A ได้โพสต์แสดงความคิดเห็นทางการเมือง ต่อมา นาย B ได้มาเห็นโพสต์ของนาย A จึงมาแสดงความคิดเห็นในโพสต์ของนาย A โดยมีเนื้อหาที่เห็นต่างจากความคิดของนาย A ต่อมา นาย A ไม่พอใจจึงได้นัดพบนาย B มาปรับความคิดเห็น สุดท้ายความคิดเห็นของนาย A และ นาย B ไม่ตรงกัน นาย A จึงทำร้าย นาย B

คำถาม นาย B สามารถแสดงความคิดเห็นในโพสต์นาย A ได้หรือไม่ และการกระทำของนาย A ทำได้หรือไม่

.....

.....

เฉลยแบบทดสอบที่ 1

เรื่อง กฎหมายเบื้องต้น

ตอนที่ 1

คำชี้แจง โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงเดียว

1. ข้อใดมีความแตกต่างจากกฎหมายในลักษณะที่เป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสังคม

ก. ศาสนา	ข. ศีลธรรม
ค. จารีตประเพณี	ง. ค่านิยมของสังคม
2. ข้อใดมิใช่สภาพบังคับทางอาญา

ก. ปรำ	ข. กักกัน
ค. ริบทรัพย์สิน	ง. ประหารชีวิต
3. คำสั่งหรือข้อบังคับที่ใช้ได้เสมอหมายความว่าอย่างไร

ก. ใช้ได้กับทุกคน	ข. ใช้ได้ตลอดเวลา
ค. ใช้ได้กับทุกสถานที่	ง. ใช้ได้จนกว่าจะถูกยกเลิก
4. ข้อใดเป็นกฎหมายที่มาจากข้อห้ามทางศาสนาหรือศีลธรรม

ก. การหย่า	ข. การฟ้องล้มละลาย
ค. การรับบุตรบุญธรรม	ง. การฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา
5. ข้อใดคือสภาพบังคับของ “จารีตประเพณี”

ก. การถูกริบทรัพย์สิน	ข. การถูกไล่ออกจากสังคม
ค. การถูกลงโทษด้วยการเชียนตี	ง. การถูกตีดินนินทาจากบุคคลอื่นในสังคม
6. แม้ว่าจะรู้สึกร้อนและอึดอัด แต่จ้อยก็สวมหมวกนิรภัยทุกครั้งเมื่อขับรถจักรยานยนต์กรณีนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกฎหมายในข้อใด

ก. เป็นกติกาของสังคม	
ข. กำหนดหน้าที่ให้แก่สมาชิกของสังคม	
ค. ให้ความคุ้มครองสมาชิกของสังคมให้ได้รับความปลอดภัยทั้งในชีวิตและร่างกาย	
ง. ถูกทุกข้อ	
7. ศาสตร์แขนงใดไม่มีความสัมพันธ์กับวิชากฎหมายน้อยที่สุด

ก. รัฐศาสตร์	ข. คณิตศาสตร์
ค. เศรษฐศาสตร์	ง. ประวัติศาสตร์
8. คำว่า “รัฐธรรมนูญ” ของไทยในปัจจุบันหมายถึงใคร

ก. ศาล	ข. รัฐสภา
ค. นายกรัฐมนตรี	ง. พระมหากษัตริย์

9. “ความไม่รู้กฎหมายไม่เป็นข้อแก้ตัว” หมายความว่าอะไร
- บุคคลจะปฏิเสธความรับผิดชอบเมื่อฝ่าฝืนกฎหมายไม่ได้
 - บุคคลผู้รู้กฎหมายสามารถแก้ตัวให้ตนพ้นความผิดได้
 - บุคคลผู้ไม่มีความรู้ทางกฎหมายเมื่อทำผิด ต้องรับผิดชอบ
 - บุคคลที่กระทำการใดลงไปโดยไม่รู้ว่าเป็นความผิด บุคคลนั้นไม่ต้องรับผิดชอบ
10. ข้อใดผิด
- ที่ไหนมีสังคม ที่นั่นมีกฎหมาย
 - กฎหมายแพ่งต้องมีสภาพบังคับ
 - สภาพบังคับทางแพ่งคือการชดเชยค่าเสียหาย
 - กฎหมายจรรยาบรรณวิวัฒนาการมาจากข้อห้ามทางศีลธรรม
11. ศีลธรรมและกฎหมายมีส่วนคล้ายคลึงกันในเรื่องใด
- สภาพบังคับ
 - จำนวนบุคคลที่ฝ่าฝืน
 - ความเชื่อถือของบุคคลในสังคม
 - เป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสังคม
12. จารีตประเพณีเป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่ใช้ได้ดีในสังคมที่มีลักษณะอย่างไร
- สังคมยุคเริ่มแรก
 - สังคมด้อยพัฒนา
 - สังคมกำลังพัฒนา
 - สังคมที่พัฒนาแล้ว
13. ข้อใดเรียงลำดับโทษในกฎหมายอาญาจากหนักที่สุดไปจนถึงเบาที่สุดได้ถูกต้อง
- ประหารชีวิต จำคุก ปรับ กักขัง ริบทรัพย์สิน
 - ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน
 - ประหารชีวิต กักขัง จำคุก ริบทรัพย์สิน ปรับ
 - ประหารชีวิต กักขัง จำคุก ปรับ ริบทรัพย์สิน
14. สาเหตุที่ทำให้กฎหมายของแต่ละประเทศหรือแต่ละสังคมมีความแตกต่างกันคืออะไร
- มีจารีตประเพณีแตกต่างกัน
 - มีจำนวนประชากรแตกต่างกัน
 - มีระบบการเมืองการปกครองแตกต่างกัน
 - มีรัฐสภาซึ่งเป็นผู้ออกกฎหมายแตกต่างกัน
15. คำกล่าวที่ว่า “ทุกคนต้องเสมอภาคกันภายใต้กฎหมาย” หมายความว่าอย่างไร
- ทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน
 - ทุกคนมีสภาพและบทบาทอย่างเดียวกันเสมอ
 - บุคคลเมื่อทำความผิดจะต้องได้รับโทษอย่างเดียวกัน
 - กฎหมายทุกฉบับต้องใช้บังคับแก่บุคคลทุกเพศ ทุกวัยโดยเสมอภาคกัน

เฉลยใบงานที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษาที่ 1

นายน้อยเป็นข้าราชการ วันหนึ่งนายน้อยได้ลื่นล้มในห้องน้ำหัวแตก จึงเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาลรัฐใกล้บ้าน ต่อมาคุณหมอได้เย็บแผลที่หัวของนายน้อย 5 เซม และเมื่อออกจากโรงพยาบาลนายน้อยต้องไปล้างแผลที่โรงพยาบาลเป็นเวลาอีก 7 วัน

คำถาม ค่ารักษาพยาบาลของนายน้อยทั้งหมดนายน้อยต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือไม่

.....นายน้อยไม่ต้องเสียค่ารักษาพยาบาลใดๆ เพราะ นายน้อยได้รับสิทธิในการเข้ารักษาพยาบาลตามสิทธิข้าราชการที่สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลของตนเอง และครอบคลุมได้

กรณีศึกษาที่ 2

นายรัฐเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ได้เข้าร่วมชุมนุมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยการชุมนุมจัดขึ้นโดนสงบปราศจากอาวุธ

คำถาม นายรัฐสามารถเข้าร่วมการชุมนุมครั้งนี้ได้หรือไม่

.....หากนายรัฐเข้าร่วมการชุมนุมด้วยความสงบและปราศจากอาวุธ โดยไม่ฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี และไม่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ถือว่ากระทำได้

กรณีศึกษาที่ 3

นางสาวบิวดี้ได้สั่งซื้อครีมบำรุงผิวหน้ามาจากอินเทอร์เน็ต นางสาวบิวดี้ได้ใช้ครีมที่ตนสั่งได้เพียง 2 วันเกิดอาการแพ้ครีมอย่างรุนแรง ทำให้ผิวหน้าเสียหายจึงนำฉลากครีมดังกล่าวมาตรวจสอบหมายเลข อย. พบว่าเป็นหมายเลข อย.ปลอม

คำถาม นางสาวบิวดี้สามารถร้องเรียนกับหน่วยงานใด ในเรื่องใด

.....นางสาวบิวดี้ต้องร้องเรียนสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) และสำนักงานอาหารและยา (อย.) ในเรื่องผลิตภัณฑ์มีเลขแสดงฉลากปลอม

กรณีศึกษาที่ 4

นายอำนาจพบเห็นการประพุดมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในการตั้งด่านตรวจ โดยที่ด่านที่ตั้งอยู่บริเวณมูมอับ ไม่มีแสงไฟ และป้ายที่แสดงว่าเป็นด่านตรวจอย่างชัดเจน

คำถาม นายอำนาจสามารถร้องเรียนการทำงานของเจ้าหน้าที่ได้หรือไม่

.....สามารถทำได้ โดยสิทธิในการร้องเรียนเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ.....

กรณีศึกษาที่ 5

นาย A ได้โพสต์แสดงความคิดเห็นทางการเมือง ต่อมานาย B ได้มาเห็นโพสต์ของนาย A จึงมาแสดงความคิดเห็นในโพสต์ของนาย A โดยมีเนื้อหาที่เห็นต่างจากความคิดของนาย A ต่อมา นาย A ไม่พอใจจึงได้นัดพบนาย B มาปรับความคิดเห็น สุดท้ายความคิดเห็นของนาย A และ นาย B ไม่ตรงกัน นาย A จึงทำร้าย นาย B

คำถาม 1. นาย B สามารถแสดงความคิดเห็นในโพสต์นาย A ได้หรือไม่

2. การที่นาย A ทำร้ายนาย B ทำได้หรือไม่

.....1. นาย B สามารถแสดงความคิดเห็นได้ เพราะ ในรัฐธรรมนูญได้ให้สิทธิในการแสดงความคิดเห็นได้ แต่ต้องเป็นไปตามความเหมาะสมและไม่ให้ร้ายแก่ผู้อื่น.....

.....2. นาย A ไม่สามารถทำได้ เพราะ การดุดลนหรือลงโทษผู้อื่น เป็นหน้าที่ของศาลและเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม.....

เครื่องมือวัดและประเมินผลด้านความรู้
เกณฑ์การให้คะแนนจากแบบทดสอบที่ 1 เรื่อง กฎหมายเบื้องต้น (ปรนัย)

ข้อ	ผลปรากฏเห็น	คะแนน
1	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
2	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
3	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
4	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
5	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
6	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
7	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
8	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
9	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
10	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
11	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
12	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
13	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0

ข้อ	ผลปรากฏเห็น	คะแนน
14	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
15	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนน	ระดับ
12 - 15	ดีมาก
8 - 11	ดี
4 - 7	พอใช้
0 - 3	ปรับปรุง

หมายเหตุ นักเรียนได้ 12 คะแนน ขึ้นไปผ่านเกณฑ์หรือนักเรียนได้คะแนนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือวัดและประเมินผลด้านทักษะ/กระบวนการ

เกณฑ์การให้คะแนนจากใบงานที่ 1

ข้อ	ประเด็นการประเมิน/น้ำหนักคะแนน				คะแนนรวม (...)	ระดับ คุณภาพ
	1. ทำความ เข้าใจ ปัญหา	2. วิเคราะห์ ปัญหา	3. การ แก้ไข ปัญหา	4. การ นำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน		
	2	2	2	2		
1						
2						
3						
4						
5						
รวม						
เฉลี่ย						
คิดเป็นร้อยละ						

เกณฑ์การพิจารณา

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา		
	2	1	0
1. ทำความเข้าใจ ปัญหา	สามารถทำความเข้าใจ และเขียนสิ่งที่โจทย์ กำหนดให้และสิ่งโจทย์ ถามได้ครบถ้วน	สามารถทำความเข้าใจ และเขียนสิ่งที่โจทย์ กำหนดให้หรือสิ่งที่ โจทย์ถามได้บางส่วน	ไม่สามารถทำความเข้าใจ เข้าใจและเขียนปัญหา สิ่งที่โจทย์กำหนดให้ และสิ่งที่โจทย์ถามได้
2. วิเคราะห์ปัญหา	สามารถวิเคราะห์และ เขียนสิ่งที่โจทย์ กำหนดให้และสิ่งโจทย์ ถามได้ครบถ้วน	สามารถวิเคราะห์และ เขียนสิ่งที่โจทย์ กำหนดให้หรือสิ่งที่ โจทย์ถามได้บางส่วน	ไม่สามารถวิเคราะห์ ปัญหาสิ่งที่โจทย์ กำหนดให้และสิ่งที่ โจทย์ถามได้

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา
-------------------	---

	2	1	0
3. การแก้ไข้ปัญหา	สามารถวางแผน พร้อมเขียนวิธีการคิด แก้้โจทย์ปัญหาได้ อย่างสมเหตุสมผล	สามารถวางแผนพร้อม เขียนวิธีการคิด แก้้โจทย์ปัญหาได้ ถูกต้องเพียงบางส่วน	ไม่สามารถวางแผน วิธีการคิดแก้้โจทย์ ปัญหาได้
4. การนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	สามารถเขียนสิ่งที่ โจทย์กำหนดให้และ สิ่งโจทย์ถามเพื่อไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้ ครบถ้วน	สามารถเขียนสิ่งที่ โจทย์กำหนดให้และ สิ่งโจทย์ถามเพื่อไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้ บางส่วน	ไม่สามารถเขียนสิ่งที่ โจทย์กำหนดให้และสิ่ง โจทย์ถามเพื่อไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนน	ระดับ
16 - 20	ดีมาก
11 - 15	ดี
6 - 10	พอใช้
0 - 5	ปรับปรุง

หมายเหตุ นักเรียนได้ 16 คะแนน ขึ้นไปผ่านเกณฑ์หรือนักเรียนได้คะแนนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือวัดและประเมินผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว และมรดก

เลขที่	ประเด็นการประเมินน้ำหนัก				คะแนนรวม (...)	ระดับ คุณภาพ
	การแบ่ง หน้าที่	ความ ร่วมมือ	การรับฟัง ความ คิดเห็น	ความรับผิดชอบส่ง งานตรงต่อเวลา		
	3	3	3	3		
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						

เลขที่	ประเด็นการประเมินน้ำหนัก				คะแนนรวม (...)	ระดับ คุณภาพ
	การแบ่ง หน้าที่	ความ ร่วมมือ	การรับฟัง ความ คิดเห็น	ความรับผิดชอบส่ง งานตรงต่อเวลา		
	3	3	3	3		
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
39						
40						
รวม						
เฉลี่ย						
คิดเป็นร้อยละ						

เกณฑ์การพิจารณา

ประเด็นการประเมิน	ระดับการประเมิน		
	3	2	1
การแบ่งหน้าที่	มีการแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่มอย่างชัดเจน มีความรับผิดชอบงานตามบทบาทหน้าที่	มีการแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่มชัดเจน แต่ไม่ทำงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง	ไม่มีการแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่มชัดเจน
ความร่วมมือ	ช่วยกันทำงานอย่างตั้งใจ สมาชิกทุกคนในกลุ่มรู้หน้าที่ของตนเอง	ช่วยกันทำงานพอใช้ สมาชิกในกลุ่ม 1 - 2 คนไม่ทำงานตามหน้าที่ของตนเอง	ยังไม่ช่วยกันทำงาน ทำงานอยู่คนเดียว
การรับฟังความคิดเห็น	ร่วมกันเสนอความคิดเห็นระดมสมอง ดีมาก ทุกคนรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และร่วมกันวิเคราะห์เพิ่มเติมประเด็นที่ไม่สมบูรณ์จนครบประเด็น	ร่วมกันเสนอความคิดเห็นระดมสมองได้ดี รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง พอใช้และร่วมกันวิเคราะห์เพิ่มเติมประเด็น ที่ไม่สมบูรณ์บ้างเล็กน้อย	ร่วมกันเสนอความคิดเห็นระดมสมองได้เล็กน้อย รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างยังน้อย และไม่มีการร่วมกันวิเคราะห์เพิ่มเติม ประเด็นที่ไม่สมบูรณ์
ความรับผิดชอบส่งงานตรงเวลา	ทำงานเสร็จก่อนเวลา/ตรงตามเวลาที่กำหนด ทำงานเสร็จทุกข้อไม่ต้องให้คอยย้ำทวงถามหรือกระตุ้นให้ส่งงาน	ทำงานเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนด ทำงานเสร็จทุกข้อ ต้องให้คอยย้ำทวงถาม หรือต้องกระตุ้นให้ส่งงาน	ไม่เสร็จทันเวลาตามที่กำหนดทำงานไม่ครบทุกข้อ ต้องให้คอยย้ำทวงถามหรือต้องกระตุ้นให้ส่งงาน

ระดับคุณภาพ

ระดับ 3 หมายถึง ดีมาก
 ระดับ 2 หมายถึง ดี
 ระดับ 1 หมายถึง ปรับปรุง

แปลความหมายคะแนน

คะแนน 9 – 12 หมายถึง ดีมาก
 คะแนน 5 – 8 หมายถึง ดี
 คะแนนน้อยกว่า 4 หมายถึง ปรับปรุง

หมายเหตุ นักเรียนได้คะแนน 9 ขึ้นไปผ่านเกณฑ์ หรือ นักเรียนได้คะแนนร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับคุณภาพ ดีมาก

บันทึกหลังสอน

ผลที่เกิดกับผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(.....)

ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้บริหาร

(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

รหัสวิชา ส30232 รายวิชา สังคมศึกษา 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

เวลา 8 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง กฎหมายระหว่างประเทศที่ควรรู้

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การปฏิบัติตามกฎหมายในชีวิตประจำวัน ทั้งที่เป็นกฎหมายในประเทศและข้อตกลงระหว่างประเทศ ย่อมส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม 4-6/1 วิเคราะห์และปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายและลักษณะความสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศได้ (K)
2. วิเคราะห์กฎหมายระหว่างประเทศได้ (P)
3. สามารถส่งงานที่มอบหมายตามเวลาที่กำหนดและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (A)

สาระการเรียนรู้

1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- ข้อตกลงระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 2 ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติ
 - กระบวนการทำงานกลุ่ม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

กิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา

1. ครูนำกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายการค้ามนุษย์ กฎหมายผู้ลี้ภัย กฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดน กฎหมายการให้ความคุ้มครองแก่คนชาติ กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ เช่น

- ที่มาของกฎหมายระหว่างประเทศ
- โทษของผู้กระทำความผิดการค้ามนุษย์
- สิทธิของผู้ลี้ภัย
- ขั้นตอนการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ขั้นที่ 2 การทำความเข้าใจกับปัญหาผู้เรียน

2. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความรู้เรื่องกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายการค้ามนุษย์ กฎหมายผู้ลี้ภัย กฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดน กฎหมายการให้ความคุ้มครองแก่คนชาติ กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

ขั้นที่ 3 การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

3. ครูผู้สอนให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน พร้อมทั้งแจกใบคำถามให้แต่ละกลุ่มได้ศึกษาค้นคว้า โดยให้แต่ละกลุ่มสามารถค้นคว้าผ่านโทรศัพท์มือถือ ในหัวข้อดังนี้

- ที่มาและความหมายของกฎหมายระหว่างประเทศ
- กฎหมายการค้ามนุษย์
- กฎหมายผู้ลี้ภัย
- กฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดน
- กฎหมายการให้ความคุ้มครองแก่คนชาติ
- กฎหมายแรงงานระหว่างประเทศ
- กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ
- กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

ขั้นที่ 4 การสังเคราะห์ความรู้

4. สมาชิกกลุ่มร่วมมือกันศึกษาความรู้เรื่องกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายการค้ามนุษย์ กฎหมายผู้ลี้ภัย กฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดน กฎหมายการให้ความคุ้มครองแก่คนชาติ กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ แล้วทำใบงานที่ 6

ขั้นที่ 5 การสรุปและประเมินค่าของคำตอบ

5. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปสาระสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายการค้ามนุษย์ กฎหมายผู้ลี้ภัย กฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดน กฎหมายการให้ความคุ้มครองแก่คนชาติ กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

ขั้นที่ 6 การนำเสนอและประเมินผลงาน

6. ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันอธิบายความรู้ที่ศึกษาร่วมกันจนมีความเข้าใจชัดเจนดีแล้ว ก็ผลัดกันอธิบายความรู้ที่ได้ศึกษามาให้แก่ผู้อื่นๆ ในหัวข้อดังนี้

- 1) ความสำคัญของกฎหมายที่ศึกษา
- 2) สาระสำคัญของกฎหมายที่ศึกษา
- 3) ผลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายที่ศึกษา

การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบที่ 6	แบบทดสอบที่ 6	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
ตรวจใบงานที่ 6	ใบงานที่ 6	ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน หน้าที่พักเมืองฯ ม.4-ม.6
2. บทเรียนออนไลน์ เรื่อง กฎหมายระหว่างประเทศที่ควรรู้
3. แบบทดสอบที่ 6 เรื่อง กฎหมายระหว่างประเทศที่ควรรู้
4. ใบงานที่ 6

2. แหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุด
2. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

<http://gto38saebaryo62.spaces.live.com/blog/cns!DAEC34827FE3073D!466.entry>

http://online.benchama.ac.th/social/aiil/aiil_files/frame.htm#slide0002.htm

3. อินเทอร์เน็ต
4. บทเรียนออนไลน์ เรื่อง กฎหมายระหว่างประเทศที่ควรรู้

แบบทดสอบที่ 6

เรื่อง กฎหมายระหว่างประเทศที่ควรรู้

คำชี้แจง โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงเดียว

1. กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมีจุดประสงค์ในข้อใด
 - ก. มุ่งส่งเสริมคุณค่า และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
 - ข. เพื่อคุ้มครองสิทธิของคนในประเทศ
 - ค. เพื่อคุ้มครองสิทธิของทุกคน
 - ง. ถูกทุกข้อ
2. บ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ ข้อใดสำคัญที่สุด
 - ก. สนธิสัญญา
 - ข. กฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ
 - ค. หลักกฎหมายทั่วไป
 - ง. แนวคำพิพากษาระหว่างประเทศ
3. ประเทศไทยได้ร่วมลงนามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2553 เพราะอะไร
 - ก. ป้องกันการค้ายาเสพติดทั่วโลก
 - ข. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
 - ค. ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
 - ง. ผิดทุกข้อ
4. เมื่อประเทศในลงนามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรม ต่อมาได้จัดตั้งคณะกรรมการใด
 - ก คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
 - ข คณะกรรมการต่อต้านอาชญากรรม
 - ค. คณะกรรมการปราบปรามการค้ามนุษย์
 - ง. คณะกรรมการป้องกันสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
5. ผู้ใดที่กระทำการต่อไปนี้มีโทษเช่นเดียวกันกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์
 - ก. ผู้สนับสนุนการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์
 - ข. ผู้อุปการะโดยให้ทรัพย์สิน
 - ค. ผู้ช่วยเหลือกระทำการใดๆ
 - ง. ถูกทุกข้อ
6. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ มีชื่อย่ออย่างไร
 - ก. ปปค.
 - ข. ป.ป.ค.
 - ค. ปคม.
 - ง. ป.ค.ม.
7. ข้อใดไม่ใช่ขอบเขตในดินแดนของราชอาณาจักรไทย
 - ก. พื้นดินในประเทศไทย
 - ข. ทะเลอาณาเขต 12 ไมล์ทะเล
 - ค. บนเรือหรือเครื่องบินของประเทศไทย
 - ง. บนรถยนต์ทะเบียนประเทศไทย
 - จ. ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ทางภาคเหนือของไทย

ใบงานที่ 6 เรื่อง กฎหมายระหว่างประเทศที่ควรรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษาที่ 1

นายโจอี้ ได้กระทำการปล้นทรัพย์บนเครื่องบินของการบินไทย ที่กำลังลงจอดในประเทศไทย

คำถาม การกระทำของนายโจอี้ถือว่าเป็นการกระทำผิดในราชอาณาจักรไทยหรือไม่

.....

.....

กรณีศึกษาที่ 2

การกระทำของผู้ก่อการร้าย โดยมีพฤติการณ์จับตัวประกัน แล้วได้มีการทำร้ายร่างกายตัวประกันจนบาดเจ็บสาหัส และถึงแก่ความตาย

คำถาม การกระทำดังกล่าวผิดต่อกฎหมายระหว่างประเทศในเรื่องใด เพราะเหตุใด

.....

.....

กรณีศึกษาที่ 3

นางสาวใบเฟิร์นได้สมัครงานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศกับ นายเต้ โดยที่อธิบายลักษณะงาน คือ เป็นงานบริการในร้านอาหาร โดยมีค่าตอบแทนสูง นางสาวใบเฟิร์นสนใจจึงสมัครไปทำงานยังต่างประเทศกับนายเต้ แต่เมื่อถึงยังสถานที่ทำงานได้ถูกลูกน้องนายเต้ยัดหนังสือเดินทางและกักขังไว้กำลังทำร้าย แล้วขู่บังคับให้ค้าประเวณี

คำถาม การกระทำของนายเต้ถือเป็นความผิดต่อกฎหมายเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

กรณีศึกษาที่ 4

ความคืบหน้ากรณีพบกลุ่มชาวโรฮิงญา 59 คน ถูกทิ้งไว้บนเกาะดง ทางทิศตะวันตกของเกาะหลีเป๊ะ จ.สตูล ล่าสุด พล.ต.ท. สุรเชษฐ์ หักพาล ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ลงพื้นที่พร้อมระบุผลการสอบสวนเบื้องต้นพบว่าเป็นเรือของบังกลาเทศ และมาเลเซีย ที่นำชาวโรฮิงญามาจากเมียนมา แรงตรวจสอบขยายผลว่าเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์หรือเป็นผู้หลบหนีเข้าเมือง

BBC NEW ไทย 5/6/2022

คำถาม เหตุการณ์จากข่าวดังกล่าวชาวโรฮิงญา มีสิทธิพื้นฐานที่จะได้รับที่พักพิง อาหาร และการรักษาพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยผู้ลี้ภัย หรือไม่เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

กรณีศึกษาที่ 5

นายหยางได้ก่อเหตุอาชญากรรมในประเทศจีน แล้วได้หลบหนีเข้ามายังประเทศไทย ต่อมาทางการจีนได้ทำเรื่องขอส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน

คำถาม ประเทศไทยต้องส่งตัวนายหยางให้กับทางการประเทศจีนหรือไม่

.....

.....

เฉลยแบบทดสอบย่อยที่ 6

เรื่อง กฎหมายระหว่างประเทศที่ควรรู้

คำชี้แจง โปรดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงเดียว

1. กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศมีจุดประสงค์ในข้อใด
 - ก. มุ่งส่งเสริมคุณค่า และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
 - ข. เพื่อคุ้มครองสิทธิของคนในประเทศ
 - ค. เพื่อคุ้มครองสิทธิของทุกคน
 - ง. ถูกทุกข้อ
2. บ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ ข้อใดสำคัญที่สุด
 - ก. สนธิสัญญา
 - ข. กฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ
 - ค. หลักกฎหมายทั่วไป
 - ง. แนวคำพิพากษาระหว่างประเทศ
3. ประเทศไทยได้ร่วมลงนามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2553 เพราะอะไร
 - ก. ป้องกันการค้ายาเสพติดทั่วโลก
 - ข. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
 - ค. ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
 - ง. ผิดทุกข้อ
4. เมื่อประเทศในลงนามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรม ต่อมาได้จัดตั้งคณะกรรมการใด
 - ก. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
 - ข. คณะกรรมการต่อต้านอาชญากรรม
 - ค. คณะกรรมการปราบปรามการค้ามนุษย์
 - ง. คณะกรรมการป้องกันสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
5. ผู้ใดที่กระทำการต่อไปนี้มีโทษเช่นเดียวกันกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์
 - ก. ผู้สนับสนุนการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์
 - ข. ผู้อุปการะโดยให้ทรัพย์สิน
 - ค. ผู้ช่วยเหลือกระทำการใดๆ
 - ง. ถูกทุกข้อ
6. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ มีชื่อย่ออย่างไร
 - ก. ปปค.
 - ข. ป.ป.ค.
 - ค. ปคม.
 - ง. ป.ค.ม.
7. ข้อใดไม่ใช่ขอบเขตในดินแดนของราชอาณาจักรไทย
 - ก. พื้นดินในประเทศไทย
 - ข. ทะเลอาณาเขต 12 ไมล์ทะเล
 - ค. บนเรือหรือเครื่องบินของประเทศไทย
 - ง. บนรถยนต์ทะเบียนประเทศไทย
 - จ. ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ทางภาคเหนือของไทย

ใบงานที่ 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษาที่ 1

นายโจอี้ ได้กระทำการปล้นทรัพย์บนเครื่องบินของการบินไทย ที่กำลังลงจอดในประเทศอังกฤษ

คำถาม การกระทำของนายโจอี้ถือว่าการกระทำผิดในราชอาณาจักรไทยหรือไม่

.....การกระทำของนายโจอี้ถือว่าการกระทำผิดกฎหมาย แม้จะเป็นการกระทำผิดในต่างประเทศ แต่เป็นการกระทำความผิดบนเครื่องบินไทย ถือว่าเป็นพื้นที่ในราชอาณาจักรไทย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 4

กรณีศึกษาที่ 2

การกระทำของผู้ก่อการร้าย โดยมีพฤติการณ์จับตัวประกัน แล้วได้มีการทำร้ายร่างกายตัวประกันจนบาดเจ็บสาหัส และถึงแก่ความตาย

คำถาม การกระทำความผิดกล่าวผิดต่อกฎหมายระหว่างประเทศในเรื่องใด เพราะเหตุใด

.....การกระทำนี้เป็นความผิดตาม อนุสัญญาเจนีวา ระบุไว้ คือ ห้ามปฏิบัติอย่างโหดร้าย การจับตัวประกัน การประหารชีวิต โดยไม่มีการไต่สวน.....

กรณีศึกษาที่ 3

นางสาวใบเฟิร์นได้สมัครงานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศกับ นายเต้ โดยที่อธิบายลักษณะงาน คือ เป็นงานบริการในร้านอาหาร โดยมีค่าตอบแทนสูง นางสาวใบเฟิร์นสนใจจึงสมัครไปทำงานยังต่างประเทศกับนายเต้ แต่เมื่อถึงยังสถานที่ทำงานได้ถูกลูกน้องนายเต้ยึดหนังสือเดินทางและกักขังไว้กำลังทำร้าย แล้วขู่บังคับให้ค้าประเวณี

คำถาม การกระทำของนายเต้ถือเป็นความผิดต่อกฎหมายเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ เพราะเหตุใด

.....การกระทำของนายเต้ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง เพราะ เป็นการแสวงหาประโยชน์จากเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

กรณีศึกษาที่ 4

ความคืบหน้ากรณีพบกลุ่มชาวโรฮิงญา 59 คน ถูกทิ้งไว้บนเกาะดง ทางทิศตะวันตกของเกาะหลีเป๊ะ จ.สตูล ล่าสุด พล.ต.ท. สุรเชษฐ์ หักพาล ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ลงพื้นที่พร้อมระบุผลการสอบสวนเบื้องต้นพบว่าเป็นเรือของบังกลาเทศ และมาเลเซีย ที่นำชาวโรฮิงญามาจากเมียนมา เร่งตรวจสอบขยายผลว่าเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์หรือเป็นผู้หลบหนีเข้าเมือง

BBC NEWS ไทย 5/6/2022

คำถาม เหตุการณ์จากข่าวดังกล่าวชาวโรฮิงญา มีสิทธิพื้นฐานที่จะได้รับที่พักพิง อาหาร และการรักษาพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยผู้ลี้ภัย หรือไม่เพราะเหตุใด

.....จากเหตุการณ์ดังกล่าว ชาวโรฮิงญา มีสิทธิที่จะได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ลี้ภัย ตามกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยผู้ลี้ภัย

กรณีศึกษาที่ 5

นายหยางได้ก่อเหตุอาชญากรรมในประเทศจีน และถูกพิพากษาโดยกระบวนการยุติธรรมของจีนแล้ว นายหยางได้หลบหนีเข้ามาในประเทศไทย ต่อมาทางการจีนได้ทำเรื่องขอส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน มายังประเทศไทย

คำถาม เจ้าหน้าที่ของประเทศไทยต้องส่งตัวนายหยางให้กับทางการประเทศจีนหรือไม่

.....เจ้าหน้าที่ของประเทศไทยมีหน้าที่ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนตามสนธิสัญญาส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน

เครื่องมือวัดและประเมินผลด้านความรู้

เกณฑ์การให้คะแนนจากแบบทดสอบที่ 6 เรื่อง กฎหมายระหว่างประเทศที่ควรรู้ (ปรนัย)

ข้อ	ผลปรากฏเห็น	คะแนน
1	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
2	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
3	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
4	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
5	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
6	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
7	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
8	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
9	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
10	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
11	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
12	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
13	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0

ข้อ	ผลปรากฏเห็น	คะแนน
14	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0
15	คำตอบถูก	1
	คำตอบผิด	0

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนน	ระดับ
12 - 15	ดีมาก
8 - 11	ดี
4 - 7	พอใช้
0 - 3	ปรับปรุง

หมายเหตุ นักเรียนได้ 12 คะแนน ขึ้นไปผ่านเกณฑ์หรือนักเรียนได้คะแนนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือวัดและประเมินผลด้านทักษะ/กระบวนการ

เกณฑ์การให้คะแนนจากใบงานที่ 6

ข้อ	ประเด็นการประเมิน/น้ำหนักคะแนน				คะแนนรวม (...)	ระดับ คุณภาพ
	1. ทำความ เข้าใจ ปัญหา	2. วิเคราะห์ ปัญหา	3. การ แก้ไข ปัญหา	4. การ นำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน		
	2	2	2	2		
1						
2						
3						
4						
5						
รวม						
เฉลี่ย						
คิดเป็นร้อยละ						

เกณฑ์การพิจารณา

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา		
	2	1	0
1. ทำความเข้าใจ ปัญหา	สามารถทำความเข้าใจ และเขียนสิ่งที่โจทย์ กำหนดให้และสิ่งโจทย์ ถามได้ครบถ้วน	สามารถทำความเข้าใจ และเขียนสิ่งที่โจทย์ กำหนดให้หรือสิ่งที่ โจทย์ถามได้บางส่วน	ไม่สามารถทำความเข้าใจ เข้าใจและเขียนปัญหา สิ่งที่โจทย์กำหนดให้ และสิ่งที่โจทย์ถามได้
2. วิเคราะห์ปัญหา	สามารถวิเคราะห์และ เขียนสิ่งที่โจทย์ กำหนดให้และสิ่งโจทย์ ถามได้ครบถ้วน	สามารถวิเคราะห์และ เขียนสิ่งที่โจทย์ กำหนดให้หรือสิ่งที่ โจทย์ถามได้บางส่วน	ไม่สามารถวิเคราะห์ ปัญหาสิ่งที่โจทย์ กำหนดให้และสิ่งที่ โจทย์ถามได้
3. การแก้ไขปัญหา	สามารถวางแผน พร้อมเขียนวิธีการคิด	สามารถวางแผนพร้อม เขียนวิธีการคิด	ไม่สามารถวางแผน วิธีการคิดแก้โจทย์

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา		
	2	1	0
	แก้โจทย์ปัญหาได้อย่างสมเหตุสมผล	แก้โจทย์ปัญหาได้ถูกต้องเพียงบางส่วน	ปัญหาได้
4. การนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	สามารถเขียนสิ่งที่ โจทย์กำหนดให้และสิ่ง โจทย์ถามเพื่อไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ ครบถ้วน	สามารถเขียนสิ่งที่ โจทย์กำหนดให้และสิ่ง โจทย์ถามเพื่อไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ บางส่วน	ไม่สามารถเขียนสิ่งที่ โจทย์กำหนดให้และสิ่ง โจทย์ถามเพื่อไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนน	ระดับ
16 - 20	ดีมาก
11 - 15	ดี
6 - 10	พอใช้
0 - 5	ปรับปรุง

หมายเหตุ นักเรียนได้ 16 คะแนน ขึ้นไปผ่านเกณฑ์หรือนักเรียนได้คะแนนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

เครื่องมือวัดและประเมินผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์
แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว และมรดก

เลขที่	ประเด็นการประเมินน้ำหนัก				คะแนนรวม (...)	ระดับ คุณภาพ
	การแบ่ง หน้าที่	ความ ร่วมมือ	การรับฟัง ความ คิดเห็น	ความรับผิดชอบส่ง งานตรงต่อเวลา		
	3	3	3	3		
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						

เลขที่	ประเด็นการประเมินน้ำหนัก				คะแนนรวม (...)	ระดับ คุณภาพ
	การแบ่ง หน้าที่	ความ ร่วมมือ	การรับฟัง ความ คิดเห็น	ความรับผิดชอบส่ง งานตรงต่อเวลา		
	3	3	3	3		
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
39						
40						
รวม						
เฉลี่ย						
คิดเป็นร้อยละ						

เกณฑ์การพิจารณา

ประเด็นการ	ระดับการประเมิน
------------	-----------------

ประเมิน	3	2	1
การแบ่งหน้าที่	มีการแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่มอย่างชัดเจน มีความรับผิดชอบงานตามบทบาทหน้าที่	มีการแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่มชัดเจน แต่ไม่ทำงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง	ไม่มีการแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่มชัดเจน
ความร่วมมือ	ช่วยกันทำงานอย่างตั้งใจ สมาชิกทุกคนในกลุ่มรู้หน้าที่ของตนเอง	ช่วยกันทำงานพอใช้ สมาชิกในกลุ่ม 1 - 2 คนไม่ทำงานตามหน้าที่ของตนเอง	ยังไม่ช่วยกันทำงาน ทำงานอยู่คนเดียว
การรับฟังความคิดเห็น	ร่วมกันเสนอความคิดเห็นระดมสมอง ดีมาก ทุกคนรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และร่วมกันวิเคราะห์เพิ่มเติมประเด็นที่ไม่สมบูรณ์จนครบประเด็น	ร่วมกันเสนอความคิดเห็นระดมสมองได้ดี รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง พอใช้และร่วมกันวิเคราะห์เพิ่มเติมประเด็น ที่ไม่สมบูรณ์บ้างเล็กน้อย	ร่วมกันเสนอความคิดเห็นระดมสมองได้เล็กน้อย รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างยังน้อย และไม่มีการร่วมกันวิเคราะห์เพิ่มเติม ประเด็นที่ไม่สมบูรณ์
ความรับผิดชอบส่งงานตรงเวลา	ทำงานเสร็จก่อนเวลา/ตรงตามเวลาที่กำหนด ทำงานเสร็จทุกข้อ ไม่ต้องให้คอยย้ำทวงถาม หรือกระตุ้นให้ส่งงาน	ทำงานเสร็จตรงตามเวลาที่กำหนด ทำงานเสร็จทุกข้อ ต้องให้คอยย้ำทวงถาม หรือต้องกระตุ้นให้ส่งงาน	ไม่เสร็จทันเวลาตามที่กำหนดทำงานไม่ครบทุกข้อ ต้องให้คอยย้ำทวงถามหรือต้องกระตุ้นให้ส่งงาน

ระดับคุณภาพ

ระดับ 3 หมายถึง ดีมาก

ระดับ 2 หมายถึง ดี

ระดับ 1 หมายถึง ปรับปรุง

แปลความหมายคะแนน

คะแนน 9 – 12 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 5 – 8 หมายถึง ดี

คะแนนน้อยกว่า 4 หมายถึง ปรับปรุง

หมายเหตุ นักเรียนได้คะแนน 9 ขึ้นไปผ่านเกณฑ์ หรือ นักเรียนได้คะแนนร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับคุณภาพ ดีมาก

บันทึกหลังสอน

ผลที่เกิดกับผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน
(.....)

ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้บริหาร
(.....)

ตัวอย่าง บทเรียนออนไลน์

กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

- กฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครอง อนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีหลักการสำคัญ คือ สิ่งแวดล้อมถือเป็นสมบัติส่วนรวมของมนุษยชาติ ที่ต้องร่วมกันปกป้องและรักษา รวมทั้งให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมตามกำลังความสามารถของแต่ละรัฐ
- กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้ร่วมให้สัตยาบัน เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการค้าสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้ สูญพันธุ์ระหว่างประเทศ พิธีสารเกียวโตเพื่อลดการปล่อยแก๊สเรือนกระจก เป็นต้น

กฎหมายว่าด้วยผู้ลี้ภัย

- กฎหมายที่มุ่งเน้นในการปกป้องสิทธิพื้นฐานของผู้ลี้ภัย โดยเฉพาะสิทธิที่จะอาศัยอยู่อย่างปลอดภัยในประเทศอื่น เพื่อเตรียมพร้อมที่จะส่งกลับประเทศของผู้ลี้ภัย โดยมีการจัดตั้งสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติเป็นผู้ดูแลและประสานงาน
- ประเทศไทยได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับผู้อพยพหนีภัยเข้ามาในดินแดนไทยอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความคุ้มครองต่อผู้อพยพและพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ

กฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

- กฎหมายที่แสดงความร่วมมือระหว่างรัฐในการจัดการกับผู้กระทำความผิดที่พยายามหลบหนี ให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยช่วยจัดหาและจัดส่งพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุระหว่างกัน ซึ่งกระทำในลักษณะของข้อตกลงภาคี
- ตัวอย่างสนธิสัญญาที่เกิดขึ้นระหว่างไทยและนานาประเทศ เช่น สนธิสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกา ว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็นต้น

กฎหมายระหว่างประเทศที่ควรรู้

กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ

- กฎหมายที่มีความมุ่งหมายสำคัญ คือ การเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยพัฒนาการของกฎหมายนี้ มีผลทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนของนานาประเทศ ในการสอดส่องดูแลเพื่อให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย
- กฎหมายของไทยที่สอดคล้องกับกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ เช่น พระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม พุทธศักราช ๒๕๔๘ ประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา ๔๘ เป็นต้น

กฎหมายเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

- กฎหมายที่มุ่งเน้นแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะการค้าสตรีและเด็ก ถือเป็นอาชญากรรมที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง และมีการกระทำกันอย่างกว้างขวางทั่วโลก
- ไทยได้ร่วมลงนามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ และพิธีสารเพื่อป้องกันการปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๔๓ และได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ขึ้น
- ประเทศไทยยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ขึ้น ทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ให้ความร่วมมือและประสานงานกับต่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว

- กฎหมายแพ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับเอกชนหรือคนแต่ละคน ทั้งเมื่ออยู่ตามลำพังและเมื่อติดต่อกับผู้อื่น ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาของกฎหมายแพ่ง ซึ่งมีรวบรวมไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่ามีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องของ

บุคคล

ครอบครัว

ทรัพย์สิน

นิติกรรม

สัญญา

กฎหมายเกี่ยวกับบุคคล ได้แก่ กฎหมายที่รับรองให้เรามีสภาพบุคคล คือ ให้เราเป็นผู้สามารถมีและสามารถใช้สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่างๆ ตามกฎหมายได้ สภาพบุคคลเริ่มตั้งแต่เมื่อคลอดจากครรภ์มารดาแล้วอยู่รอดเป็นทารกและสิ้นสุดลงเมื่อตาย ทารกที่อยู่ในครรภ์มารดายังไม่มีฐานะเป็นบุคคล แต่กฎหมายจะคุ้มครองเป็นพิเศษผู้ใดทำลายย่อมมีความผิดฐานทำให้แท้งลูก

บุคคลธรรมดา

บุคคลธรรมดา ได้แก่ มนุษย์ที่คลอดจากครรภ์มารดาแล้วอยู่รอดเป็นทารก โดยจะต้อง มีการแจ้งจดทะเบียนการเกิดตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งกำหนดว่า ถ้าเด็กเกิดในบ้านให้เจ้าบ้านตามที่พักในทะเบียนบ้านหรือบิดาหรือมารดา ต้องแจ้งส่งนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ภายในสิบห้าวันตั้งแต่เกิด และสภาพบุคคลจะสิ้นสุดลงเมื่อตาย

กฎหมายจำแนกบุคคล เป็น ๒ ประเภท

นิติบุคคล ได้แก่ บุคคลที่กฎหมายบัญญัติรับรองให้มีสภาพเป็นบุคคลได้ แม้ไม่ใช่บุคคล เช่น กระทรวง กรม องค์การมหาชน บริษัท สมาคม สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร กองทรัพย์สิน เช่น มูลนิธิ เป็นต้น

ด : ในชีวิตประจำวัน เราจะเจอคำสั่งในชีวิตประจำวันต่าง ๆ เช่น

ห้ามเดินลัดสนาม

เลี้ยวซ้ายผ่านตลอดเมื่อปลอดภัย

 ห้ามรับประทานอาหาร
NO FOOD ALLOWED

 ห้ามสูบบุหรี่

 ห้ามเข้าโดยไม่ได้รับอนุญาต
AUTHORIZED PERSONNEL ONLY

ความสำคัญของกฎหมาย

- ใช้ควบคุมหรือจัดระเบียบทางสังคม เพื่อให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างเรียบร้อย ไม่กระทบกระทั่งหรือเอาเปรียบกันจนเกิดเป็นความขัดแย้ง
- ช่วยพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า เป็นสังคมที่มีความเป็นปึกแผ่นและมีแต่สันติสุข
- ช่วยคุ้มครองสิทธิประโยชน์ต่างๆ ของประชาชน ด้วยการรับรองสิทธิและเสรีภาพของคนในสังคม

ความหมายของกฎหมาย

กฎหมายเป็นข้อบังคับของรัฐ

ข้อบังคับของรัฐ อันเป็นส่วนหนึ่งของการจัดระเบียบสังคม เพื่อใช้ควบคุมความประพฤติ ของพลเมือง หากผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ดำเนินการบังคับ

กฎหมายเป็นข้อบังคับความประพฤติของพลเมือง

ข้อบังคับที่มีลักษณะที่เป็นคำสั่งหรือข้อห้ามใช้บังคับการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ ที่เป็นพลเมืองของรัฐ เช่น เสียภาษี ห้ามฝ่าไฟแดง

หากผู้ฝ่าฝืนจะได้รับโทษหรือผลร้ายอย่างอื่น...?

ถูกจำคุก ถูกปรับ ชดใช้ค่าเสียหาย

เจ้าพนักงานรัฐจะเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย มีใครบ้าง...?

ภาคผนวก ข

ชื่อ - สกุลชั้น/..... เลขที่.....

แบบวัดทักษะการแก้ปัญหา

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษาแล้วตอบคำถาม

1. เพราะเหตุใดจึงต้องมีกฎหมายเป็นบรรทัดฐานในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การพิจารณาและขั้นตอนในการตรากฎหมายมีวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. หากเพื่อนนักเรียนมีอายุ 17 ปี แต่ยังไม่มียบัตรประจำตัวประชาชน นักเรียนควรแนะนำให้เพื่อนไปขอมียบัตรประจำตัวประชาชนที่ใด และให้เพื่อนเตรียมเอกสารอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. เด็กชายแดงคลอดจากกรรมมารดาได้ 10 วินาที ต่อมาได้เสียชีวิต มีสิทธิในกองมรดกของมารดาหรือไม่เพราะอะไร

5. เด็กหญิงพลอยได้ทำสัญญาซื้อขายรถจักรยานยนต์กับ นายเอ โดยตกลงซื้อขายรถจักรยานยนต์ยี่ห้อ HONDA WAVE เป็นจำนวนเงิน 25,000 บาท สัญญาซื้อขายรถยนต์ระหว่างเด็กหญิงพลอยกับนายเอมีผลเป็นอย่างไร

6. ยูนิฟั้มเงินมาลี จำนวน 2,500 บาท ควรทำสัญญากู้ยืมเงินหรือไม่ เพราะอะไร

7. นายดำโมโหที่นายแดงชกต่อยพี่สาวของตน จึงเดินเข้าไปชกต่อยนายแดงโดยหวังให้นายแดงได้รับบาดเจ็บ แต่เมื่อนายดำต่อยนายแดงล้มลง ศีรษะของนายแดงได้รับการกระทบกับพื้นอย่างรุนแรง เป็นเหตุให้นายดำเสียชีวิตกรณีนี้นายเอกมีความผิดฐานใดและต้องได้รับโทษอย่างไร

8. นายโชคและนายดวงข่มขู่นางดีให้มอบสร้อยคอทองคำให้กับพวกตนมิเช่นนั้นจะฆ่านางดีให้เสียชีวิต นางดีเกิดความกลัวจึงมอบสร้อยคอทองคำของตนให้ทั้งสองคนนั้นไป กรณีนี้นายโชคและนายดวงมีความผิดฐานใด เพราะอะไร

9. พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 กำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเพื่อลงโทษผู้ละเมิดสิทธิผู้บริโภคได้อย่างไร

10. เมื่อนักเรียนอายุย่างเข้า 21 ปี นักเรียนมีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 อย่างไร

.....

.....

11. นายดอนได้ข่านายทองดี บนเรือไทยในน่านน้ำไทย แล้วได้หลบหนีไปยังประเทศมาเลเซีย
การกระทำความผิดของนายดอนต้องได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในประเทศใด เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

12. นายหม่องเป็นชาวพม่าได้หลบหนีเข้าเมืองมาทางชายแดนประเทศไทยบริเวณจังหวัด
เชียงราย ต่อมาได้ถูกตำรวจตระเวนชายแดนสกัดจับ จากเหตุการณ์ดังกล่าว นายหม่องมีสิทธิ
พื้นฐานที่จะได้รับที่พักพิง อาหาร และการรักษาพยาบาล หรือไม่เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อ

กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้
กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 15 ข้อ
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วพิจารณาตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างใดช่องว่างหนึ่งเพียงช่องเดียว ตามระดับความพึงพอใจของนักเรียน ซึ่งมีระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ กำหนดคะแนนตามระดับความพึงพอใจดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	5	คะแนน
มาก	หมายถึง	4	คะแนน
ปานกลาง	หมายถึง	3	คะแนน
น้อย	หมายถึง	2	คะแนน
น้อยที่สุด	หมายถึง	1	คะแนน

3. ขอให้ตอบตรงตามความคิดเห็นที่แท้จริงของนักเรียน คำตอบของนักเรียนจะเป็นความลับ และไม่มีผลใด ๆ ต่อนักเรียน

ตัวอย่าง

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
(0) การนำเสนอเนื้อหา มีลำดับขั้นตอนที่ดี		✓			
(00) นักเรียนพอใจกับคะแนนที่ได้รับ	✓				

4. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบ ให้กากบาท (✕) ทับคำตอบเดิม แล้วจึงเลือกคำตอบ ใหม่ตามต้องการ

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

นายวรวัชร วรรณสุทธิ

นิสิตปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ครูชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน					
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคุณครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียน					
3. กิจกรรมการเรียนการสอนสนุกสนานและน่าสนใจ					
4. กิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหา					
5. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน					
6. บรรยากาศในการเรียนผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียด					
7. นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระหว่างเรียน					
8. นักเรียนเกิดทักษะในการแก้ไขปัญหาจากโจทย์คำถามที่ครูสร้างขึ้น					
9. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน					
10. นักเรียนเกิดทักษะการอธิบายหน้าชั้นเรียน					
11. บทเรียนออนไลน์สอดคล้องกับเนื้อหา					
12. บทเรียนออนไลน์มีความน่าสนใจ					
13. นักเรียนสามารถนำทักษะการแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ได้					
14. ครูให้โอกาสนักเรียนซักถามปัญหา					
15. ครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน					

ภาคผนวก ง
คุณภาพของเครื่องมือ

แบบประเมินเครื่องมือในการวิจัย
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์
เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง : แบบประเมินฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบวัดทักษะการแก้ปัญหา ที่เป็นเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด และควรปรับปรุงในด้านใด เพื่อนำไปแก้ไข และปรับปรุงให้ดีขึ้น

ส่วนที่ 1 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน

- ระดับการประเมิน 5 หมายถึง มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
 ระดับการประเมิน 4 หมายถึง มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
 ระดับการประเมิน 3 หมายถึง มีความสอดคล้องเหมาะสมปานกลาง
 ระดับการประเมิน 2 หมายถึง มีความสอดคล้องเหมาะสมน้อย
 ระดับการประเมิน 1 หมายถึง มีความสอดคล้องเหมาะสมน้อยที่สุด

แบบประเมิน แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

รายการประเมิน	เกณฑ์คะแนน				
	5	4	3	2	1
1. สารสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตร					
1.2 ครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหาสาระที่สำคัญ					
1.3 กะทัดรัดได้ความชัดเจนสมบูรณ์					
1.4 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
2. จุดประสงค์					
2.1 ระบุความสามารถของผู้เรียนที่ต้องการพัฒนาชัดเจน					
2.2 สามารถวัดและประเมินผลได้					

รายการประเมิน	เกณฑ์คะแนน				
	5	4	3	2	1
2.3 เรียงลำดับจุดประสงค์จากพฤติกรรมขั้นต้นไปหาขั้นสูง					
2.4 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
3. สาระการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้					
3.2 บอกขอบข่ายเนื้อหาที่จะจัดให้นักเรียนในชั่วโมงนั้น					
4. การวัดและประเมินผล					
4.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
4.2 สอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้					
4.3 ส่งเสริมการจัดพฤติกรรมพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย					
4.4 การวัดที่ระบุไว้สามารถวัดและประเมินได้					
4.5 ใช้เครื่องมือวัดได้เหมาะสม					
5. กิจกรรมการเรียนรู้					
5.1 ได้รับความสนใจของผู้เรียน					
5.2 เรียงลำดับกิจกรรมได้เหมาะสม					
5.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้					
5.4 เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดในแต่ละแผน					
5.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้					
สรุปผลงานโดยรวมมีค่าเฉลี่ย.....					

สรุปผลการประเมิน

4.50 – 5.00	มีความสอดคล้องเหมาะสมมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีความสอดคล้องเหมาะสมมาก
2.50 – 3.49	มีความสอดคล้องเหมาะสมปานกลาง
1.50 – 2.49	มีความสอดคล้องเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.49	มีความสอดคล้องเหมาะสมน้อยที่สุด

คุณภาพที่จะผ่านการประเมินต้องอยู่ในเกณฑ์ “ดี” ขึ้นไป

ผลการประเมินสรุปว่า แบบประเมิน แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

☐ ไม่ผ่านการประเมิน

☐ ผ่านการประเมิน โดยมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์.....

ข้อเสนอแนะ (ถ้า

มี).....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					เฉลี่ย	สรุปผล
	1	2	3	4	5		
1. สาระสำคัญ							
1.1 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตร	5	5	5	4	4	4.6	มากที่สุด
1.2 ครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหาสาระที่สำคัญ	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
1.3 กะทัดรัดได้ความชัดเจนสมบูรณ์	5	4	4	5	5	4.6	มากที่สุด
1.4 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
2. จุดประสงค์							
2.1 ระบุความสามารถของผู้เรียนที่ต้องการพัฒนาชัดเจน	5	4	4	4	4	4.2	มาก
2.2 สามารถวัดและประเมินผลได้	4	5	5	4	5	4.6	มากที่สุด
2.3 เรียงลำดับจุดประสงค์จากพฤติกรรมขั้นต้นไปหาขั้นสูง	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
2.4 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
3. สาระการเรียนรู้							
3.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
3.2 บอกขอบข่ายเนื้อหาที่จะจัดให้นักเรียนในชั่วโมงนั้น	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
4. การวัดและประเมินผล							
4.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	4	4	4	5	4.4	มาก
4.2 สอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
4.3 ส่งเสริมการจัดพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย	4	4	4	5	4	4.2	มาก
4.4 การวัดที่ระบุไว้สามารถวัดและประเมินได้	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
4.5 ใช้เครื่องมือวัดได้เหมาะสม	4	5	5	4	5	4.6	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้							
5.1 ได้รับความสนใจของผู้เรียน	5	4	4	3	4	4	มาก
5.2 เรียงลำดับกิจกรรมได้เหมาะสม	4	4	5	4	4	4.2	มาก
5.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
5.4 เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดในแต่ละแผน	5	5	5	5	5	5	มากที่สุด
5.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	5	4	5	4	4	4.4	มาก

สรุปแบบประเมิน แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน

สรุปผลงานโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.69

จากตาราง ค่าเฉลี่ยผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แผนการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับเหมาะสมมาก และเหมาะสมมากที่สุด

ตาราง ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่นของ แบบวัดทักษะการแก้ปัญหา ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับ บทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

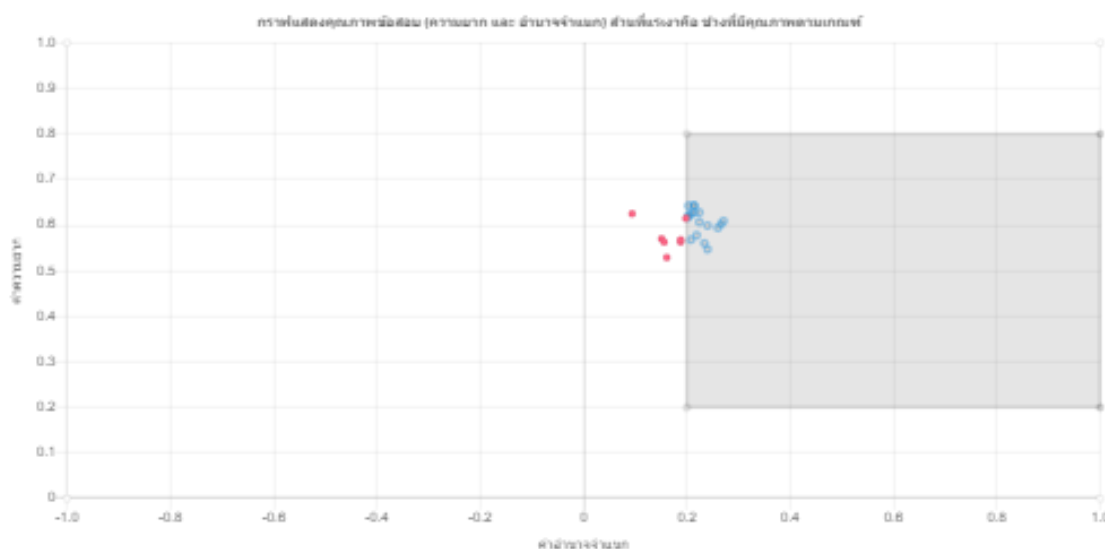
ชื่อแบบทดสอบ แบบวัดทักษะการแก้ปัญหา กฎหมายในชีวิตประจำวัน
จำนวนผู้สอบ 40 คน จำนวนข้อสอบ 24 ข้อ

ข้อ	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก	การแปลความหมาย	ผ่านเกณฑ์คุณภาพ
1	0.643	0.214	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกปานกลาง	ผ่านเกณฑ์
2	0.643	0.203	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกปานกลาง	ผ่านเกณฑ์
3	0.625	0.208	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกปานกลาง	ผ่านเกณฑ์
4	0.615	0.198	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกค่อนข้างต่ำ	ไม่ผ่านเกณฑ์
5	0.628	0.214	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกปานกลาง	ผ่านเกณฑ์
6	0.563	0.188	ยากปานกลาง อำนาจจำแนกค่อนข้างต่ำ	ไม่ผ่านเกณฑ์
7	0.529	0.161	ยากปานกลาง อำนาจจำแนกค่อนข้างต่ำ	ไม่ผ่านเกณฑ์

8	0.594	0.26	ยากปานกลาง อำนาจจำแนก ปานกลาง	ผ่านเกณฑ์
9	0.617	0.203	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนก ปานกลาง	ผ่านเกณฑ์
10	0.599	0.24	ยากปานกลาง อำนาจจำแนก ปานกลาง	ผ่านเกณฑ์
11	0.57	0.151	ยากปานกลาง อำนาจจำแนก ค่อนข้างต่ำ	ไม่ผ่านเกณฑ์
12	0.607	0.224	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนก ปานกลาง	ผ่านเกณฑ์
13	0.563	0.156	ยากปานกลาง อำนาจจำแนก ค่อนข้างต่ำ	ไม่ผ่านเกณฑ์
14	0.547	0.24	ยากปานกลาง อำนาจจำแนก ปานกลาง	ผ่านเกณฑ์
15	0.602	0.266	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนก ปานกลาง	ผ่านเกณฑ์
16	0.643	0.214	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนก ปานกลาง	ผ่านเกณฑ์
17	0.622	0.203	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนก ปานกลาง	ผ่านเกณฑ์
18	0.578	0.219	ยากปานกลาง อำนาจจำแนก ปานกลาง	ผ่านเกณฑ์
19	0.56	0.234	ยากปานกลาง อำนาจจำแนก ปานกลาง	ผ่านเกณฑ์
20	0.628	0.224	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนก ปานกลาง	ผ่านเกณฑ์
21	0.609	0.271	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนก	ผ่านเกณฑ์

			ปานกลาง	
22	0.625	0.094	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกต่ำ	ไม่ผ่านเกณฑ์
23	0.568	0.188	ยากปานกลาง อำนาจจำแนกค่อนข้างต่ำ	ไม่ผ่านเกณฑ์
24	0.568	0.208	ยากปานกลาง อำนาจจำแนกปานกลาง	ผ่านเกณฑ์

สรุปผลการวิเคราะห์ความยากและอำนาจจำแนกของข้อสอบอัตนัย จำนวน 24 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ 0.529 ถึง 0.643 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.094 ถึง 0.271 และมีข้อที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 17 ข้อ ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 7 ข้อ

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha coefficient)

ข้อที่	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก	การแปลความหมาย	ค่าความเชื่อมั่น
1	0.643	0.214	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกปานกลาง	0.981
2	0.643	0.203	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกปานกลาง	

3	0.625	0.208	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกปานกลาง
5	0.628	0.214	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกปานกลาง
8	0.594	0.26	ยากปานกลาง อำนาจจำแนกปานกลาง
9	0.617	0.203	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกปานกลาง
10	0.599	0.24	ยากปานกลาง อำนาจจำแนกปานกลาง
12	0.607	0.224	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกปานกลาง
14	0.547	0.24	ยากปานกลาง อำนาจจำแนกปานกลาง
15	0.602	0.266	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกปานกลาง
16	0.643	0.214	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกปานกลาง
17	0.622	0.203	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกปานกลาง
18	0.578	0.219	ยากปานกลาง อำนาจจำแนกปานกลาง
19	0.56	0.234	ยากปานกลาง อำนาจจำแนกปานกลาง
20	0.628	0.224	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกปานกลาง
21	0.609	0.271	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนก

			ปานกลาง	
24	0.568	0.208	ยากปานกลาง อำนาจจำแนก ปานกลาง	

สรุปผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของข้อสอบอัตนัยที่คัดเลือกจำนวน 17 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ 0.547 ถึง 0.643 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.203 ถึง 0.271 และมีข้อที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 17 ข้อ ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 0 ข้อ และข้อสอบอัตนัยฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.981

แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมชีวิต (IOC) ของแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ความหมาย	หมายเหตุ
	1	2	3	4	5				
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง	*
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง	*
3	0	0	0	+1	+1	2	0.4	ไม่สอดคล้อง	
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง	*
5	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	สอดคล้อง	*
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง	*
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง	*
8	0	0	0	+1	+1	2	0.4	ไม่สอดคล้อง	
9	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	สอดคล้อง	*
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง	*
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง	*
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง	*

13	0	0	0	+1	+1	2	0.4	ไม่สอดคล้อง	
14	+1	+1	+1	+1	+1	4	1	สอดคล้อง	*
15	0	0	+1	+1	0	2	0.4	ไม่สอดคล้อง	
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง	*
17	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	สอดคล้อง	*
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง	*
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	สอดคล้อง	*
20	0	0	+1	+1	0	2	0.4	ไม่สอดคล้อง	0

*ข้อที่นำไปใช้จริง

ประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ลำดับ ที่	คะแนน ก่อน เรียน	คะแนนระหว่างเรียนจากการทำแบบทดสอบท้ายแบบฝึกทักษะ																			คะแนน หลังเรียน
		ครั้งที่1			ครั้งที่ 2			ครั้งที่ 3			ครั้งที่ 4			ครั้งที่ 5			ครั้งที่ 6			รวม	
		K	P	A	K	P	A	K	P	A	K	P	A	K	P	A	K	P	A		
		64	15	8	12	15	8	12	15	8	12	15	8	12	15	8	12	15	8		
1	22	12	5	9	11	5	8	12	5	9	14	6	10	14	7	9	14	7	10	167	57
2	27	13	5	10	14	7	8	15	6	8	13	7	9	14	6	8	14	8	10	175	61
3	23	11	5	9	12	5	8	14	6	9	14	7	9	15	6	9	15	7	11	172	59
4	25	11	5	9	12	5	8	12	6	8	14	6	9	15	6	9	14	7	10	166	62
5	21	10	4	9	12	5	8	13	6	9	15	7	10	15	6	8	15	8	8	168	55
6	18	10	4	8	10	4	7	12	5	8	14	6	9	15	7	9	13	7	8	156	57
7	24	12	5	8	13	5	8	15	7	9	15	7	8	15	7	9	15	7	9	174	54
8	19	9	4	6	11	4	7	12	5	7	13	5	8	14	6	7	15	7	9	149	56
9	25	12	5	8	12	5	8	11	5	9	13	6	9	14	7	9	14	8	11	166	57
10	29	11	5	8	13	5	10	15	5	10	14	6	9	14	7	10	14	8	10	174	53
11	27	10	4	9	13	5	8	14	6	9	13	6	9	13	7	11	15	7	10	169	56
12	28	11	5	7	14	6	7	12	6	8	14	5	9	13	7	11	13	8	9	165	61
13	31	13	5	7	14	5	7	15	7	8	15	7	10	14	7	11	14	8	12	179	56
14	22	12	5	8	12	6	8	13	7	7	15	5	9	14	7	8	13	6	8	163	54
15	28	11	5	8	11	5	9	15	7	7	14	7	10	13	8	9	15	7	10	171	53
16	25	11	5	9	12	5	8	10	6	9	12	6	8	14	8	9	13	7	9	161	54
17	27	11	5	9	14	5	9	12	5	9	14	6	10	15	7	10	15	7	10	173	62
18	25	10	4	9	12	6	9	13	7	8	12	5	10	14	7	10	14	7	11	168	53
19	19	10	4	9	10	4	8	14	5	8	15	5	9	15	6	10	15	7	9	163	51

20	26	12	5	10	14	5	9	14	6	8	13	7	10	15	7	10	15	7	9	176	57
21	21	10	4	9	14	6	9	14	5	8	14	5	9	15	7	8	13	7	9	166	54
22	20	10	4	7	13	6	7	14	6	8	13	6	8	14	7	9	15	6	9	162	52
23	25	13	5	11	14	5	9	13	7	7	14	6	9	14	6	9	14	7	10	173	53
24	26	11	5	8	13	6	9	12	5	9	15	6	9	15	7	10	14	7	12	173	57
25	27	12	5	11	12	5	9	12	5	9	15	6	9	13	7	11	14	7	12	174	55
26	18	10	4	9	11	5	9	13	6	8	13	6	9	15	7	10	13	6	9	163	54
27	29	12	5	7	12	4	8	14	6	8	14	7	10	14	6	11	15	8	12	173	56
28	21	11	5	7	14	5	8	11	5	8	13	5	8	14	7	9	14	6	9	159	60
29	33	13	5	8	15	5	9	15	6	10	13	8	12	13	8	11	15	8	12	186	59
30	30	12	5	8	14	5	8	13	6	8	14	8	10	15	7	11	15	8	12	179	60
31	24	12	5	9	11	5	7	12	7	7	14	7	8	14	7	8	14	6	8	161	61
32	27	10	4	9	11	5	7	15	7	8	13	7	9	14	6	9	14	7	10	165	60
33	25	11	5	7	14	5	7	14	6	9	14	6	9	15	6	8	15	7	9	167	57
34	20	10	4	9	12	4	9	12	6	7	14	6	9	15	6	8	14	6	8	159	60
35	19	12	5	10	13	6	9	13	4	9	15	6	9	15	7	8	15	6	9	171	60
36	22	11	5	9	13	4	9	12	5	8	14	6	8	15	6	8	13	8	9	163	61
37	27	12	5	9	15	5	9	15	5	11	15	8	9	15	7	9	15	8	9	181	60
38	20	12	5	9	13	4	9	12	4	8	13	7	9	14	7	8	15	7	9	165	58
39	23	10	5	9	13	5	9	11	6	8	13	6	9	14	5	9	14	7	9	162	57
40	27	10	4	8	12	4	9	15	5	9	14	6	9	14	6	9	14	7	10	165	60
รวม	975	446	188	342	505	201	331	525	230	334	553	250	365	572	268	369	570	284	389	6722	2282
ค่าเฉลี่ย	2437	1115	47	855	12625	5025	8275	13125	575	835	13825	625	9125	143	67	9225	1425	71	9725	16805	5705
SD.	377	1051	0464	1085	1295	0698	0816	1399	0840	0893	0844	0840	0791	0687	0648	1097	0742	0672	1240	7299	3071

การวิเคราะห์ความโด่ง ความเบ้ ของข้อมูล

Descriptive Statistics

	N	Minimu	Maximu	Mean	Std.	Skewness		Kurtosis	
		m	m			Statistic	Std.	Statistic	Std.
	Statistic	Statistic	Statistic	c	Statistic	c	Error	c	Error
ก่อนทำ	40	18.00	33.00	24.3750	3.77364	.072	.374	-.669	.733
หลังทำ	40	45.00	58.00	51.7250	2.76412	-.006	.374	-.077	.733
Valid N (listwise)	40								

คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์

คนที่	คะแนน (60)		ผลต่าง (D_i)	ผลต่างกำลังสอง (D_i^2)
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
1	22	57	35	1,225
2	27	61	34	1,156
3	23	59	36	1,296
4	25	62	37	1,369
5	21	55	34	1,156
6	18	57	39	1,521
7	24	54	30	900
8	19	56	37	1,369
9	25	57	32	1,024
10	29	53	24	576
11	27	56	29	841
12	28	61	33	1,089
13	31	56	25	625
14	22	54	32	1,024
15	28	53	25	625
16	25	54	29	841
17	27	62	35	1,225
18	25	53	28	784
19	19	51	32	1,024
20	26	57	31	961
21	21	54	33	1,089
22	20	52	32	1,024
23	25	53	28	784
24	26	57	31	961
25	27	55	28	784

คนที่	คะแนน (60)		ผลต่าง (D_i)	ผลต่างกำลังสอง (D_i^2)
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
26	18	54	36	1,296
27	29	56	27	729
28	21	60	39	1,521
29	33	59	26	676
30	30	60	30	900
31	24	61	37	1,369
32	27	60	33	1,089
33	25	57	32	1,024
34	20	60	40	1,600
35	19	60	41	1,681
36	22	61	39	1,521
37	27	60	33	1,089
38	20	58	38	1,444
39	23	57	34	1,156
40	27	60	33	1,089
รวม	975	2282	1307	43457
$\bar{X}$	24.375	57.05	32.675	1086.425
S.D.	3.774	3.071	4.388	285.995

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายวรวัชร วรรณสุทธิ
วันเกิด	15 กรกฎาคม 2536
สถานที่เกิด	จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	278 ซอย 9 ถนนสุริยเดชบำรุง ตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 45000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูผู้ช่วย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนทุ่งศรีอุดม
ประวัติการศึกษา	ระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม